

การศึกษาความเชื่อในตนเองของเด็กปัญญาเลิศก่อนวัยเรียน โดยการจัดกิจกรรม
ศิลปสร้างสรรค์ตามแบบวางแผน ปฏิบัติและทบทวน

ปริญญานิพนธ์
ของ
สุภาพ มีสุข

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาการศึกษาพิเศษ
พฤษภาคม 2547
ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

349.4536

ว 838 ก

93

การศึกษาความเชื่อมั่นในตนเองของเด็กปัญญาเลิศก่อนวัยเรียนโดยการจัดกิจกรรม
ศิลปสร้างสรรค์ตามแบบวางแผน ปฏิบัติและทบทวน

บทคัดย่อ

ของ

สุภาพ มีสุข

23 ก.ย. 2547

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาพิเศษ
พฤษภาคม 2547

h 25151

สุภาพ มีสุข. (2547) การศึกษาความเชื่อมั่นในตนเองของเด็กปัญญาเลิศก่อนวัยเรียน
โดยการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ตามแบบวางแผน ปฏิบัติและทบทวน.

ปริญญาณิพนธ์ กต.ม. (การศึกษาพิเศษ). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ. คณะกรรมการควบคุม : ศาสตราจารย์ ดร. ผดุง อารยะวิญญู,
รองศาสตราจารย์ วิชาพร พงศ์อาจารย์

การวิจัยครั้งนี้ มีความมุ่งหมายเพื่อศึกษาและเปรียบเทียบความเชื่อมั่นในตนเองของ
เด็กปัญญาเลิศก่อนวัยเรียน โดยการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ตามแบบวางแผน ปฏิบัติและ
ทบทวน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาเป็นเด็กปัญญาเลิศก่อนวัยเรียนอายุ 4-6 ปี จำนวน
10 คน ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2546 โรงเรียนเทศบาลท่าอิฐ จังหวัดอุตรดิตถ์ การเลือก
กลุ่มตัวอย่างใช้วิธีเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) ดำเนินการทดลองโดยใช้
วิจัย One – Group Time Series Design

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า คือ แบบทดสอบความเชื่อมั่นในตนเองของกาญจนา
สุวรรณธาร และแบบการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์แบบวางแผน ปฏิบัติและทบทวนสถิติที่ใช้
ในการวิเคราะห์ คือ ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสถิติทดสอบแบบ The Wilcoxon
Matched Pairs Signed - Ranks Test

ผลการวิจัยพบว่า

1. เด็กปัญญาเลิศก่อนวัยเรียน โดยการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ตามแบบวางแผน
ปฏิบัติ และทบทวน มีความเชื่อมั่นในตนเองในระดับดี
2. เด็กปัญญาเลิศก่อนวัยเรียน โดยการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ตามแบบวางแผน
ปฏิบัติ และทบทวน ก่อนและหลังการทดลองมีความเชื่อมั่นในตนเอง แตกต่างกันอย่างมี
นัยสำคัญทางสถิติระดับ .05 โดยหลังการทดลองมีความเชื่อมั่นในตนเองเพิ่มขึ้นกว่าก่อนการ
ทดลอง

A STUDY ON SELF CONFIDENCE OF THE PRE – SCHOOL GIFTED CHILDREN
BY USING CREATIVE ART ACTIVITIES WITH PLAN - DO - REVIEW
TECHNIQUE

AN ABSTRACT
BY
SUPAHB MESUK

Presented in partial fulfillment of the requirements
For the Master of Education degree in Special Education
At Srinakharinwirot University
May 2004

Supahb Musuk . (2004), *A Study on Self Confidence of the Pre – School Gifted Children by using Creative Art Activities with Plan – Do – Review Technique*. Master Thesis, M.Ed.(Special Education). Bangkok : Graduate School, Srinakharinwirot University. Advisor Committee : Prof. Dr. Padoong Arayawinyoo, Assoc. Prof Wiraporn Phongajam.

The purpose of this study was to compare the self – confidence of the preschool gifted children by using creative activities with Plan – Do – Review Technique.

The sample consisted of 10 four to six years preschool children of Thasabarntait School , Uttaradit in the second semester of the 2003 academic year by using purposive sampling One – Group Time Series Design was applied.

The test on self – confidence by purposive Sampling by Kanjana Suwanathan. The pretest and posttest scores were analyzed using Wilcoxon Matched Pairs Signed Ranks Test.

The findings of this study were as follow :

1. Self confidence of the pre-school gifted children by Using creative art activities with Plan – Do – Review technique was at the good level.
2. Self confidence of the pre – school gifted children after the using creative art activities with Plan – Do – Review technique had higher scores in self – confidence in environment with significant difference at .05 level.

ปริญญานิพนธ์
เรื่อง

การศึกษาความเชื่อมั่นในตนเองของเด็กปัญญาเลิศก่อนวัยเรียน โดยการ
จัดกิจกรรมศิลปสร้างสรรค์ตามแบบวางแผน ปฏิบัติและทบทวน

ของ
นางสาวสุภาพ มีสุข

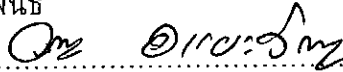
ได้รับอนุมัติจากบัณฑิตวิทยาลัยให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาพิเศษ
ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

 คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

(รองศาสตราจารย์ ดร.นภาพร หะวานนท์)

วันที่ 28 เดือน พฤษภาคม พ.ศ. 2547

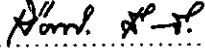
คณะกรรมการสอบปริญญานิพนธ์

 ประธาน

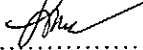
(ศาสตราจารย์ ดร.ผดุง อารยะวิญญู)

 กรรมการ

(รองศาสตราจารย์ วิราพร พงศ์อาจารย์)

 กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เดือนใจ เกียวชี)

 กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม

(อาจารย์ ศิริวิมล ใจงาม)

ประกาศคุณูปการ

ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จด้วยดี จากความอนุเคราะห์อย่างยิ่งของศาสตราจารย์ ดร. ผดุง อารยะวิญญู รองศาสตราจารย์วิราพร พงศ์อาจารย์ ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในความกรุณาและกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ ที่นี้

ขอกราบขอบพระคุณ ดร. วรนาท รักสกุลไทย อาจารย์ศิริวิมล ใจงาม อาจารย์สาลิณี มังคลาต ที่กรุณาตรวจแก้ไขเครื่องมือและให้คำแนะนำอย่างดียิ่งในการศึกษาค้นคว้า

ขอกราบขอบพระคุณ อาจารย์ประสิทธิ์ ดวงมา ผู้อำนวยการโรงเรียนเทศบาลท่าอิฐ อาจารย์ร่วม สายทอง รักษาการในตำแหน่งผู้อำนวยการโรงเรียนเทศบาลวัดเกษมจิตตาราม ตลอดจนคณะอาจารย์สายชั้นอนุบาลโรงเรียนเทศบาลท่าอิฐที่กรุณาให้ความสะดวกความร่วมมือในการศึกษาทดลองอย่างดียิ่ง

ขอกราบขอบพระคุณอาจารย์นภา นุ่มเพ็ชร์ อาจารย์รัตนา ปานทอง อาจารย์สุจารี มีแดนไผ่ คุณวชิราภรณ์ ศรีคำ และเพื่อนนิสิตปริญญาโทเอกการศึกษาพิเศษ สาขาการเรียนร่วมทุกท่านที่กรุณาให้ความช่วยเหลือสนับสนุนเป็นกำลังใจและขอขอบพระคุณที่ได้กล่าวนามในที่นี้ ซึ่งมีส่วนช่วยให้การทำปริญญานิพนธ์ฉบับนี้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

คุณค่าและประโยชน์ของปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ ขอมอบเป็นเครื่องบูชาพระคุณของคุณแม่จัญญ มีสุข ครู อาจารย์ ตลอดจนผู้มีพระคุณทุกท่านที่ช่วยให้ผู้วิจัยประสบความสำเร็จในการศึกษา

สุภาพ มีสุข

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ	1
ภูมิหลัง	1
ความมุ่งหมายในการศึกษาค้นคว้า	3
ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า	3
ขอบเขตของการศึกษา	3
นิยามศัพท์เฉพาะ	4
กรอบแนวคิดการวิจัย	5
สมมติฐาน	6
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	7
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเด็กปัญญาเลิศ	9
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความเชื่อมั่นในตนเอง	13
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับศิลปสร้างสรรค์	22
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมแบบ วางแผน ปฏิบัติ และทบทวน	30
3 วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า	40
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	40
เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า	40
การสร้างเครื่องมือ	41
การดำเนินการทดลอง	43
การวิเคราะห์และสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	46
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	49
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	49
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	49
5 สรุป อภิปราย และ ข้อเสนอแนะ	61
ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า	61

บทที่	สารบัญ (ต่อ)	หน้า
5 (ต่อ)	สมมติฐานของการศึกษาค้นคว้า	61
	วิธีการดำเนินการศึกษาค้นคว้า	61
	เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า	62
	วิธีดำเนินการทดลอง	62
	การวิเคราะห์ข้อมูล	62
	สรุปผลการทดลอง	62
	อภิปรายผลการทดลอง	63
	ข้อสังเกตที่ได้จากการศึกษา	64
	ข้อเสนอแนะทั่วไป	65
	ข้อเสนอแนะในการวิจัย	65
	บรรณานุกรม	66
	ภาคผนวก	74
	ภาคผนวก ก	75
	ภาคผนวก ข	98
	ภาคผนวก ค	106
	ภาคผนวก ง	112
	ประวัติย่อผู้วิจัย	114

บัญชีตาราง

หน้า

[illegible]

บัญชีตาราง (ต่อ)

ตาราง

หน้า

11	การเปรียบเทียบความแตกต่างความเชื่อมั่นในตนเองของเด็กปัญญาเลิศก่อน วัยเรียน โดยการจัดกิจกรรมศิลปสร้างสรรค์ตามแบบวางแผน ปฏิบัติ และ ทบทวน หลังการทดลองครั้งที่ 7 และหลังการทดลองครั้งที่ 8	58
12	การเปรียบเทียบความแตกต่างความเชื่อมั่นในตนเองของเด็กปัญญาเลิศก่อน วัยเรียน โดยการจัดกิจกรรมศิลปสร้างสรรค์ตามแบบวางแผน ปฏิบัติ และ ทบทวน ก่อนและหลังการทดลอง	59
13	วิเคราะห์ค่า IOC	111

บัญชีภาพประกอบ

ภาพประกอบ	หน้า
1. การนั่งรวมกลุ่มวางแผน.....	44
2. กราฟแสดงอัตราการเปลี่ยนแปลงความเชื่อมั่นในตนเองของเด็กปัญญาเลิศ โดยการจัด กิจกรรมศิลปสร้างสรรค์ตามแบบวางแผน ปฏิบัติและทบทวน.....	60

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

เด็กปฐมวัยเป็นวัยเริ่มต้นของพัฒนาการทุกด้านของชีวิตมนุษย์ นักจิตวิทยาและนักการศึกษาต่างเห็นสอดคล้องกันว่า เด็กในช่วงอายุ 6 ปี แรกเป็นระยะที่สำคัญที่สุดในการวางฐานคุณภาพชีวิตที่จะพัฒนาเป็นผู้ใหญ่ในอนาคต (มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช. 2537 : 157) ดังนั้นการส่งเสริมพัฒนาการบุคลิกภาพด้วยวิธีการที่เหมาะสมจึงมีความสำคัญอย่างยิ่ง

ความเชื่อมั่นในตนเองเป็นคุณลักษณะที่เด็กควรได้รับการส่งเสริมในการพัฒนาบุคลิกภาพที่จะส่งผลให้เด็กมีความเป็นตัวของตัวเอง กล้าคิด กล้าแสดงออก ปรับตัวเข้าสถานการณ์ได้อย่างเหมาะสมและสามารถแก้ปัญหาด้วยตนเอง (กรมวิชาการ. 2537 : 1) ถ้าเด็กไม่มีความเชื่อมั่นในตนเอง จะส่งผลทำให้เด็กคอยพึ่งพาผู้อื่นอยู่เสมอ (ละม้ายมาศ ศรีทนต์ และ จรรยา สุวรรณทัต. 2520 : 98) ดังนั้นจึงเป็นหน้าที่ของผู้ใหญ่ที่จะช่วยให้เด็กเกิดความเชื่อมั่นในตนเองมากขึ้น มาสโลว์ กล่าวว่า ความเชื่อมั่นในตนเองนั้นสามารถปลูกฝังให้เกิดขึ้นได้ เพราะทุกคนในสังคมมีความปรารถนาที่จะได้รับความสำเร็จ ต้องการให้ผู้อื่นยอมรับนับถือ มีความภูมิใจในตนเอง ถ้าได้รับการตอบสนองอย่างเพียงพอจะทำให้บุคคลนั้นมีความเชื่อมั่นในตนเอง (Maslow. 1954 : 411) โดยเฉพาะเด็กที่มีอยู่ในสิ่งแวดล้อมที่มีความสุข จะทำให้เด็กมีความเชื่อมั่นในตนเองและเกิดความไว้วางใจผู้อื่น (Erikson. 1975 : 220 – 222) เพราะความเชื่อมั่นในตนเองเกิดจากการเรียนรู้จากการมีปฏิสัมพันธ์ กับบุคคลรอบข้างจึงเป็นสิ่งที่ควรปลูกฝังและส่งเสริมแก่เด็กให้พัฒนาอยู่เสมอ (พรณี ช. เจนจิต. 2528 : 68 - 69) ไม่ว่าจะเป็นเด็กปกติหรือเด็กพิเศษที่มีความสามารถทางสมองสูงกว่าเด็กทั่วไปหรือเรียกว่าเด็กปัญญาเลิศ เป็นทรัพยากรมนุษย์ที่จำเป็นและสำคัญยิ่งของประเทศและโลก มีความสามารถสูงมีผลสัมฤทธิ์ทางด้านต่าง ๆ สูง สามารถเข้าใจเรื่องนามธรรมได้อย่างลึกซึ้ง มีทักษะในการเป็นผู้นำทางสังคม เป็นที่ยอมรับ (วารี ธีระจิต. 2537 : 140) ความฉลาดได้สืบทอดมาตั้งแต่ในวัยเด็กมีพัฒนาการล้ำหน้าเด็กอื่นในวัยเดียวกัน (ผดุง อารยะวิญญู. 2539 : 175) เด็กเก่งจะมีความเชื่อมั่นที่แท้จริงในความสามารถในตนเอง และอัตราภาพในทางบวก แก้ปัญหาโดยวิธีที่จะนำไปสู่ความสำเร็จ เด็กฉลาดโดยมากจะมีความสำเร็จในการเรียนสูงกว่าเด็กปกติ แต่บางครั้งจะปรากฏเด็กฉลาดบางคนมีความสำเร็จในการเรียนไม่เหมาะสมกับสติปัญญาของตน ในปี ค.ศ. 1947 จากการศึกษาของเทอร์แมน (Terman) และ โอเดน (Oden) พบว่า เด็กฉลาดที่มีความสำเร็จในการเรียนต่ำ มีลักษณะดังต่อไปนี้ เป็นเด็กที่ขาดความเชื่อมั่นในตนเอง ไม่สามารถแก้ปัญหาที่ยาก ขาดความตั้งใจในการทำงานตามเป้าหมายที่วางไว้ มีปมด้อยในตนเอง

ดังนั้นจึงควรปลูกฝังและส่งเสริมความเชื่อมั่นในตนเองให้แก่เด็กเพื่อดำเนินชีวิตอยู่ในสถานการณ์ของสังคมที่เปลี่ยนแปลงได้ง่ายอย่างมีความสุข ผู้ปกครองและครูจึงควรเป็นแบบอย่างที่ดีและสนับสนุนพฤติกรรมที่ดีของเด็ก ในการจัดการศึกษาเพื่อสร้างความเชื่อมั่นในตนเองกิจกรรมที่ควรเปิดกว้างให้เด็กลงมือกระทำอย่างมีความสุขและสนุกสนาน (อรพิน หงวนศิริ. 2534 : 248 – 250)

การจัดการศึกษาระดับปฐมวัยเป็นการจัดประสบการณ์แก่เด็ก ในการพัฒนาความพร้อมของเด็กศึกษาในระดับต่อไป (แผนการศึกษาแห่งชาติพุทธศักราช. 2535 : 12) โปรแกรมไฮ / สโคป เป็นแนวคิดทฤษฎีหนึ่งที่น่าสนใจจัดประสบการณ์แก่เด็กในโรงเรียนอนุบาล และประสบความสำเร็จหลักการของโปรแกรมไฮ / สโคป ตามแนวทฤษฎีพัฒนาการสติปัญญา (Cognitive Theory) ของเปียเจต์ ในการสร้างองค์ความรู้ของผู้เรียนซึ่งเน้นการเรียนรู้แบบลงมือกระทำ คือได้จัดทำกับวัตถุมีปฏิสัมพันธ์กับบุคคล (รุ่ง แก้วแดง. 2543 : คำนำ) โดยกระตุ้นให้เด็กเกิดคิดวางแผนและดำเนินกิจกรรมด้วยตนเองอย่างอิสระ ในห้องเรียนจะมีมุม

1 มุม ได้แก่ มุมหนังสือ มุมของเล่น มุมบล็อก มุมบ้าน และมุมศิลปะ ซึ่งประกอบด้วย การวาดภาพสีน้ำ การวาดภาพด้วยสีเทียน การปั้น กิจกรรมพิเศษ เพื่อสนองความสนใจของเด็ก เด็กจะเรียนรู้ผ่านการกระทำและเชื่อมโยงการประสบการณ์ที่เป็นรูปธรรมกับสัญลักษณ์ต่าง ๆ (วรรณาท รักสกุลไทย. 2530 : 47 – 50 , อ้างอิงจาก High / Scope resource : 1986) ในการทำกิจกรรม เด็กจะได้ทำกิจกรรมเป็นขั้นตอน คือการวางแผน (Plan) ทำกิจกรรมร่วมกับครูว่าจะเลือกทำกิจกรรมใดบ้างในวันนั้น หลังจากนั้นเด็กลงมือปฏิบัติ (Do) ทำให้เด็กได้ปฏิบัติกิจกรรมโดยรู้ว่าตนต้องทำอะไร ทำอย่างไร หลังจากสิ้นสุดกิจกรรมแล้วเด็กเข้าร่วมกลุ่มเพื่อสรุปทบทวน (Review) ว่าได้ดำเนินไปตามแผนที่วางไว้หรือไม่ ซึ่งจะช่วยให้เด็กเกิดการเรียนรู้ได้ดี (Weikart and others. 1979 : 58 – 95)

กระบวนการวางแผน การปฏิบัติ และการทบทวน โดยเด็กเป็นผู้เริ่มกิจกรรมอย่างอิสระเพื่อส่งเสริมความเชื่อมั่นในตนเอง ซึ่งกิจกรรมที่เหมาะสมคือ กิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ เพราะเป็นกิจกรรมที่เด็กจะได้เรียนรู้ สำรวจ ค้นพบสิ่งต่าง ๆ ใช้ความสามารถของตนเองแก้ปัญหาทำให้เด็กมีความเชื่อมั่นในตนเอง (Schweinhart. 1987 : 20) นอกจากนี้ ดนู จีระเดชากุล ได้กล่าวว่า ศิลปะสร้างสรรค์ช่วยส่งเสริมให้เด็กรู้จักคิดค้นคว้า ทดลอง และสื่อสารความคิดของตนเองให้แก่ผู้อื่นและสิ่งที่อยู่รอบตัว เป็นการพัฒนาความคิด การสังเกต เพิ่มพูนทักษะการเรียนรู้ให้เกิดความเชื่อมั่นในตนเองและมีความรับผิดชอบเมื่อเติบโตใหญ่ (ดนู จีระเดชากุล. 2541 : 101)

จากสาเหตุดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยมีความสนใจ ที่จะศึกษาความเชื่อมั่นในตนเองของเด็กปัญญาเลิศ ก่อนวัยเรียนที่ได้จัดประสบการณ์การจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ ด้วยกระบวนการวางแผน ปฏิบัติ และทบทวน ตามแนวคิดไฮ / สโคป จะมีบุคลิกภาพดีขึ้นกว่าเดิมหรือไม่

ทั้งนี้เพื่อเป็นแนวทางให้บุคลากรด้านการศึกษาและผู้เกี่ยวข้องนำไปจัดประสบการณ์ให้แก่เด็ก ปัญญาเลิศต่อไป

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อศึกษาความเชื่อมั่นในตนเองของเด็กกลุ่มปัญญาเลิศก่อนวัยเรียน ที่ได้รับการจัดกิจกรรม ศิลปสร้างสรรค์ โดยมีการดำเนินกิจกรรม แบบวางแผน ปฏิบัติ และทบทวน
2. เพื่อเปรียบเทียบความเชื่อมั่นในตนเองของเด็กกลุ่มปัญญาเลิศก่อนวัยเรียนหลัง จากได้รับการจัดกิจกรรมศิลปสร้างสรรค์ โดยมีการวางแผน ปฏิบัติ และทบทวน กับก่อนได้รับการจัดกิจกรรม

ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า

ผลการศึกษาครั้งนี้จะทำให้ได้ค้นพบวิธีการจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมความเชื่อมั่นในตนเองแก่เด็กกลุ่มปัญญาเลิศ โดยให้เด็กทำกิจกรรมศิลปสร้างสรรค์ ด้วยกระบวนการวางแผน การปฏิบัติ และการทบทวน ซึ่งจะเป็นแนวทางแก่บุคลากรทางการศึกษาในการจัดการศึกษา แก่เด็กกลุ่มปัญญาเลิศ บุคลากรในหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และผู้ปกครองนำการจัดประสบการณ์ เพื่อพัฒนาศักยภาพแก่เด็กตามสภาพความจริง

ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า

1. ประชากร
ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้เป็นเด็กปัญญาเลิศก่อนวัยเรียน อายุระหว่าง 4 – 6 ปี ที่โรงเรียนเทศบาลท่าอิฐ จังหวัดอุตรดิตถ์
2. กลุ่มตัวอย่าง
กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้เป็นเด็กปัญญาเลิศก่อนวัยเรียนอายุ 4 – 6 ปี ที่โรงเรียนเทศบาลท่าอิฐ จังหวัดอุตรดิตถ์ จำนวน 10 คน ได้มาโดยวิธีเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling)
3. ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา
 - 3.1 ตัวแปรอิสระ คือ การจัดกิจกรรมศิลปสร้างสรรค์ โดยมีการดำเนินกิจกรรม แบบวางแผน ปฏิบัติและทบทวน
 - 3.2 ตัวแปรตาม คือ ความเชื่อมั่นในตนเองของเด็กปัญญาเลิศ แบ่งออกเป็น 3 ด้าน ได้แก่
 - 3.2.1 การกล้าแสดงออก
 - 3.2.2 การเป็นตัวของตัวเอง

3.2.3 การปรับตัวเข้ากับสิ่งแวดล้อม

4. ระยะเวลาที่ใช้ในการวิจัย

การศึกษาครั้งนี้ทำการทดลองที่โรงเรียนเทศบาลท่าอิฐ จังหวัดอุตรดิตถ์ ระยะเวลาการทดลอง 9 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 5 วัน วันละ 1 ชั่วโมง รวม 45 ครั้ง

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. เด็กปัญญาเลิศ หมายถึง เด็กก่อนข้างฉลาดซึ่งมีการเรียนรู้ได้เร็วกว่าเด็กปกติที่มีค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 1.5 ขึ้นไป เมื่อเทียบกับเกณฑ์ปกติของแบบคัดแยกเด็กเป็นหมุน 1 ซึ่งมีอายุระหว่าง 4 - 6 ปี โรงเรียนเทศบาลท่าอิฐ จังหวัดอุตรดิตถ์

2. กระบวนการสร้างสรรค์ หมายถึง กิจกรรมทางศิลปะที่จัดเตรียมให้เด็กหลากหลาย ได้แก่ การวาดภาพด้วยสีเทียน การวาดภาพด้วยสีน้ำ การปั้น การฉีก - ตัด - ปะ - พับ การประดิษฐ์เศษวัสดุ โดยครูไม่สาธิตชี้แนะ แต่ใช้คำถามปลายเปิด ที่เหมาะสม โดยมุ่งเน้นให้เด็กคิดวางแผนในการจัดทำกิจกรรมด้วยขั้นตอนดังนี้

2.1 การวางแผน (Plan) หมายถึง การสนทนาร่วมกันระหว่างครูกับเด็ก และเด็กกับเด็ก เกี่ยวกับสิ่งที่ต้องการทำ วิธีการที่จะทำกิจกรรม แล้วแสดงแผนของการทำกิจกรรมด้วยภาพเด็ก เกี่ยวกับสิ่งที่ต้องการทำ วิธีการที่จะทำกิจกรรม แล้วแสดงแผนของการทำกิจกรรมด้วยภาพเด็กหรือสัญลักษณ์ประจำตัวเด็ก

2.2 การปฏิบัติ (Do) หมายถึง การทำกิจกรรมตามที่เด็กวางแผน โดยอิสระด้วยตนเองหรือทำงานร่วมกับเพื่อน รวมทั้งช่วยกันเก็บสิ่งของและจัดของเข้าที่

2.3 การทบทวน หมายถึง การสนทนาร่วมกันระหว่างครูกับเด็ก และเด็กกับเด็กเพื่อเสนอผลงานและเล่าถึงการปฏิบัติกิจกรรมตามแผนที่วางไว้

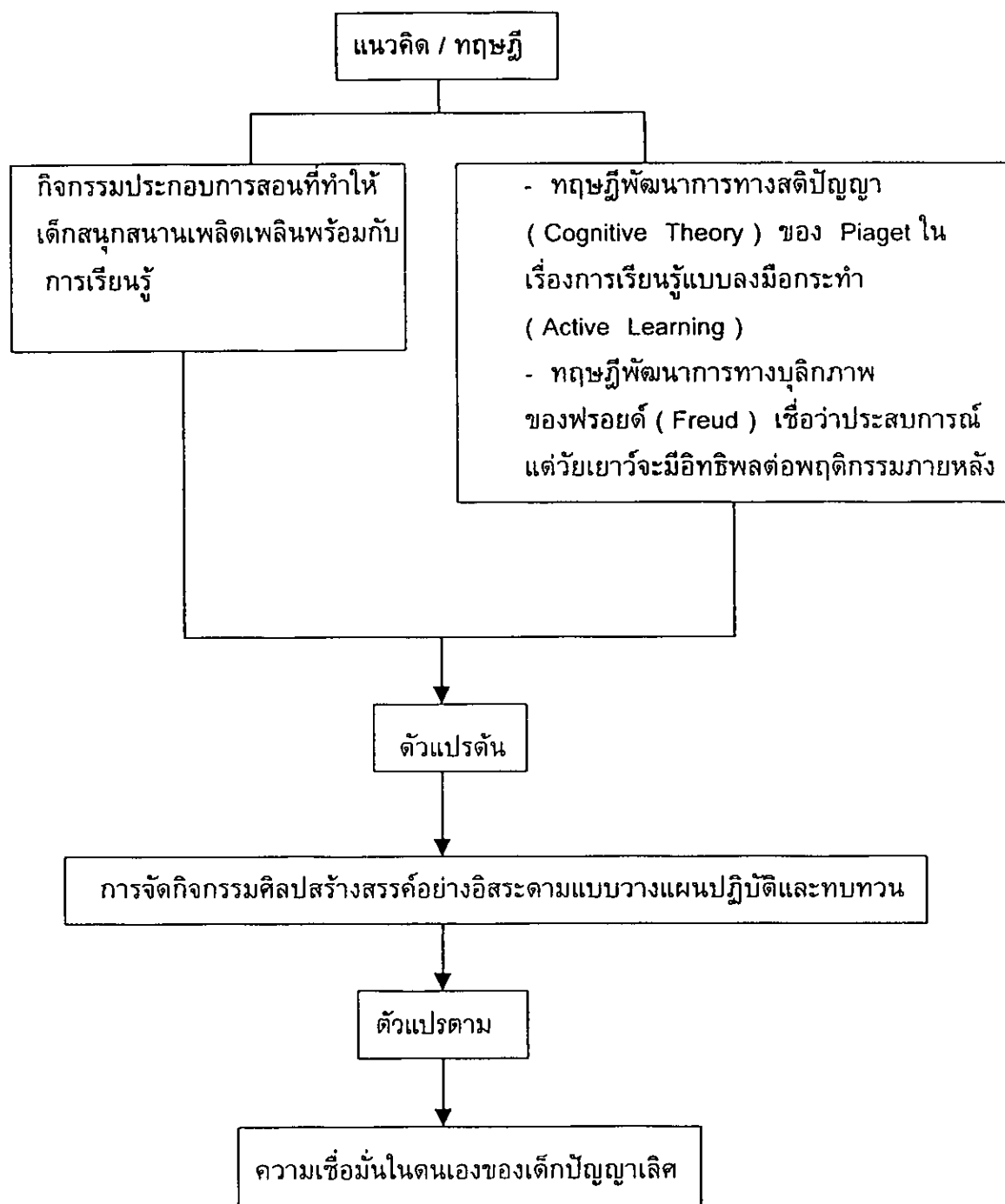
3. ความเชื่อมั่นในตนเอง หมายถึง ความสามารถในการแสดงออก กล้าตัดสินใจในการกระทำสิ่งต่าง ๆ ด้วยมั่นใจ พยายามทำงานให้ดีขึ้น สามารถแก้ปัญหาด้วยตนเอง ซึ่งวัดได้โดยใช้แบบทดสอบวัดความเชื่อมั่นในตนเองของ กาญจนา สุวรรณธาร ดังพฤติกรรมต่อไปนี้

3.1 พฤติกรรมการกล้าแสดงออก กล้าพูด กล้ากระทำ กล้าแสดงความสามารถ

3.2 พฤติกรรมความเป็นตัวของตัวเอง มีเหตุผล ไม่เชื่ออะไรง่าย ๆ โดยไม่มีเหตุผล

3.3 พฤติกรรมปรับตัวเข้ากับสิ่งแวดล้อม การมีมนุษยสัมพันธ์การช่วยเหลือให้ความร่วมมือกับหมู่คณะ ยอมรับสถานการณ์ใหม่

กรอบแนวคิดการวิจัย

สมมติฐาน

เด็กปัญญาเลิศก่อนวัยเรียนที่ได้รับการจัดกิจกรรมศิลปสร้างสรรค์อย่างอิสระตามแบบ
วางแผน ปฏิบัติ และทบทวน มีความเชื่อมั่นในตนเองเพิ่มขึ้น

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยแยกตามหัวข้อดังต่อไปนี้

1. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเด็กปัญญาเลิศ
 - 1.1 ความหมายของเด็กปัญญาเลิศ
 - 1.2 ลักษณะและความต้องการของเด็กปัญญาเลิศ
 - 1.3 การคัดแยกเด็กปัญญาเลิศ
 - 1.4 การสอนเด็กปัญญาเลิศ
 - 1.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเด็กปัญญาเลิศ
2. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความเชื่อมั่นในตนเอง
 - 2.1 ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับความเชื่อมั่นในตนเอง
 - 2.2 ความหมายของความเชื่อมั่นในตนเอง
 - 2.3 ความสำคัญของความเชื่อมั่นในตนเอง
 - 2.4 ลักษณะของเด็กที่มีความเชื่อมั่นในตนเอง
 - 2.5 ปัจจัยในการส่งเสริมให้เกิดความเชื่อมั่นในตนเอง
 - 2.6 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความเชื่อมั่นในตนเอง
3. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับศิลปสร้างสรรค์
 - 3.1 ความหมายของศิลปสร้างสรรค์
 - 3.2 ความสำคัญของศิลปสร้างสรรค์
 - 3.3 สิ่ง que เด็กได้รับการแสดงออกทางศิลปสร้างสรรค์
 - 3.4 แนวการจัดกิจกรรมศิลปสร้างสรรค์
 - 3.5 สร้างลักษณะนิสัยกับศิลปสร้างสรรค์
 - 3.6 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับศิลปสร้างสรรค์
4. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมแบบกระบวนการวางแผนการปฏิบัติและทบทวน
 - 4.1 ความหมายของกระบวนการวางแผน การปฏิบัติ และการทบทวน
 - 4.2 ความสำคัญของกระบวนการวางแผน การปฏิบัติ และการทบทวน
 - 4.3 ลักษณะของการวางแผน การปฏิบัติ การทบทวน

- 4.4 สถานที่ในการจัดกิจกรรมและบทบาทครูในการจัดกิจกรรมวางแผน การปฏิบัติ และการทบทวน
- 4.5 ขั้นตอนในการจัดกิจกรรมการวางแผน การปฏิบัติ และทบทวน
- 4.6 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมการวางแผน ปฏิบัติ และทบทวน

1. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเด็กปัญญาเลิศ

1.1 ความหมายของเด็กปัญญาเลิศ

เคิร์ค (Kirk, 1965) ได้ให้ความหมายของเด็กปัญญาเลิศไว้ว่า หมายถึง เด็กที่มีระดับเชาว์ปัญญาสูง สามารถเข้าใจเรื่องนามธรรมได้อย่างลึกซึ้ง เรียนได้ดีเกือบทุกวิชา รวมถึง ดนตรี ศิลปะ เครื่องกลไก มีทักษะในการเป็นผู้นำทางสังคมมีความประพฤติในทางที่สังคมยอมรับ เข้าใจเรื่องนามธรรมได้อย่างลึกซึ้ง

ผดุง อารยะวิญญู (2539 : 174) ได้กล่าวถึงนิยามของเด็กปัญญาเลิศไว้ว่า เด็กปัญญาเลิศหมายถึง เด็กที่มีความสามารถทางสมองสูงกว่าเด็กทั่วไป เป็นเด็กที่มีระดับสติปัญญาที่วัดได้จากการทดสอบมาตรฐาน มีค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานสูงกว่าค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 2 ขึ้นไป

พวงทอง ไสยวรรณ (2534 : 7) ได้ให้ความหมายของเด็กปัญญาเลิศไว้ว่า หมายถึง เด็กที่มีความเฉลียวฉลาด และความสามารถสูงในการค้นหาความจริงและแก้ปัญหาต่าง ๆ รวมไปถึงผู้มีความสามารถพิเศษในทางดนตรี ศิลปะ และวรรณคดี ผู้มีปัญญาเลิศจะมีระดับสติปัญญา I.Q ตั้งแต่ 130 ขึ้นไป I.Q 130 – 160 หมายถึง ฉลาดมาก I.Q 161 - 200 ขึ้นไป หมายถึง อัจฉริยะ

ในปี 1936 เทอร์แมนได้ดัดแปลงแบบสอบของบีเนท์ และตั้งเกณฑ์ของระดับสติปัญญา ดังนี้

IQ	สติปัญญา
160 - 169 150 - 159 140 - 149	ฉลาดมาก
130 - 139 120 - 129	ฉลาด
110 - 119	สูงกว่าปกติ
100 - 109 90 - 99	ธรรมดาปกติ
80 - 89 70 - 79 IQ	ต่ำกว่าธรรมดาคาบเส้น เริ่มแสดงแนวของความบกพร่องสติปัญญา
60 - 69 50 - 59 40 - 49 30 - 39	สติปัญญาดำ

สรุปได้ว่า เด็กปัญญาเลิศ หมายถึง เด็กที่มีความสามารถสูง มีผลสัมฤทธิ์ ทางด้านต่าง ๆ สูง มีความจำเป็นเลิศ ช่างซักช่างถาม มีความคิดอ่านลึกซึ้งสุขุม รู้จักแก้ปัญหา มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ รู้จักใฝ่หาความรู้ด้วยตนเอง มีความสนใจหลากหลาย มีความถนัดด้านใดด้านหนึ่ง มีความสามารถในด้านศิลปะและดนตรี มีความสามารถการเป็นผู้นำสูงมีความคล่องแคล่วด้านกล้ามเนื้อและประสาทสัมผัส

1.2 ลักษณะและความต้องการของเด็กปัญญาเลิศ

เด็กปัญญาเลิศ เป็นเด็กที่มีความเฉลียวฉลาดกว่าเด็กทั่วไป ความฉลาดได้ส่อแวมาตั้งแต่ในวัยเด็กเล็ก เด็กอาจจะเดินได้ วิ่งได้ ตั้งแต่อายุยังน้อยมีพัฒนาการล้ำหน้าเด็กอื่นในวัยเดียวกันเด็กเรียนรู้ได้รวดเร็ว หากมีการทดสอบทางด้านสติปัญญาหรือความถนัด เด็กเหล่านี้จะได้คะแนนสูงกว่าเด็กทั่วไป

ผดุง อารยะวิญญู (2539 : 175 – 177) กล่าวว่า เด็กปัญญาเลิศมักจะเก่งในด้านต่อไปนี้

1. ด้านภาษา

1.1 พูดเก่ง

1.2 ใช้ศัพท์สูง

1.3 อ่านหนังสือได้ไม่ว่าจะเป็นหนังสือที่ใช้เรียนในระดับชั้นของตนหรือหนังสือที่ใช้เรียนในชั้นที่สูงกว่า

1.4 มีทักษะในการสื่อความหมายอย่างยอดเยี่ยม

1.5 มีความคิดสร้างสรรค์ในการใช้ภาษา

ความต้องการของเด็กด้านภาษา เด็กต้องการโอกาสในการใช้ภาษา เช่น การอภิปรายปัญหาเกี่ยวกับเด็กที่มีความเฉลียวฉลาดเช่นเดียวกันเขา ต้องการอ่านหนังสือหลายชนิดหลายประเภท ในหลาย ๆ สาขาวิชา ต้องการฝึกทักษะในการเขียนต้องการฝึกทักษะในการแสดงออกซึ่งความคิดเห็นของตน ต้องการฝึกทักษะในการหาความรู้เพิ่มเติม

2. ด้านความคิดรวบยอด

2.1 มองเห็นความสัมพันธ์ ระหว่างเหตุและผล

2.2 เป็นคนช่างสังเกต

2.3 มีความจำเป็นเยี่ยม

2.4 เข้าใจสิ่งที่เป็นนามธรรม เช่น สามารถใช้สิ่งที่ป็นสัญลักษณ์ได้เป็นอย่างดี

ความต้องการของเด็กด้านความคิดรวบยอด ต้องการการสอนให้รู้จักคิดในแบบกว้าง คิดให้หลายแบบปลายเปิด ไม่ต้องการการฝึกโดยวิธีท่องจำมากนัก ต้องการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง

3. ด้านสังคม

- 3.1 เป็นกันเองกับทุกคน
- 3.2 ชอบคบค้าสมาคมกับคนอื่น
- 3.3 แสดงออกซึ่งความเป็นผู้นำ
- 3.4 เป็นคนใจกว้างรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น
- 3.5 มีอารมณ์ขันอย่างมีเหตุผลและเหมาะสม

ความต้องการของเด็กด้านสังคม ต้องการโอกาสในการแสดงออกซึ่งความรู้สึกนึกคิด ต้องการโต้ตอบกับผู้อื่นในการอภิปรายกลุ่ม ต้องการถกเถียงกับคนที่มาจากหลายอาชีพ ต้องการฝึกอบรมเพื่อให้เข้าใจผู้อื่น

4. ด้านบุคลิกภาพ

- 4.1 มีพลังกำลังมากมายทั้งในด้านร่างกาย
- 4.2 พลังสมองและความคิด
- 4.3 มีแรงจูงใจสูงและเป็นแรงจูงใจที่เกิดขึ้นมาเอง
- 4.4 มีจุดมุ่งหมายในการทำงานและในชีวิต
- 4.5 มีช่วงความสนใจยาว

ความต้องการของเด็กด้านบุคลิกภาพ ต้องการโอกาสในการเข้าร่วมกิจการในหลายรูปแบบหลายลักษณะ อาจเป็นในด้านการประพันธ์ การเล่นเกม การใช้ทักษะพิเศษ การสื่อความหมาย การศึกษาหาความรู้ด้วยตนเอง

เด็กปัญญาเลิศอาจไม่มีลักษณะต่าง ๆ เหล่านี้ครบทุกด้าน แต่อาจมีลักษณะด้านใดด้านหนึ่ง หรือสองด้านเด่นเป็นพิเศษและเด่นกว่าเด็กทั่วไป

✕ 1.3 การคัดแยกเด็กปัญญาเลิศ

ศรียา นิยมธรรม ได้กล่าวถึงการคัดแยกเด็กที่มีความสามารถพิเศษว่า แบ่งออกเป็น 3 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นที่ 1 ขั้นเสนอชื่อ โดยผู้ใกล้ชิดและรู้จักเด็ก เช่น ผู้ปกครอง ครู เพื่อน หรือตัวเด็ก เป็นผู้ให้รายละเอียด โดยมีแบบตรวจสอบรายการ ระเบียนประวัติ หรือแบบสอบถามให้ตอบ ทั้งนี้ต้องอาศัยการสังเกตของบุคคลเหล่านี้ บางครั้งก็เป็นการสอบถามง่าย ๆ ว่าใครมีลักษณะเด่น ฯลฯ ข้อมูลต่าง ๆ ที่ได้ในขั้นนี้ไม่ว่าจะรายงานเรื่องราวเกี่ยวกับเด็กประกอบการ ลงความเห็นได้ และอาจใช้เครื่องมืออื่นในขั้นต่อไป

ขั้นที่ 2 การคัดแยกอย่างเป็นทางการ ใช้เกณฑ์การคัดแยกตามหลักวิชาการอย่างเป็นทางการ โดยใช้เครื่องมือซึ่งง่ายและรวดเร็ว ผู้ใช้จะต้องมีความชำนาญเป็นหลักสำคัญ

ขั้นที่ 3 ขั้นวินิจฉัย โดยใช้เครื่องมือเป็นทางการ เพื่อทดสอบความสามารถด้านต่าง ๆ ของเด็กอย่างละเอียดลึกซึ้งกว่าสองขั้นแรก มักเป็นการดำเนินการต่อจากสองขั้นแรกเครื่องมือที่ใช้ในขั้นนี้ได้แก่

- แบบทดสอบ
- แบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
- แบบทดสอบความคิดสร้างสรรค์
- แบบทดสอบความถนัด
- แบบสำรวจความสนใจ (ศรียา นิยมธรรม. 2535 : 389 – 392)

1.4 การสอนเด็กปัญญาเลิศ

เด็กปัญญาเลิศจะมีความสามารถสูงในการเรียนรู้เกือบทุกด้าน หากครูเลือกวิธีสอนที่เหมาะสมตั้งแต่ต้นแล้ว เด็กจะพัฒนาความสามารถของตนเองไปได้สูงสุดเต็มกำลังความสามารถ หากครูใช้วิธีการที่ไม่เหมาะสมกับเด็ก ก็มีส่วนที่จะไปทำลายความสามารถของเด็กทางหนึ่งได้เหมือนกัน

1. เด็กปัญญาเลิศเรียนเร็วกว่าเด็กปกติ การสอนจึงไม่ควรสอนซ้ำในเรื่องเดิม กระตุ้นให้เด็กใช้สามัญสำนึก ฝึกให้เด็กมีเหตุผล และเน้นให้สนใจสิ่งต่าง ๆ รอบตัวให้มากที่สุด การฝึกทักษะต่าง ๆ ควรใช้เวลาสั้น ๆ ใช้วิธีการที่แตกต่างกันในการฝึก พยายามอย่างให้มองเห็นว่าเป็นการย้ำ ซ้ำและทบทวนมากเกินไป

2. การสอนเด็กปัญญาเลิศ ควรเน้นให้เด็กเห็นความสัมพันธ์ของสิ่งต่าง ๆ และให้จับแนวคิดของสิ่งต่าง ๆ เอง ให้เด็กรู้จักแก้ปัญหาเพื่อหาคำคำตอบในสิ่งที่ต้องการรู้ด้วยตนเอง

3. ในการสอนควรเปิดโอกาสให้เด็กปัญญาเลิศได้วิเคราะห์สิ่งที่เรียนก่อนที่จะสรุปหาคำตอบ เพื่อช่วยให้เด็กรู้จักแก้ปัญหาที่ซับซ้อนได้

4. ควรเปิดโอกาสให้เด็กได้แสดงออกทั้งทางด้านการฟัง พูด อ่าน และเขียน มาก ๆ โดยเฉพาะในเรื่องการอธิบายและอภิปรายในชั้นเรียน

5. ควรเน้นให้เด็กรู้จักเชื่อมโยงประสบการณ์เดิมไปสู่ประสบการณ์ใหม่ และให้สามารถเชื่อมโยงของสิ่งต่าง ๆ ซึ่งต้องการกระตุ้นให้รู้จักแสวงหาความรู้ใหม่ ๆ อยู่เสมอด้วย

6. การพัฒนาความสามารถของเด็กปัญญาเลิศได้โดยการยอมให้เด็กเรียนรู้และหาประสบการณ์จากสิ่งที่เด็กสนใจ แม้ว่าจะไม่ได้อยู่ในหลักสูตรที่ต้องเรียนก็ตาม เด็กประเภทนี้ชอบสนใจในวงกว้าง โดยเฉพาะในเรื่องที่ต้องการใช้ความคิดรู้ต้องรู้จักยืดหยุ่นเพื่อประโยชน์ต่อการพัฒนาความสามารถของเด็กเอง

7. ควรสร้างความพึงพอใจในผลงานของเด็กเองให้มากที่สุด โดยฝึกให้รู้จักประเมินผลงานตนเอง รวมทั้งพฤติกรรมต่าง ๆ ของตัวเด็กเองด้วย การที่เด็กได้รู้จักตัวเอง ก็จะช่วยพัฒนาความสามารถของตนเองได้ดียิ่งขึ้น

8. กระตุ้นให้เด็กได้แสดงความสามารถทางด้านความคิดสร้างสรรค์ให้มาก ครูควรจับแววของเด็กประเภทนี้ให้ได้ พร้อมทั้งส่งเสริมให้เด็กพัฒนาได้อย่างเต็มที่ดีกว่าปล่อยให้เด็กดำเนินชีวิตให้เป็นไปตามธรรมดาโดยไม่ได้รับการกระตุ้นใด ๆ (วาริ ธีระจิตร. 2537:137 –138)

1.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเด็กปัญญาเลิศ

งานวิจัยในต่างประเทศ

ฮัตซิงสันและโรเบิร์ต (Huchingson and Robert) ได้ศึกษาเปรียบเทียบ พฤติกรรมของนักเรียนในโปรแกรมโรงเรียนรัฐบาลและเด็กในโรงเรียนวอลดอร์ฟในลักษณะของ “ พฤติกรรมเด็กที่มีความสามารถพิเศษ ” ของเรนซูลี จุดมุ่งหมายของการศึกษาคือ เพื่อ ศึกษาความคล้ายคลึงกันระหว่างพฤติกรรมเด็กปัญญาเลิศ ของเรนซูลี การแสดงความคิดแบบ บูรณาการในโรงเรียนวอลดอร์ฟของสไตเนอร์ กับโรงเรียนรัฐบาล เครื่องมือที่ใช้ คือ แบบ ทดสอบประเมินค่า 3 ชุด

ผลการวิจัยปรากฏว่า มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

(Huchingson and Robert. 1990 : 231)

งานวิจัยในประเทศ

คนธรส รสหวาน ศึกษาการพัฒนา รูปแบบการสอนแบบกระบวนการแก้ปัญหาทาง คณิตศาสตร์ และศึกษาประสิทธิภาพของรูปแบบการสอนแบบกระบวนการแก้ปัญหาทาง คณิตศาสตร์ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้เป็นนักเรียนในโรงเรียนโครงการนำร่องศูนย์พัฒนาอัจฉริยภาพ เด็กและเยาวชน จำนวน 30 คน

ผลการวิจัยปรากฏว่า รูปแบบการสอนแบบกระบวนการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์มี ประสิทธิภาพสูงกว่าเกณฑ์ที่ตั้งไว้ 80/80 (คนธรส รสหวาน . 2539 : 2539 บทคัดย่อ)

2. เอกสารและงานวิจัยเกี่ยวข้องกับความเชื่อมั่นในตนเอง

2.1 ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับความเชื่อมั่นในตนเอง

ทฤษฎีพัฒนาการทางสังคมของอีริกสัน (Erikson Psychosocial Stage of Development)

อีริกสัน มีความเห็นว่า พัฒนาการทางบุคลิกภาพ เกิดขึ้นได้เนื่องจากการที่คนมีการ ติดต่อสัมพันธ์กับสังคม แต่ละขั้นจะมีช่วงวิกฤติสำหรับที่จะพัฒนาการเรื่องนั้นๆ โดยเฉพาะใน ชีวิต ถ้าในช่วงชีวิตใดพัฒนาการเป็นไปด้วยดีมีลักษณะทางบวกมากกว่าทางลบ และสามารถ ตัดสินใจได้ ในทางตรงกันข้ามพัฒนาการเป็นในทางลบมากกว่า ผู้นั้นจะมีพัฒนาการทางบุคลิก ภาพไม่สมบูรณ์ ซึ่งจะนำไปสู่การเป็นผู้มีปัญหาในการปรับตัว โดยแบ่งพัฒนาการเป็น 3 ขั้นดังนี้

1. ความไว้วางใจ – ความไม่ไว้วางใจ (0 – 1 ปี)

วัยนี้เป็นวัยที่เด็กยังช่วยตนเองไม่ได้ ยังต้องคอยพึ่งพาผู้อื่น โดยเฉพาะแม่พ่อ ดังนั้น ขั้นนี้เป็นขั้นที่เด็กพัฒนาความไว้วางใจ เชื่อใจ ความไว้วางใจทั้งต่อตนเองและต่อบุคคลอื่น ประสบ การณ์ในช่วงนี้เป็นพื้นฐานสำคัญในการพัฒนา ความไว้วางใจ ในวัยต่อมา ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญที่จำ เป็นต้องคำนึงถึง คือสัมพันธภาพระหว่างพ่อแม่ ลูก ในช่วงนี้ถ้าความต้องการของเด็กได้รับการ

ตอบสนองอย่างเหมาะสม ประกอบกับความรักใคร่ผูกพันที่เป็นไปอย่างอบอุ่น ย่อมทำให้เด็กคิดว่าโลกนี้ปลอดภัย โลกนี้น่าอยู่ สามารถที่จะไว้วางใจผู้อื่นได้

อีริคสันกล่าวว่า “พัฒนาการของความไว้วางใจ จะเป็นรากฐานของความเป็นตัวของตนเอง”

2. ความเป็นตัวของตัวเอง – ความไม่มั่นใจ (2 –3 ปี)

ถ้าเด็กได้รับอนุญาตให้ทำสิ่งต่าง ๆ ได้รับการกระตุ้นให้กำลังใจในสิ่งที่เด็กทำได้ตามความสามารถและวิธีการของเด็กแต่ละคนแล้ว ก็จะพัฒนาความเป็นตัวของตัวเอง รู้สึกว่าตนเองเป็นผู้มีความสามารถ พึ่งตนเองและนำตนเองได้ ตลอดจนการได้รับความไว้วางใจจากผู้อื่นว่าเขาสามารถที่จะทำสิ่งต่าง ๆ ได้เอง

3. ความคิดริเริ่ม – ความรู้สึกผิด (4 – 5 ปี)

เด็กมีความสามารถมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมต่าง ๆ ตลอดจนการใช้ภาษา ซึ่งจะไปสนับสนุนขึ้นความเป็นตัวของตัวเองในแง่ของการดำเนินชีวิต การวางแผน และริเริ่มทำกิจกรรมต่าง ๆ ถ้าเด็กได้รับอิสระในการที่จะคิดทำกิจกรรมต่าง ๆ และถ้าพ่อแม่หรือครูมีเวลาให้กับเด็กในการตอบคำถามไม่ดูหรือดัดบทเพราะเมื่อรำคาญก็ย่อมจะเป็นการส่งเสริมให้เด็กมีแนวโน้มที่จะค้นคว้าศึกษาสำรวจอันตรายสำหรับขั้นนี้คือความรู้สึกผิดว่าตนเองไม่มีความสามารถในการทำสิ่งใหม่ ๆ เด็กรู้สึกว่าผู้ใหญ่เข้มงวด ไม่ได้รับโอกาสในการซักถามสิ่งที่สนใจอยากรู้ การกระทำของตนเป็นสิ่งที่ก่อความรำคาญใจ ทำให้ผู้ใหญ่รำคาญใจ พูดสิ่งใดก็เป็นเรื่องไร้สาระเด็กจะรู้สึกผิดในการที่จะคิดทำสิ่งต่าง ๆ ด้วยตนเอง เด็กจะรู้สึกว่าตนมีความผิด

(พรณี ช. เจนจิต. 2528 : 68 – 70 : อ้างอิงจาก Erikson .1975)

ทฤษฎีความต้องการของมาสโลว์ (Maslow Theory of Need Gratification)

แนวคิดของมาสโลว์เห็นว่ามนุษย์ทุกคนล้วนแต่มีความต้องการที่จะสนองความต้องการให้กับตนเองทั้งสิ้นมาสโลว์จึงได้จัดความต้องการของมนุษย์เป็นลำดับขั้นโดยเริ่มจากความต้องการขั้นต่ำสุด ขึ้นไปหาความต้องการขั้นสูงสุดดังนี้

1. ความต้องการทางด้านร่างกาย เป็นความต้องการที่ถือว่าเป็นพื้นฐานที่สำคัญที่สุด ซึ่งได้แก่ ความต้องการอาหาร น้ำ อากาศ การหลับนอน การขับถ่าย ฯลฯ ถ้าความต้องการขั้นต่าง ๆ ดังกล่าวแล้วขาดหมดทุกอย่าง ตั้งแต่อาหาร ความปลอดภัย ความรัก การตระหนักในความสามารถของตนเอง สิ่งที่จะเป็นตัวกระตุ้นให้คนแสดงพฤติกรรมมากที่สุด คือ

1. ความต้องการอาหาร ตราบใดที่เรายังมีความหิว ตราบนั้น เราจะไม่มีความต้องการในเรื่องอื่น เช่น คนที่กำลังมีความหิวจะทำได้แม้แต่การฉกชิงวิ่งราว ทั้ง ๆ ที่รู้ว่า ทำแล้วถ้าตำรวจจับได้จะมีอะไรเกิดขึ้น หรือการที่เด็กในห้องเรียนเกิดความหิวยอมไม่จิตใจที่จะมาให้ความสนใจกับบทเรียนของครู แม้ว่าครูผู้นั้นจะได้เตรียมการสอนมาอย่างดีแล้วก็ตาม

2. ความต้องการความปลอดภัย ถ้าความต้องการทางด้านร่างกายได้รับการ

ตอบสนองอย่างเพียงพอ มนุษย์ก็จะมีความต้องการในเรื่องอื่นต่อไปอีก คือ ความต้องการความปลอดภัย ซึ่งได้แก่ ความรู้สึกมั่นคงปลอดภัย ความเป็นปึกแผ่น ความต้องการคุ้มครองปกป้องความรู้สึกที่ปลอดภัยจากการคุกคามปลอดภัยจากความวิตกกังวลความต้องการที่จะอยู่ในระเบียบ ความต้องการกฎหมายคุ้มครอง ตลอดจนต้องการความแข็งแกร่งของผู้คุ้มกัน

ในกรณีของเด็กนักเรียน เด็กทุกคนจะต้องไปโรงเรียนแต่เด็กจะไม่อยากไปโรงเรียนถ้ารู้สึกในห้องเรียนไม่ปลอดภัย เด็กจะหนีไปอยู่ที่อื่นซึ่งเด็กคิดว่ามีความปลอดภัยมากกว่า ทั้งนี้เพราะว่ามนุษย์ทุกคนล้วนแล้วแต่ต้องการความปลอดภัยทั้งสิ้น

3. ความต้องการความรักและเป็นเจ้าของ ถ้าความต้องการทั้งด้านร่างกายและความปลอดภัยได้รับการตอบสนองอย่างเพียงพอ คนก็จะมีความต้องการในเรื่องความรักและความเป็นเจ้าของมากขึ้นไปอีก คนทุกคนต้องการเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่มที่ตนเองจะต้องเกี่ยวข้องกับ ไม่มีใครทนได้ถ้ารู้สึกว่าไม่ได้รับการยอมรับจากกลุ่ม มนุษย์ทุกคนอยากได้รับความรักจากคนอื่น อยากได้เป็นเจ้าของคนอื่น และในขณะเดียวกันก็อยากให้ตนเองเป็นที่รักและเป็นของใครสักคน

4. ความต้องการจะเป็นที่ยอมรับ และได้รับการยกย่องเป็นความต้องการที่จะรู้สึกว่าตนเองมีค่าทั้งในสายตาของตนเองและในสายตาของผู้อื่น คนที่ยอมรับนับถือในตนเองมองเห็นคุณค่าและความสามารถในตนเองนั้น มี 2 ลักษณะ คือ ลักษณะแรกเป็นคนที่มีมองเห็นคุณค่าในตนเอง และมีความรู้สึกมั่นคงปลอดภัย คนประเภทนี้จะเป็นคนที่มีความเชื่อมั่นในตนเอง ให้ความร่วมมือและเป็นมิตร จะเป็นคนที่มีลักษณะยอมรับผู้อื่น เห็นคุณค่าและศักดิ์ศรีในตัวผู้อื่น เช่นเดียวกับที่มีต่อตนเอง ดังนั้นจึงเป็นผู้ที่สร้างสัมพันธภาพได้ดี เพราะไม่มีลักษณะที่ข่มขู่ ลักษณะที่สองเป็นคนที่มีมองเห็นคุณค่าในตนเอง แต่มีความรู้สึกไม่ไคร่มั่นคงปลอดภัย ดังนั้นจะเป็นคนที่มีลักษณะค่อนข้างมั่นใจตนเอง เห็นคุณค่าในตนเองแต่ฝ่ายเดียว โดยที่ไม่ไคร่ยอมรับหรือเห็นคุณค่าในตัวผู้อื่นเป็นคนที่สร้างสัมพันธภาพได้น้อยกว่าพวกแรก

5. ความต้องการที่จะตระหนักในความสามารถของตนเองหรือรู้จักตนเองเมื่อความต้องการตอบสนองอย่างเพียงพอมนุษย์ก็จะมีความต้องการที่จะรู้จักตนเองตรงตามสภาพที่ตนเองเป็นอยู่เข้าใจถึงความสามารถ ความสนใจ ความถนัด และความต้องการของตนเอง โดยไม่มีการปกป้องและบิดเบือน พร้อมทั้งจะเปิดเผยตนเอง พิจารณาตนเองอย่างใจเป็นธรรม ยอมรับได้ทั้งในส่วนที่เป็นข้อบกพร่องของตนเอง เป็นความต้องการที่คนแต่ละคนต้องการที่จะเป็นคนชนิดที่เราเป็นไปได้ดีที่สุด (สำนักงานคณะกรรมการประถมศึกษาแห่งชาติ ม.ป.ป.: 32 - 33 :

อ้างอิงมาจาก Maslow.n.d.)

กล่าวโดยสรุปได้ว่า ความต้องการของมนุษย์ตามทฤษฎีความต้องการของมาสโลว์ แบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ ความต้องการทางกายกับความต้องการทางจิตใจ เป็นความต้องการที่บุคคลจำเป็นต้องตอบสนอง ถ้าบุคคลต้องการที่จะดำรงตนอยู่ในสังคมให้ราบรื่น และความต้องการทั้งสองประการนี้เป็นความต้องการที่ จำเป็นและสำคัญไม่ยิ่งหย่อนไปกว่ากัน ในเด็กปฐมวัยก็จะมีความต้องการที่ไม่ต่างไปจากผู้ใหญ่มากนัก และเป็นความต้องการที่ผู้ใหญ่

ต้องสนองตอบกลับให้เด็ก เพราะเด็กไม่สามารถที่จะแสวงหาเพื่อให้ได้มาในสิ่งที่ต้องการได้ และในการอบรมเลี้ยงดูเด็กนั้น ไม่ควรที่ผู้ใหญ่จะคอยควบคุมบังคับทุกอย่างแต่ควรเปิดโอกาสให้เด็กได้เลือกได้ตามความต้องการและความสนใจ โดยที่ผู้ใหญ่จะเป็นผู้มีบทบาทในการเตรียมสิ่งต่างๆ เพื่อช่วยให้เด็กได้มีการเลือกที่ฉลาดและเหมาะสม นั่นคือการจัดสภาพการณ์ที่สามารถสนองความต้องการต่าง ๆ ของเด็กได้ตามลำดับขั้น ซึ่งในการสนองความต้องการเหล่านั้นผู้ใหญ่ควรจะได้ช่วยเหลือและเปิดโอกาสให้เด็กได้พัฒนาขึ้นมาได้ด้วยตนเองมิใช่การบังคับหรือควบคุมจึงเป็นบทบาทของผู้ปกครองและครูที่จะช่วยให้เด็กสมหวังกับความต้องการในจุดที่สามารถทำได้ ผลที่สุดก็จะนำมาซึ่งการพัฒนาทางบุคลิกภาพที่ดีต่อไปในอนาคต

จากทฤษฎีที่เกี่ยวข้องการศึกษาวิจัย ดังที่กล่าวมาแล้วจะเห็นได้ว่าเรื่องเด็กเป็นเรื่องที่น่าสนใจเพราะเด็กเป็นวัยที่สำคัญที่สุดโดยเฉพาะระยะตั้งแต่แรกเกิดจนถึง 6 ปีแรก เพราะเด็กในระยะนี้จะเติบโตเร็วและสามารถรับรู้ประสบการณ์ต่าง ๆ ได้มากที่สุด จึงถือเป็นระยะวางรากฐานของชีวิตในภายภาคหน้าในกระบวนการพัฒนาทุกประเภท เป็นต้นว่า บุคลิกภาพด้านต่างๆ จึงเป็นความรับผิดชอบของผู้ที่เกี่ยวข้องในการช่วยให้เด็กได้รับประสบการณ์ที่ดีหรือการส่งเสริมพัฒนาการอย่างเหมาะสมจะเป็นการช่วยปลูกฝังหรือส่งเสริมให้เด็กมีบุคลิกภาพที่เหมาะสมต่อไปในอนาคต

2.1 ความหมายของความเชื่อมั่นในตนเอง

กรมวิชาการ(2537:1) ได้ให้ความหมายไว้ว่า ความเชื่อมั่นในตนเองเป็นคุณลักษณะที่สำคัญยิ่งที่จะช่วยให้คนเราสามารถทำสิ่งต่าง ๆ ประสบความสำเร็จ ช่วยให้คนเรามีความเป็นตัวของตัวเอง กล้าคิดกล้าแสดงออก ปรับตัวเข้ากับสถานการณ์ได้อย่างเหมาะสม ทำสิ่งต่างๆ ด้วยความมั่นใจ ยอมรับผลที่เกิดขึ้นด้วยความพอใจและภาคภูมิใจสามารถเผชิญเหตุการณ์ต่าง ๆ และแก้ปัญหาด้วยความรู้สึกที่มั่นคง อันเป็นคุณลักษณะของผู้ที่มีสุขภาพจิตดีมีความสุขในการดำรงชีวิต

ลัดดา สุวรรณรัตน์ (2512 : 7) ได้สรุปความหมายของความเชื่อมั่นในตนเองจาก Encyclopedia of Child Care and Guidance ไว้ว่า ความมั่นใจในตนเองเป็นสิ่งที่ไม่มีผู้ใดจะช่วยให้เด็กได้โดยตรงแต่สามารถจัดบรรยากาศและโอกาสให้เด็กเกิดความมั่นใจ และพัฒนาขึ้นได้ การให้ความช่วยเหลือและการให้คำปรึกษาหารือ ของบิดามารดา ครู อาจารย์ อย่างเหมาะสม โดยจะให้เด็กได้พัฒนาอย่างอิสระ แต่ทำให้เด็กมีความรู้สึกที่ตัวเองมีความสามารถที่จะจัดการกับปัญหาในชีวิตประจำวันได้ แต่จะสามารถแก้ปัญหาได้ดีขึ้น ถ้าเด็กมีความเชื่อมั่นอย่างแท้จริงว่าตนเองเป็นบุคคลที่น่าพึงพอใจและประสบผลสำเร็จตามความต้องการอย่างน่าพึงพอใจ

สนธยา อ่อนน้อม (2538 : 36) กล่าวว่า ความเชื่อมั่นในตนเอง หมายถึงบุคลิกภาพ

ส่วนหนึ่งของบุคคลที่จะสะท้อนให้เห็นถึงการกล้าแสดงออก และมีความภาคภูมิใจในความเป็นตัวของตัวเอง มองเห็นคุณค่า ความสามารถของตนเองและผู้อื่น ทำให้บุคคลนั้นปรับตัวให้อยู่ในสังคมได้ทุกสภาพการณ์และอย่างเป็นสุข

สมพร พลอยงาน (2518 : 115) ได้ให้ความหมายของความเชื่อมั่นในตนเอง เป็นความแน่ใจ มั่นใจ หรือกล้าหาญของบุคคลที่จะเผชิญต่อเหตุการณ์ต่าง ๆ ตลอดจนมีความตั้งใจในการกระทำการต่าง ๆ ให้สำเร็จโดยการยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น

สมิท (สัมพันธ์ บุญเกิด. 2522 : 33 : อ้างอิงมาจาก Smith. 1961 : 185) ได้ให้ความหมายของความเชื่อมั่นในตนเองว่า หมายถึง ความพึงพอใจในตนเอง ความภาคภูมิใจในตนเองหรือการยอมรับตนเองความเชื่อมั่นในตนเองจะมีในบุคคลใดมากน้อยเพียงใดนั้นสามารถพิจารณาได้จากความขัดแย้งระหว่างคนตามอัตราภาพกับคนตามปณิธานถ้าความขัดแย้งเกิดขึ้นมากจะเป็นเหตุให้คนรู้สึกว่ามีค่า ไม่เหมาะสม และไม่พึงพอใจในตนเองอันหมายถึงขาดความเชื่อมั่นในตนเอง ซึ่งทำให้เกิดความวิตกกังวล ขาดความอุ่นใจและชอบพึ่งผู้อื่น

สุนิรัตน์ ฤทธิ์ธวัชชัยเลิศ (2530: 13) ได้กล่าวว่า ความเชื่อมั่นในตนเองเป็นบุคลิกภาพส่วนหนึ่งของบุคคลที่สะท้อนให้เห็นถึงความรู้สึกนึกคิดหรือมโนคติที่บุคคลมีต่อตนเอง คนที่มีความรู้สึกนึกคิดที่ดีต่อตนเอง จะมีพฤติกรรมที่แสดงให้เห็นว่า มีความภาคภูมิใจในความเป็นตัวของตัวเอง พึงพอใจและยอมรับทุกสิ่งที่ประกอบเป็นตัวเอง มองเห็นว่าตนมีคุณค่า มีความสามารถและความสำคัญ

ดังนั้นสรุปได้ว่า ความเชื่อมั่นในตนเองหมายถึงบุคลิกภาพส่วนหนึ่งของบุคคลที่มีความกล้าแสดงออก กล้าตัดสินใจในการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้น ให้สำเร็จลุล่วงด้วยความสุขุมรอบครอบ ยอมรับและภาคภูมิใจในตนเองว่ามีความสามารถ มีความสำคัญ ปรับตัวเข้ากับสิ่งแวดล้อมได้อย่างเหมาะสม

2.3 ความสำคัญของความเชื่อมั่นในตนเอง

ความเชื่อมั่นในตนเองเป็นองค์ประกอบสำคัญของความสำเร็จในชีวิต บุคคลที่มีความเชื่อมั่นในตนเอง จะไม่เฉยเมยต่อภาวะการณ์ต่าง ๆ รู้สึกว่าตนไม่ถูกข่มขู่จากผู้อื่น(Child Study Association of America.1952 : 185 – 186) เป็นสิ่งสำคัญที่จะกระตุ้นให้ทุกคนกล้าแสดงออกซึ่งความคิดเห็นและกระทำในสิ่งที่เกี่ยวข้องกับชีวิตตน (สานา พรพัฒน์กุล. 2520 : 19) ผู้ที่มีความเชื่อมั่นในตนเองจะสามารถรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นได้ด้วยลักษณะของบุคคลที่มีวุฒิภาวะทางอารมณ์ มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญที่จะช่วยให้เด็กสามารถปรับตัวอยู่ในสังคมอย่างมีความสุข (แจ่มจันทร์ เกียรติกุล. 2531 : 26) ต่างกับบุคคลที่ขาดความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ จะไม่มีความเป็นตัวของตัวเองและไม่สามารถปรับตัวเข้ากับสังคมได้ (จงใจ ขจรศิลป์. 2532 : 29) คนเราทุกคนในสังคมต้องการให้ผู้อื่นยอมรับในความสำเร็จ หากความ

ต้องการได้รับการตอบสนองจนพอใจ จะทำให้บุคคลนั้นมีความเชื่อมั่นในตนเอง รู้สึกว่าตนเองมีค่า มีความสามารถ แต่ถ้าความต้องการนี้ถูกขัดขวาง จะทำให้เกิดความรู้สึกมีปมด้อย เสียความภูมิใจในตนเอง เกิดความหวาดกลัวและไม่แน่ใจ (Symonds.1964 : 85 – 89) อาจกล่าวได้ว่าปัจจัยที่ทำให้คนเราขาดความเชื่อมั่นในตนเองก็เพราะขาดความรู้ ความล้มเหลวในอดีต

(สนธยา อ่อนน้อม. 2538 : 36 : อ้างอิงจาก Symond. 1964 : 85 - 88) แต่สำหรับเด็กกว่าจะเติบโตเป็นผู้ใหญ่ต้องผ่านประสบการณ์ล้มเหลวนับครั้งไม่ถ้วน เด็กที่มีความเชื่อมั่นในตนเองจะไม่ยอมให้ความล้มเหลวมาหยุดยั้งความต้องการในการเรียนรู้ใหม่ของเขาได้ (นวลศิริ เปาโรหิตย์ . 2536 : 67) จากผลการวิจัยสรุปได้ตรงว่า ความเชื่อมั่นในตนเองเป็นบุคลิกภาพที่มีความสำคัญต่อความสำเร็จในการเรียนซึ่งสอดคล้องกับสมาคมการศึกษาเด็กแห่งอเมริกา (Child Study Association of America.1953 : 185 –186) ได้กล่าวว่า ความเชื่อมั่นในตนเองมักเกิดขึ้นกับเด็กที่ประสบความสำเร็จต่อการกระทำสิ่งต่าง ๆ เสมอ ลดความยุ่งยากใจต่าง ๆ ผลคือสามารถที่จะกระทำสิ่งต่าง ๆ ได้ดียิ่งขึ้น

กล่าวโดยสรุป ความเชื่อมั่นในตนเองมีความสำคัญทำให้เด็กเกิดความมั่นใจ กล้าคิด กล้าตัดสินใจ กล้าแสดงออก กล้าทำในสิ่งต่าง ๆ ด้วยตนเอง กล้าเผชิญต่ออุปสรรค สถานการณ์ ความยากลำบาก ส่งผลให้เด็กประสบความสำเร็จในการเรียน มองโลกในแง่ดี สามารถปรับตัวเข้ากับสังคมได้อย่างมีความสุข

2.4 ลักษณะของเด็กที่มีความเชื่อมั่นในตนเอง

สมพงษ์ ตีรพัฒน์ (2517 : 24 – 25) ได้สรุปพฤติกรรมของบุคคลที่มีความเชื่อมั่นในตนเอง ดังนี้

- กล้าพูด
- กล้าแสดงออก
- กล้าแสดงความคิดเห็น
- ไม่ขี้อาย
- ไม่ประหม่าไม่เคอะเขิน
- จิตใจมั่นคง
- เปลี่ยนความเชื่อยาก
- มั่นใจในความคิดของตน
- กล้าตัดสินใจไม่ลังเล
- ไม่วิตกกังวล
- กล้าเผชิญต่อความจริง
- จิตใจเด็ดเดี่ยวแน่วแน่

กล่าวได้ว่า เด็กที่มีความเชื่อมั่นในตนเองจะมีลักษณะบุคลิกภาพเป็นคนเปิดเผยมีความรู้สึกนึกคิดที่ดีต่อตนเอง กล้าคิด กล้าพูด กล้าตัดสินใจ ในการกระทำสิ่งต่าง ๆ มีความภาคภูมิใจในตนเอง มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ สามารถปรับตัวเข้ากับสังคมได้อย่างมีความสุข

2.5 ปัจจัยในการส่งเสริมให้เด็กเกิดความเชื่อมั่นในตนเอง

เด็กปฐมวัยเป็นช่วงเด็กที่มีความสนใจต่อสิ่งแวดล้อมรอบตัว มีความอยากรู้อยากเห็น ชอบทำตามหรือชอบเลียนแบบ มีความคิดริเริ่ม ถ้าสิ่งแวดล้อมที่เด็กประสบอยู่ทำให้เด็กมีความสุข เด็กจะมีความเชื่อมั่นในตนเองสูง ถ้าสภาพแวดล้อมรอบตัวทำให้เด็กขาดความสุข เด็กจะมีความเครียด เกิดความวิตกกังวล ขาดความเชื่อมั่นในตนเอง และมองโลกในแง่ร้าย (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2522 : 7- 8) ดังนั้นสิ่งแวดล้อมรอบตัวเด็กจึงเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งเสริมความเชื่อมั่นในตนเองของเด็กได้เป็นอย่างดี

จากทฤษฎีพรอยด์ได้เน้นถึงบุคลิกภาพของเด็กจะถูกวางพื้นฐานไว้ตั้งแต่ช่วง 6 ปีแรกของชีวิต การอบรมและการกระทำตัวเป็นตัวอย่างให้แก่เด็กเป็นสิ่งสำคัญมากเพราะเด็กจะเลียนแบบบิดามารดาผู้ใกล้ชิด นอกจากนั้นการที่เด็กจะมีความเชื่อมั่นในตนเองได้ก็ต่อเมื่อได้รับความรักความสนใจจากพ่อแม่โดยการให้อิสระแก่เด็ก ยอมตามใจเด็กพอสมควรยอมรับความคิดของเด็ก ในเด็กที่ขาดความเชื่อมั่นในตนเองนั้นก็มีสาเหตุมาจากพ่อแม่ที่ควบคุมเด็กให้ปฏิบัติอยู่ในกรอบที่พ่อแม่วางไว้ ทำให้เด็กขาดอิสระที่จะคิดตัดสินใจตนเอง เมื่อพบปัญหาที่ไม่สามารถตัดสินใจได้เพราะไม่เคยได้ฝึกการคิดแก้ปัญหามาก่อน และจากการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับบรรยากาศทางบ้านที่มีอิทธิพลต่อบุคลิกภาพและพฤติกรรมของเด็กก่อนวัยเรียน ของเลสเดอร์และเอลิส (สุชาจันทร์อม. 2536 : 148 : อ้างอิงมาจาก Lester & Alice. 1995. Child Psychology) พบว่าเด็กที่มาจากบ้านที่เป็นประชาธิปไตยมีบรรยากาศอบอุ่น เด็กพวกนี้มักจะมี ความเชื่อมั่นในตนเองจะเป็นผู้นำกลุ่ม เปิดเผยว่าเริง สังคมเก่ง ส่วนเด็กที่มาจากบ้านที่อบรมเลี้ยงดูแบบบังคับ จะเป็นเด็กที่เจียมขี้น เก็บตัว ขี้อาย ไม่มีความเชื่อมั่นในตัวเอง ขาดความกระตือรือร้น และไม่มีความคิดสร้างสรรค์สิ่งใด ในการส่งเสริมความเชื่อมั่นในตนเองให้กับเด็ก นอกจากครอบครัวมีบทบาทในเรื่องนี้แล้ว โรงเรียนหรือครูก็มีส่วนส่งเสริมความเชื่อมั่นในตนเองให้กับเด็กเช่นกัน เพราะในบรรยากาศการเรียนการสอน ถ้าครูสร้างความสุข สนุกสนานในการเรียน ด้วยการพูดกับเด็กอย่างแสดงความเป็นมิตร ให้โอกาสเด็กในการพูด การแสดงออกยอมรับความแตกต่างของเด็กให้โอกาสเด็กแต่ละคนแสดงความสามารถอย่างเต็มที่ จะทำให้เด็กมีความเชื่อมั่นในตนเองได้ (แจ่มจันทร์ เกียรติกุล. 2531 : 23 – 24)

สรุปได้ว่า การส่งเสริมความเชื่อมั่นในตนเอง สถาบันครอบครัวมีบทบาทสำคัญในการเลี้ยงดูให้มีความรักความอบอุ่น ความเข้าใจและสถาบันการศึกษามีส่วนในการจัดบรรยากาศและสิ่งแวดล้อม เพื่อสร้างความมั่นคงทางจิตใจ ทั้งเปิดโอกาสให้เด็กได้แสดงออกอย่างอิสระ จึงส่งผลต่อการพัฒนาความเชื่อมั่นในตนเองของเด็ก

2.6 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความเชื่อมั่นในตนเอง

งานวิจัยในต่างประเทศ

ชอร์แบน (Shoban.1950 : 148) ศึกษาพบว่า บิดามารดาที่เข้มงวดกับบุตร จะทำให้บุตรขาดความเชื่อมั่นในตนเอง ขาดความกล้าแสดงความคิดเห็น ไม่กล้าตัดสินใจและจากงานวิจัยของ แรดเก (Radke.1964 : 369) พบว่าบุตรจากครอบครัวที่พ่อแม่ยอมรับ จะมีลักษณะเชื่อมั่นในตนเอง เป็นที่ยอมรับของสังคม ให้ความร่วมมือกับเพื่อนฝูง ไว้วางใจในตนเองและมีความรับผิดชอบสูง

มูสเสน (Mussen. 1969 : 261) ศึกษาพบว่าพ่อแม่ที่让孩子มีโอกาสและได้รับการสนับสนุนความต้องการในด้านความอยากรู้อยากเห็น จะทำให้เด็กมีความรู้สึกเป็นตัวของตัวเอง มีความคิดสร้างสรรค์ กล้าคิด กล้าตัดสินใจ กล้าพูด กล้าแสดงออก สามารถเผชิญสถานการณ์ใหม่ โดยไม่วิตกกังวลและมีความเชื่อมั่นในตนเอง

โบว์แมนและแมทธิว (ประดิษฐ์ อุปรมัย. 2524 : 39; อ้างอิงมาจาก Bowman and Mathews.1960) และของ แมกซ์เวลล์ (Maxwell.) ได้สรุปผลตรงกันว่า ลักษณะบุคลิกภาพที่สำคัญอย่างหนึ่งสำหรับเด็กที่ประสบความสำเร็จในการเรียน คือการที่เด็กมีความเชื่อมั่นในตนเอง

กัวร์ (Goor. 1974 : 3514 – A) พบว่าเด็กที่มีความคิดสร้างสรรค์สูงมีความเชื่อมั่นในตัวเองสูง จะมีความสามารถในการแก้ปัญหา กล้าแสดงความคิดเห็นใหม่ ๆ ในการแก้ปัญหาได้ดีกว่าผู้ที่มีความคิดสร้างสรรค์ต่ำอีกด้วย

งานวิจัยในประเทศ

กาญจนา สุวรรณ (2537 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเปรียบเทียบความเชื่อมั่นในตนเอง และความสามารถทางภาษาของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์ การเล่นเกมสร้างสรรค์แบบที่ครูมีปฏิสัมพันธ์ แบบที่ครูไม่มีปฏิสัมพันธ์ และการจัดประสบการณ์การเล่นแบบปกติ ผลการวิจัยพบว่าเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์เล่นเกมสร้างสรรค์แบบที่ครูมีปฏิสัมพันธ์ แบบที่ครูไม่มีปฏิสัมพันธ์ และการจัดประสบการณ์เล่นแบบปกติ มีความเชื่อมั่นและความสามารถทางภาษาต่างกัน

พจมาน เทียนมนัส (2539:บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเปรียบเทียบความเชื่อมั่นในตนเองของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์การเล่นิทานประกอบการแสดงละครสร้างสรรค์ และประกอบการวาดภาพ พบว่า เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์ทั้งสองแบบ มีความเชื่อมั่นในตนเองสูงขึ้น และเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์เล่นิทานประกอบการแสดงละครสร้างสรรค์มีความเชื่อมั่นในตนเองสูงกว่าเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์เล่นิทานประกอบการวาดภาพ

พิมพิกา คงรุ่งเรือง (2542 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาลักษณะพฤติกรรมความเชื่อมั่นในตนเองของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเคลื่อนไหวและจังหวะตามแกนแห่งการเรียนรู้ของไฮ/สโคป ซึ่งประกอบด้วยวัสดุที่หลากหลายการได้กระทำสัมผัส การเปิดโอกาสให้เด็กเลือก การใช้ภาษาของเด็ก และการสนับสนุนของผู้ใหญ่โดยแบ่งเป็นการวิจัย 3 ระยะ โดยใช้ปริมาณของปัจจัยตามแกนแห่งการเรียนรู้ของไฮ/สโคป แตกต่างกันโดยในระยะที่ 1 ใช้การสนับสนุนของผู้ใหญ่มากที่สุดเพื่อให้เด็กเกิดความไว้วางใจ รองลงมาคือการเลือกการกระทำวัสดุ และปัจจัยที่ใช้น้อยที่สุดคือการใช้ภาษา ระยะที่ 2 ยังคงใช้การสนับสนุนของผู้ใหญ่มากที่สุด เพื่อกระตุ้นให้เด็กคิดริเริ่มที่ปฏิบัติกิจกรรมด้วยตนเอง รองลงมาคือการเลือกกระทำ วัสดุ และการใช้ภาษาโดยใช้ในปริมาณเท่า ๆ กัน และในระยะที่ 3 ใช้การเลือก ภาษาของเด็ก การกระทำ และวัสดุในปริมาณเท่า ๆ กัน เพื่อให้เด็กเลือกและตัดสินใจด้วยตนเอง เมื่อสิ้นสุดการวิจัยพบว่าเด็กความเชื่อมั่นในตนเองสูงขึ้น โดยมีระยะเวลาสัมพันธ์กับปริมาณการใช้ปัจจัยตามแกนแห่งการเรียนรู้ของไฮ/สโคป

วารุณี เจริญรัตน์โชติ(2543:บทคัดย่อ) ได้ศึกษาแนวโน้มและอัตราการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมความเชื่อมั่นในตนเองของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์แบบปฏิบัติการทดลอง ผลการศึกษาพบว่า เด็กปฐมวัยมีแนวโน้มและอัตราการเปลี่ยนแปลงความเชื่อมั่นในตนเองจากการจัดประสบการณ์แบบปฏิบัติการทดลองเพิ่มสูงขึ้น และเด็กปฐมวัยที่มีระดับความเชื่อมั่นในตนเองสูง และต่ำมีแนวโน้มและอัตราการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมความเชื่อมั่นในตนเองไม่ต่างกันโดยเด็กปฐมวัยที่มีความเชื่อมั่นในตนเองสูงและต่ำมีแนวโน้มและอัตราการเปลี่ยนแปลงระดับความเชื่อมั่นในตนเองเพิ่มสูงขึ้น

ศุภศี ศรีสุคนธ์ (2539 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเปรียบเทียบความเชื่อมั่นในตนเองของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเคลื่อนไหวและจังหวะประกอบดนตรีไทยกับการจัดกิจกรรมการเคลื่อนไหวและจังหวะตามแผนการจัดประสบการณ์ชั้นอนุบาล พบว่า เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมทั้ง 2 แบบ มีความเชื่อมั่นในตนเองสูงขึ้น และเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเคลื่อนไหวและจังหวะโดยใช้ดนตรีไทย มีความเชื่อมั่นในตนเองสูงกว่าเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมตามแผนการจัดประสบการณ์

สุทธภา ชาติประดิษฐ์ (2537 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเปรียบเทียบความเชื่อมั่นในตนเองของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์ การจัดกิจกรรม ศิลปสร้างสรรค์ และการเล่นตามมุม โดยให้เด็กริเริ่มกิจกรรมอย่างอิสระแบบกลุ่มย่อย และการจัดกิจกรรมศิลปสร้างสรรค์ และการเล่นตามมุมโดยให้เด็กริเริ่มกิจกรรมอย่างอิสระแบบกลุ่มย่อยและกลุ่มใหญ่มีความเชื่อมั่นในตนเองเพิ่มขึ้น และการจัดกิจกรรมแบบกลุ่มย่อยและแบบกลุ่มใหญ่ มีความเชื่อมั่นในตนเองไม่แตกต่างกัน

จากการวิจัยที่เกี่ยวข้องบุคลิกภาพความเชื่อมั่นในตนเองสามารถพัฒนาให้เกิดขึ้นได้ในตัวบุคคล โดยจัดบรรยากาศสิ่งแวดล้อมการอบรมเลี้ยงดูที่เหมาะสมตั้งแต่ปฐมวัย ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญในการส่งเสริมความเชื่อมั่นในตนเอง

3. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับศิลปสร้างสรรค์

3.1 ความหมายของศิลปสร้างสรรค์

ศิลปสร้างสรรค์ คือสิ่งที่ช่วยเป็นแนวทางให้เด็กได้แสดงความสามารถ ความรู้สึกนึกคิดของตนเองออกมาในรูปของกิจกรรมที่เด็กมีจินตนาการ อาจอยู่ในรูปของวัตถุสิ่งของ รูปภาพ ซึ่งเด็กจะใช้ศิลปะเป็นสื่ออธิบายในสิ่งที่เขาได้กระทำได้ประดิษฐ์ขึ้น (ดนู จีระเดกุล. 2541 :101) กิจกรรมนี้ช่วยให้เด็กได้รับพัฒนาการทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม จิตใจและสติปัญญา การจัดกิจกรรมศิลปสร้างสรรค์ให้แก่เด็กต้องคำนึงถึงตัวเด็ก ความต้องการ เพื่อให้เด็กเกิดความเพลิดเพลิน สนุกสนาน ได้ฝึกฝนการใช้กล้ามเนื้อและประสาทสัมผัสต่างๆ มีความคิดสร้างสรรค์ (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. 2523 : 57 – 58) นอกจากนี้เลิศ อำนันทนะ (2519 : 24) และเยาวพา เดชะคุปต์ (2528 : 27) ได้แสดงความคิดเห็นสอดคล้องกันว่าในการสอนศิลปศึกษาตามแนวคิดใหม่มุ่งส่งเสริมการแสดงออกทางความคิดริเริ่ม และจินตนาการในการส่งเสริมให้บรรลุจุดมุ่งหมาย ครูจำเป็นต้องเปิดโอกาสให้เด็กรู้จักค้นคว้า ทดลองและสื่อสาร ความคิดของตนให้แก่ผู้อื่นและสิ่งที่อยู่รอบตัว เป็นการพัฒนาความคิด การสังเกต เพิ่มพูนทักษะการเรียนรู้ให้เกิดความเชื่อมั่นในตนเองและมีความรับผิดชอบเมื่อเป็นผู้ใหญ่ในอนาคต

จากความหมายสรุปได้ว่า ศิลปสร้างสรรค์เป็นสิ่งที่มีความคุณค่าต่อเด็ก ครูหรือผู้ปกครองควรจัดหาวัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ ไว้ให้เด็ก เพื่อให้เด็กเลือกใช้เลือกประดิษฐ์ตามแนวคิดและจินตนาการของเด็ก

3.2 ความสำคัญของศิลปสร้างสรรค์

ศิลปสร้างสรรค์เป็นกิจกรรมที่เด็กได้แสดงออกทางด้านความคิดและความรู้สึก จินตนาการ ซึ่งขึ้นอยู่กับสิ่งแวดล้อมและประสบการณ์ ดังนั้นควรได้รับการสร้างนิสัยให้เกิดความรู้สึกความชอบในศิลปะ ด้วยความสำคัญของศิลปสร้างสรรค์ นอกจากเด็กได้แสดงความรู้สึกนึกคิดให้ผู้ใหญ่ทราบ ยังช่วยผ่อนคลายความคับข้องใจทางอารมณ์ โดยผ่านการวาด การเขียน การเล่า การบรรยาย ซึ่งส่งเสริมพัฒนาการทางภาษา ยิ่งไปกว่านั้นความสำเร็จในการสร้างสรรค์ช่วยให้เด็กเกิดความภาคภูมิใจในตัวเอง(อภิสิริ จรัสชวนเพท.2529 :100 -101)

สำนักงานคณะกรรมการการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2531 : 6 -15) ได้สรุปความสำคัญของกิจกรรมศิลปสร้างสรรค์ดังนี้

1. เด็กได้แสดงออกอย่างอิสระ ส่งเสริมอิสระภาพในการทำงานครูควรวางวัสดุอุปกรณ์ไว้ในที่ที่เด็กจะหยิบมาใช้ได้ และมีโอกาสเลือกหยิบได้ตามความพอใจขณะเดียวกันเด็กก็จะสามารถแลกเปลี่ยนความคิดของตนกับเพื่อน ๆ ได้

2. เด็กมีสุนทรียภาพต่อสิ่งแวดล้อม เด็กรู้จักชื่นชมและมีทัศนคติที่ดีต่อสิ่งต่าง ๆ เป็นสิ่งที่ควรได้รับการพัฒนา ซึ่งผู้ใหญ่ควรทำตัวอย่างโดยการยอมรับ และชื่นชมผลงานของเด็ก โดยฝึกให้เด็กเห็นว่าทุก ๆ อย่างมีความหมายสำหรับตัวเขา ส่งเสริมให้รู้จักสังเกตเห็นสิ่งผิดแปลกในสิ่งธรรมดาสามัญ ให้ได้ยินในสิ่งที่ไม่เคยได้ยิน และฝึกให้เขาสนใจในสิ่งต่าง ๆ รอบ ๆ ตน

3. เด็กเกิดความพอใจและสนุกสนานในขณะที่เด็กทำกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ต่าง ๆ เด็กควรทำตามความพอใจ และมีความสนุกสนาน การพูดคุยและการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับเพื่อนเป็นโอกาสที่เด็กจะแสดงออกซึ่งความคิดของเขา และเป็นการพัฒนาภาษาไปด้วยการเปิดโอกาสให้เด็กแสดงความสามารถทางสร้างสรรค์ที่จะช่วยให้เด็กตระหนักถึงคุณค่าของความเป็นมนุษย์ ช่วยส่งเสริมให้เขามีกำลังใจ เข้าใจตนเองว่ามีความคิดที่ดี และมีความสามารถหลายอย่าง องค์ประกอบที่จะช่วยให้เด็กเกิดความพอใจ สนุกสนานในขณะที่ทำกิจกรรม คือเวลาและสถานที่เด็กต้องการเวลาทำงานมากพอที่เขาจะทำได้เสร็จตามความพอใจ และเด็กต้องการเนื้อที่กว้างขวางพอที่จะทำสิ่งต่าง ๆ ได้อย่างสนุกสนาน

4. กิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ช่วยลดความตึงเครียดทางอารมณ์การทำงานสร้างสรรค์เป็นการผ่อนคลายอารมณ์ ลดความกดดัน ความคับข้องใจ ความก้าวร้าว ซึ่งกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์จะช่วยให้เด็กแสดงออกและผ่อนคลายอารมณ์อย่างดีที่สุด

5. กิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ช่วยสร้างนิสัยการทำงานที่ดีในขณะที่เด็กทำงานต่าง ๆ ครูควรสอนระเบียบและนิสัยในการทำงานควบคู่ไปด้วย เช่น เก็บของเป็นที่ ล้างมือ เมื่อทำงานเสร็จแล้ว

6. กิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ช่วยพัฒนากล้ามเนื้อจากการตัดกระดาษประดิษฐ์ภาพ วาดภาพด้วยนิ้วมือ การต่อภาพ ตัดต่อ กิจกรรมต่าง ๆ เหล่านี้จะส่งเสริมให้เด็กแสดงความคิดสร้างสรรค์ และพัฒนาความสัมพันธ์ระหว่างมือและสายตาควบคู่กันไป

7. กิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ช่วยให้เด็กรู้จักสำรวจ ค้นคว้า ทดลอง เด็กจะชอบทำกิจกรรม และใช้วัสดุต่าง ๆ ซ้ำ ๆ กัน เพื่อสร้างสิ่งต่าง ๆ ซึ่งเป็นโอกาสที่จะใช้ความคิดริเริ่มและจินตนาการของเขา ค้นคว้า สำรวจ ฝึกฝน และสร้างสิ่งใหม่ ๆ ขึ้นจากการใช้วัสดุซ้ำ ๆ กัน ดังนั้นครูจึงควรหาวัสดุต่าง ๆ ไว้ให้เด็กได้มีโอกาสพัฒนาการทดลองของตน เช่น กล้องยาสีฟัน เปลือกไข่ และเศษวัสดุเหลือใช้อื่น ๆ

กิจกรรมศิลปะมีความสำคัญต่อพัฒนาการของเด็ก ฝึกให้เด็กมีจินตนาการ ความคิดสร้างสรรค์ และที่สำคัญ พัฒนาการทางด้านอารมณ์

3.3 สิ่งที่ได้เด็กได้รับการแสดงออกทางศิลปสร้างสรรค์

ฉันทนา ถาดบงกช(2538:2) กล่าวว่า การเปิดโอกาสให้เด็กทำกิจกรรมศิลปสร้างสรรค์ที่หลากหลาย เช่น การปั้น วาดภาพสีเทียน สีน้ำ กิจกรรมพิเศษ กิจกรรมที่หลากหลายเหล่านี้เปิดโอกาสให้เด็กเลือกทำ ซึ่งจะช่วยฝึกการตัดสินใจ รู้สึกถึงความอิสระในการทำงาน เกิดความเชื่อมั่นในตนเอง นอกจากนี้การได้สนทนาเกี่ยวกับสิ่งที่ทำ จะทำให้เด็กฝึกทักษะทางภาษาได้อย่างดี

เลิศ อานันทนะ (2535 : 44 – 48) ได้กล่าวถึงการที่เด็กได้รับการส่งเสริม พัฒนาการด้วยศิลปะที่เหมาะสมจะสามารถพัฒนาความสามารถ ดังนี้

- พัฒนาการด้านสติปัญญา ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์และจินตนาการ
- พัฒนาการด้านร่างกาย
- พัฒนาการทางอารมณ์
- พัฒนาการทางสังคม

องค์การ อินทรมพรรยและคนอื่น ๆ (2526 : 279 – 282) ได้กล่าวถึงประโยชน์ของการให้เด็กมีโอกาสแสดงออกอย่างอิสระจะช่วยให้เกิดผลดีดังนี้

- เกิดความสนุกสนานเพลิดเพลิน
- มีความเชื่อมั่นในตนเอง
- มีความคิดสร้างสรรค์
- ความเป็นผู้มีเหตุผล ยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น
- การเป็นผู้รู้จักสังเกต
- มีความสามารถประยุกต์ใช้ จัดแปลง
- ความเป็นผู้กล้าตัดสินใจ
- การเป็นผู้มีความสามารถแก้ปัญหาเฉพาะหน้า

สรุปได้ว่า การจัดกิจกรรมศิลปสร้างสรรค์ ส่งผลให้เด็กมีพัฒนาการทุกด้าน ถ้าได้รับการจัดกิจกรรมอย่างเหมาะสม หลากหลาย มีอิสระในการกระทำกิจกรรมได้อย่างเสรีภายใต้ความต้องการของเด็ก

3.4 แนวการจัดกิจกรรมศิลปสร้างสรรค์

ศิลปะมีความสำคัญยิ่งและได้เสนอแนะการจัดกิจกรรมด้านศิลปะไว้ 10 ข้อดังนี้ (สาตินี บุโรดม.2523:19:อ้างอิงมาจาก Hilderband.1975:26-29)

1. ให้ความสำคัญในกระบวนการทำงานของเด็กมากกว่าจะคำนึงถึงผลงานของเด็ก

2. ให้ความสนับสนุนการแสดงออกทางด้านความคิดสร้างสรรค์โดยการหลีกเลี่ยงการให้เด็กวาดลอกเลียนแบบ หรือวาดภาพระบายสีจากสมุดวาดภาพ ซึ่งทำให้เด็กไม่ได้ใช้ความคิดอิสระ ซึ่งทั้งสองแบบมีอิทธิพลต่อความคิดสร้างสรรค์

3. แสดงความชื่นชมต่อผลงานความก้าวหน้าของเด็ก
4. วางแผนและเตรียมกิจกรรมต่าง ๆ สำหรับเด็กให้พร้อม
5. ควรจัดเตรียมวัสดุอุปกรณ์ ต่าง ๆ ให้เด็กสามารถหยิบได้ง่ายสะดวกในการใช้
6. ควรหลีกเลี่ยงคำถาม กำลังทำอะไรอยู่ หรือเดาว่าสิ่งที่เด็กทำคืออะไร
7. ฝึกฝนและแนะนำให้เด็กได้ลองฝึกปฏิบัติด้วยตนเอง รู้จักแสดงออกและมีทัศนคติที่ดีต่องานศิลปะ โดยต้องคำนึงถึงความเหมาะสมตามวุฒิภาวะของเด็กด้วย
8. ให้คิดว่ากิจกรรมทางด้านศิลปะมีความสำคัญเหมือนกับการจัดประสบการณ์ในการเขียนและการอ่าน
9. ให้ความรู้ในด้านศิลปะ เช่น เรื่องสี ขนาด และรูปร่างแก่เด็ก
10. อธิบายให้ผู้ปกครองเข้าใจจุดมุ่งหมายและแนวทางในการส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ทางด้านศิลปะแก่เด็ก

นิรมล ช่างวิเศษชัย (2539 : 6) กล่าวถึง กระบวนการทางศิลปะที่จัดสำหรับเด็กปฐมวัย ดังนี้

- การวาด
- การพิมพ์ภาพ
- การสร้างแบบและปั้น
- การระบายสี
- การประดิษฐ์ภาพ

วิรุณ ตั้งเจริญ (2526 : 249 – 251) เนื้อหาและกิจกรรมศิลปะสำหรับเด็กอายุ 5 – 6 ปี ควรจัดให้ดังนี้

1. การปูพื้นฐานให้เด็กมองเห็นความงามทางศิลปะ
 - 1.1 การฝึกสังเกตรูปทรงรอบตัว
 - 1.2 ให้เด็กสัมผัสสิ่งต่าง ๆ ที่มีรูปร่างเหมือนกัน แตกต่างกัน คล้ายคลึงกัน
 - 1.3 ให้เด็กช่วยกันจัดแจกัน
 - 1.4 เด็กช่วยกันจัดมุมห้องให้สวยงาม
 - 1.5 เด็กและครูช่วยกันจัดหาสิ่งประดิษฐ์สำเร็จรูปมาตกแต่งห้อง
 - 1.6 เด็กและครูช่วยสะสมภาพต่าง ๆ ที่มีรูปร่างหรือเส้นที่สวยงาม
 - 1.7 ให้เด็กได้มีโอกาสไปชมการแสดงภาพเขียนหรือสิ่งประดิษฐ์ของเด็กวัยต่าง ๆ

บ้างถ้าสามารถทำได้

2. การวาดภาพระบายสี

2.1 ให้เด็กวาดภาพโดยเสรีด้วยดินสอสี สีเทียน ดินสอดำ แล้วให้เล่าเรื่องราวจากภาพที่เขียน

2.2 ให้ป้ายสีด้วยพู่กันบนกระดาษโดยเสรี แล้วให้เล่าเรื่องจากภาพที่เขียน

2.3 ให้เด็กระบายใช้สีเทียนระบายลงบนกระดาษ โดยใช้ปลายหรือข้างสีเทียนแล้วให้เล่าเรื่องราวจากภาพที่เขียน

2.4 ให้เด็กทดลองใช้ข้างของสีเทียนเขียนด้วยวิธีต่าง ๆ เช่น หมุนเป็นวงกลม ลากเป็นแถวยาวหรือซิกแซก

2.5 ให้ระบายสีตามรูปทรงที่กำหนดให้

2.6 ให้วาดภาพระบายสีตามความคิดคำนึงของเด็กแล้วให้เด็กบอกความหมายของภาพนั้น ๆ

2.7 พาเด็กออกไปศึกษานอกสถานที่ แล้วกลับมาเขียนภาพตามที่พบเห็นและประทับใจ

3. การทดลองเกี่ยวกับสี

3.1 ให้ละเลงสีหลาย ๆ สี ด้วยส่วนต่าง ๆ ของช่วงแขน

3.2 ให้ละเลงสีหลาย ๆ สี สีเป็นภาพโดยอิสระ แล้วให้เด็กบอกความหมายของภาพนั้น ๆ

3.3 ให้ละเลงสีหลาย ๆ สี เป็นภาพตามที่ครูกำหนด

3.4 ให้หยดสีโปสเตอร์หรือสีฝุ่นลงบนกระดาษเปียก

3.5 ให้เด็กเป่าสีบนกระดาษ

3.6 ให้เด็กทดลองผสมสีหลาย ๆ สี แล้วสังเกตการผสมผสานกันของสี

3.7 ให้ใช้สีย้อมผ้า สีต่างดับทึม ระบายบนกระดาษเปียก

3.8 ให้ใช้ลูกแก้วกลิ้งสีโปสเตอร์ที่หยดบนกระดาษที่อยู่ในถาด เอียงถาดไปมาให้ลูกแก้วกลิ้งผ่านสีและผ่านกระดาษ

4. การพิมพ์

4.1 ให้เด็กพิมพ์ภาพด้วยส่วนต่าง ๆ ของช่วงแขน

4.2 ให้เด็กพิมพ์ภาพด้วยวัสดุต่าง ๆ

4.3 ให้เด็กพิมพ์ภาพจากแม่พิมพ์ที่ครูทำ

4.4 ให้เด็กพิมพ์ภาพด้วยตรายางแล้วระบายสี

4.5 ให้เด็กใช้กระดาษข้อนวัสดุที่มีลายนูนแล้วใช้ดินสอหรือดินสอสีดู

5. การปั้น

5.1 ให้เด็กเล่นดินน้ำมัน ดินเหนียว หรือแป้ง

5.2 ให้เด็กปั้นแป้งทำขนมง่าย ๆ เช่น ขนมบัวลอย ขนมกรอบเค็ม เป็นต้น

5.3 ให้ปั้นตามใจชอบเป็นรูปสัตว์ คน หรือสิ่งของเครื่องใช้

5.4 ให้เล่นก่อทราย

5.5 ให้ปั้นรูปทรงต่าง ๆ แล้วนำมาติดต่อกัน

5.6 ให้ปั้นตามเรื่องราว หรือนิทานที่ครูเล่า

6. การพับฉีกตัดปะ

6.1 ให้ฉีกหรือตัดกระดาษตามคำสั่งครู

6.2 ให้เด็กตัวหรือฉีกกระดาษและปะลงบนกระดาษอีกแผ่นหนึ่ง อาจจัดให้เป็นเรื่องราวต่าง ๆ ที่ควรกำหนดให้หรือตามความนึกคิดของเด็ก

6.3 ให้เด็กพับหรือม้วนกระดาษที่ตัดเป็นแผ่นยาว ๆ เป็นวงกลมหรือรูปเหลี่ยมต่าง ๆ แล้วนำรูปทรงต่าง ๆ มาประดิษฐ์เป็นรูปสัตว์

6.4 ให้พับผ้าเช็ดหน้า ใบตอง ใบมะพร้าววาง ๆ ตามใจชอบหรือตามแบบอย่าง

7. การประดิษฐ์

7.1 เด็กประดิษฐ์ภาพและเครื่องห้อยแขวนจากวัสดุต่าง ๆ

7.2 ให้ประดิษฐ์ของเล่นและของใช้ต่าง ๆ จากเศษวัสดุ

7.3 ให้ร้อยดอกไม้ ลูกปัด หรือวัสดุต่าง ๆ ก้านรูป ก้านมะพร้าว ลวด เชือก หรือด้าย

7.4 ให้เย็บหรือร้อยตามรอยปรุของรูปภาพ ผ้าเนื้อหยาบหรือกระสอบด้วย เข็มใหญ่ ๆ ปลายทุ ๆ

7.5 ให้ใช้กระดาษ ใบตอง ใบมะพร้าว สานหรือประดิษฐ์ของเล่น

สรุปได้ว่า ศิลปสร้างสรรค์เป็นกิจกรรมที่เด็กเริ่มหัด ริเริ่มกระทำหรือเปลี่ยนแปลงสิ่งของที่มีอยู่เดิม ให้กลายเป็นสิ่งใหม่ โดยที่เด็กใช้จินตนาการ ความคิด ความสามารถของเด็กเองอย่างอิสระ

สิ่งสำคัญในการทำให้ขบวนการนี้บรรลุผลสำเร็จอย่างสมบูรณ์ ต้องอาศัยความร่วมมือระหว่างครู ผู้ปกครองของเด็กในการที่จะช่วยให้คำแนะนำแก่เด็ก อย่าจำกัดเวลาหรือจู้จี้กับเด็กมากเกินไป แล้วเด็กจะเกิดความเชื่อมั่น มีสมาธิในการค้นคว้า และในที่สุดเมื่อเด็กประสบผลสำเร็จ จะเกิดความภาคภูมิใจและคนพบตนเอง

3.5 สร้างลักษณะนิสัยกับศิลปสร้างสรรค์

วิรุณ ตั้งเจริญ (2526 : 241 – 243) ได้กล่าวถึงศิลปศึกษาสร้างเสริมลักษณะนิสัยให้แก่เด็กปฐมวัยด้านต่าง ๆ ดังนี้

1. สร้างเสริมลักษณะนิสัยด้านการแสดงออกในสังคมประชาธิปไตย

2. สร้างเสริมลักษณะนิสัยด้านความคิดสร้างสรรค์
 3. สร้างเสริมลักษณะนิสัยด้านจินตนาการ สิ่งต่าง ๆ ที่คนเราสร้างสรรค์ขึ้นมาย่อมเริ่มต้นด้วยจินตนาการก่อน

4. สร้างเสริมลักษณะนิสัยด้านสุนทรียภาพ
5. สร้างเสริมลักษณะนิสัยด้านความประณีต
6. สร้างเสริมลักษณะนิสัยด้านการทำงาน

องค์กรการ อินทรมพรรย และคนอื่น ๆ (2526 :268-272) กล่าวว่าลักษณะนิสัยที่สามารถให้เด็กเกิดการเรียนรู้จากการกระทำกิจกรรมด้านศิลปะ ได้แก่

1. การเป็นผู้นำในการทำงาน โดยมุ่งให้เด็กได้สามารถทำงานได้สำเร็จตามลำดับขั้นตอนในเวลาที่กำหนดด้วยความสนุกสนานเพลิดเพลิน
2. การเป็นผู้รู้จักกาลเทศะ โดยมุ่งให้นักเรียนรู้จักแบ่งแยกเวลาเล่น และเวลาทำงานได้อย่างเหมาะสมให้รู้จักการรอโอกาส
3. การเป็นผู้ที่กล้าพูด กล้าซักถาม กล้าแสดงโดยมุ่งให้เด็กเป็นคนกล้าพูด กล้าซักถาม กล้าตอบคำถามในสิ่งที่ตนคิด ตนต้องการหรือเมื่อขอความช่วยเหลือจากคนอื่น
4. การเป็นผู้รู้จักสังเกต โดยมุ่งให้เป็นคนช่างสังเกตเมื่อพบเห็นสิ่งใดก็พยายามสังเกตและทำรูปภาพของสิ่งนั้นได้ สามารถนำไปใช้ในการปฏิบัติงาน
5. การเป็นผู้รักความเป็นระเบียบสวยงาม และรักษาความสะอาด โดยมุ่งจะให้รู้จักการกระทำสิ่งที่มีความเป็นระเบียบเรียบร้อย สวยงาม
6. การรู้จักรักของใช้ทั้งที่เป็นส่วนตัว และส่วนรวมโดยดูแลเอาใจใส่บำรุงรักษาให้อยู่ในสภาพดี
7. การมีน้ำใจในการทำงานร่วมกับผู้อื่น โดยมุ่งให้มีน้ำใจในการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน รู้จักแบ่งปันอุปกรณ์เครื่องมือเครื่องใช้ที่เป็นส่วนรวม มีน้ำใจในการช่วยเหลือของที่เป็นของส่วนตนและส่วนรวม
8. การเป็นคนรู้จักประหยัด โดยมุ่งให้เด็กใช้อุปกรณ์และวัสดุในขนาดและจำนวนที่จำเป็นต่อรูปแบบของงาน
9. การเป็นผู้มีความรับผิดชอบโดยมุ่งให้มีความรับผิดชอบงานในหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายจนสำเร็จด้วยความอดทน
10. การเป็นผู้ที่มีความพอใจในสิ่งที่ตนมีหรือตนทำขึ้น โดยมุ่งให้เด็กเกิดความศรัทธา และเชื่อมั่นต่องานที่ตนทำขึ้น ในการปลูกฝังให้เด็กเกิดความสนใจในงานศิลปะนั้นการจัด
11. กิจกรรมทางศิลปะให้แก่เด็ก ควรมุ่งให้เด็กเกิดความพอใจ และเกิดความเชื่อมั่นในตนเองที่สามารถประสบความสำเร็จในการทำงาน นั้น ๆ

สรุปได้ว่า กิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์สามารถส่งเสริมลักษณะนิสัยด้านต่าง ๆ ที่พึงประสงค์ในเด็กได้อย่างเหมาะสม

3.6 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับศิลปสร้างสรรค์

งานวิจัยในประเทศ

อารี เกษมรติ (2533 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเปรียบเทียบความเชื่อมั่นในตนเองของเด็กที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดกวดขัน และแบบทนุถนอม เมื่อทำกิจกรรมศิลปสร้างสรรค์เป็นกลุ่มกับการทำกิจกรรมศิลปสร้างสรรค์ปกติพบว่า เด็กที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดกวดขัน เมื่อทำกิจกรรมศิลปสร้างสรรค์เป็นกลุ่มมีความเชื่อมั่นในตนเองสูงกว่า เมื่อทำกิจกรรมศิลปสร้างสรรค์ปกติ และเด็กปฐมวัยได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบทนุถนอม เพื่อทำกิจกรรมศิลปสร้างสรรค์เป็นกลุ่มมีความเชื่อมั่นในตนเองสูงกว่าเมื่อทำกิจกรรมศิลปสร้างสรรค์ปกติ

สายพิน ประสูวรรณ (2538 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเปรียบเทียบความมีวินัยในตนเองของเด็กที่ได้รับการจัดกิจกรรมศิลปสร้างสรรค์และการเล่นตามมุมโดยครูสร้างกฎเกณฑ์และเด็กสร้างกฎเกณฑ์เมื่อจัดประสบการณ์กิจกรรมศิลปสร้างสรรค์และการเล่นตามมุม โดยเด็กสร้างกฎเกณฑ์เองมีวินัยในตนเองสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 กลุ่มที่มีการจัดประสบการณ์กิจกรรมศิลปสร้างสรรค์และเล่นตามมุม โดยครูสร้างกฎเกณฑ์เอง มีวินัยในตนเองสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

สุทธิพรรณ ชีระพงศ์ (2534 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาพบพฤติกรรมร่วมมือของเด็กที่ทำกิจกรรมศิลปสร้างสรรค์เป็นกลุ่มแบบครูมีส่วนร่วมและแบบครูไม่มีส่วนร่วมเมื่อเด็กมีการร่วมมือในการจัดศิลปสร้างสรรค์เป็นกลุ่มแบบครูมีส่วนร่วม มีพฤติกรรมการร่วมมือสูงกว่ากลุ่มที่ได้รับการจัดกิจกรรมศิลปสร้างสรรค์เป็นกลุ่มแบบครูไม่มีส่วนร่วม

สุทธาภา โชติประดิษฐ์ (2537 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาความเชื่อมั่นในตนเองของเด็กที่ได้รับการจัดกิจกรรมศิลปสร้างสรรค์ และการเล่นตามมุมที่เด็กริเริ่มกิจกรรมอย่างอิสระในกลุ่มย่อยและกลุ่มใหญ่ เมื่อเด็กได้รับการจัดประสบการณ์ การจัดกิจกรรมศิลปสร้างสรรค์และการเล่นตามมุมโดยให้เด็กริเริ่มกิจกรรมอย่างอิสระแบบกลุ่มย่อยกับเด็กที่ได้รับการจัดประสบการณ์ การจัดกิจกรรมศิลปสร้างสรรค์และการเล่นตามมุมโดยให้เด็กริเริ่มอย่างอิสระ แบบกลุ่มใหญ่มีความเชื่อมั่นในตนเองไม่แตกต่างกัน

งานวิจัยในต่างประเทศ

แสตปป (Stapp. 1964 : 52 - 58) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความคิดสร้างสรรค์และสติปัญญาของนักเรียนที่เรียนศิลปะและไม่เรียนศิลปะพบว่าความคิดสร้างสรรค์และสติปัญญาไม่มีความสัมพันธ์กัน แต่นักเรียนที่เรียนศิลปะได้คะแนนความคิดสร้างสรรค์สูงกว่าพวกที่ไม่เรียนศิลปะ

จากงานวิจัย กิจกรรมศิลปสร้างสรรค์ ส่งผลให้เด็กเกิดความเชื่อมั่นในตนเอง มีความคิดริเริ่มและพัฒนาความพร้อมของเด็กทุกด้าน

4. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการวางแผน การปฏิบัติและการทบทวน

กระบวนการวางแผน ปฏิบัติ และทบทวน เป็นวิธีการที่นำมาจากหลักสูตรแบบไฮสโคป ซึ่งหลักสูตรไฮสโคป เป็นมูลนิธิที่จัดตั้งขึ้นเพื่อจัดการเกี่ยวกับการค้นคว้าวิจัย และการพัฒนาการฝึกอบรมต่าง ๆ ข้อมูลทางการศึกษา ผลงานวิจัยหลายอย่างมีเป้าหมายหลักเพื่อสนับสนุนการเรียนรู้ และการพัฒนาของเด็ก(โรงเรียนอนุบาลรักลูก .ม.ป.ป.5)

ดร.เดวิด ไวการ์ท ประธานมูลนิธิวิจัยการศึกษาไฮสโคป เป็นผู้ริเริ่มและร่วมกันกับคณะนักวิชาการและนักวิจัย อาซ แมรี โอแมน และ ดร.แลรี ชไวน์ฮาร์ท พัฒนาขึ้นจากโครงการเพอร์ฟิรอสกุล ตั้งแต่ พ.ศ. 2505 (พชร ผลโยธิน . 2543 : 5) ได้พัฒนาการจัดการปฐมวัยศึกษาแบบไฮสโคปเพื่อช่วยเหลือเด็กยากจน จากนั้นมาจัดการศึกษาแบบไฮสโคป ถูกนำไปเป็นแนวทางจัดการศึกษาปฐมวัยอย่างกว้างขวาง ทั้งในประเทศอเมริกาและประเทศอื่นๆ การจัดการศึกษาแบบไฮสโคป ตั้งอยู่บนพื้นฐานความเชื่อที่ว่าเด็กเป็นผู้เรียนที่แนวการจัดการประสบการณ์ แบบไฮสโคป ทั้งครูและเด็กจะทำงานร่วมกันในบรรยากาศที่มีการให้เกียรติและเคารพซึ่งกันและกัน ครูเป็นผู้จัดเตรียมมุมความสนใจในห้องเรียน ขณะเดียวกันต้องดูแลให้ทุกอย่างดำเนินไปตามตารางกิจกรรมประจำวันที่ได้วางแผนไว้ ขณะเด็กทำกิจกรรมครูเข้าไปช่วยและถามคำถามที่จะกระตุ้นให้เด็กคิด (อรุณี หรดาล. 2537 : 103)

จากการศึกษาตามหลักสูตรนี้ ตามแนวทฤษฎีของเพียเจต์ ซึ่งเป็นการเรียนรู้โดยให้เด็กวางแผนและดำเนินกิจกรรมด้วยตนเอง พบว่า ครูจะกระตุ้นให้เด็กคิดด้วยคำถามปลายเปิด ในห้องเรียนจะมีมุมต่าง ๆ เพื่อสนองความสนใจของเด็ก เด็กเรียนรู้การกระทำและเชื่อมโยงประสบการณ์ที่เป็นรูปธรรมกับสัญลักษณ์ต่าง ๆ (วรนาท รักสกุลไทย. 2530 : 74 - 50;อ้างอิงมาจาก High/Scope Resource.1986)

จากการศึกษาประวัติความเป็นมาของการจัดการศึกษาแบบไฮสโคป พบว่ามีผู้สนใจและเห็นความสำคัญของวิธีการจัดการศึกษาแบบนี้ เห็นได้จากเอกสารตำรา และงานวิจัยทั้งในประเทศและต่างประเทศ เพื่อนำเอาวิธีการที่เหมาะสมมาส่งเสริมพัฒนาเด็ก จึงเป็นเหตุผลให้ผู้วิจัยสนใจศึกษาวิธีการสอนแบบนี้ จึงได้รวบรวมเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อเป็นข้อมูลประกอบการวิจัย ดังต่อไปนี้

4.1 ความหมายของกระบวนการวางแผน ปฏิบัติ และทบทวน

ชไวน์ฮาร์ท (Schweinhart. 1987 : 59 - 95) ได้ให้ความหมายของการวางแผน การปฏิบัติและการทบทวนไว้ดังนี้

1. การวางแผน หมายถึง การสนทนาร่วมกันระหว่างครูกับเด็ก และเด็กกับเด็ก เกี่ยวกับสิ่งที่เด็กต้องการทำตามความสนใจของตน รวมทั้งวิธีการที่จะดำเนินกิจกรรมหลังจาก

กิจกรรมหนึ่งสิ้นสุดลง เด็กจะทำกิจกรรมต่อไปครูจะมีส่วนช่วย ในการวางแผนเพื่อจัดเตรียม กิจกรรมตอบสนองความคิดของเด็ก อีกทั้งช่วยให้เด็กปฏิบัติกิจกรรมด้วยความรู้สึกที่ดี ตามจุด ประสงค์ที่วางได้ การวางแผนกิจกรรมจะแสดงได้ด้วยภาพเด็กหรือสัญลักษณ์ประจำตัวเด็ก

2. การปฏิบัติ หมายถึง การทำกิจกรรมตามที่เด็กวางแผนไว้ โดยมีครูเป็นผู้ให้คำ แนะนำและช่วยเหลือในด้านความคิดในจังหวะที่เหมาะสมสามารถทำงานด้วยตัวเองหรือร่วมกับ เพื่อนโดยอิสระตามเวลาที่ครูกำหนดให้รวมทั้งช่วยกันเก็บและจัดของให้เข้าที่เรียบร้อยหลังจาก เสร็จสิ้นกิจกรรม

3. การทบทวน หมายถึง การจัดกิจกรรมสนทนา อภิปราย ถึงผลงานที่เด็กทำ และทบทวนว่าสามารถปฏิบัติตามแผนที่วางไว้หรือไม่ มีการเปลี่ยนการทำงานแต่ละครั้งอย่างไร ผลงานของเด็กมีความแตกต่างกันหรือไม่

วรรณาท รักษ์กุลไทย และคนอื่นๆ (2539 :16 – 20) ได้กล่าวถึงความหมายของการวางแผน การปฏิบัติ และการทบทวน ไว้ดังนี้

1. การวางแผน คือการที่เด็กบอกหรือแสดงให้ผู้ใหญ่รู้ว่าเขาจะทำอะไร เมื่อไร อย่างไร แล้วแสดงการทำกิจกรรมด้วยสัญลักษณ์ประจำตัวเด็ก ซึ่งเป็นกระบวนการที่เด็กมี โอกาสเลือกและตัดสินใจ

2. การปฏิบัติคือ

2.1 การเล่นหรือการปฏิบัติตรงตามที่ได้ตั้งใจ

2.2 ฝึกการคิด การแก้ปัญหา และการตัดสินใจ

2.3 มีส่วนร่วมในการทำงานกลุ่ม

2.4 ได้เคลื่อนไหว พัฒนาภาษาพูด

2.5 ฝึกคิดจินตนาการ

3. การทบทวน คือ

3.1 การสะท้อนสิ่งที่เด็กได้กระทำ

3.2 เป็นการเชื่อมโยงระหว่างการวางแผน การปฏิบัติ และผลงานที่เด็กทำ

3.3 การเล่าประสบการณ์ในการทำงาน

จากคำจำกัดความข้างต้น สรุปได้ว่า กระบวนการวางแผน การปฏิบัติ และการทบทวน นั้น เด็กจะต้องมีปฏิสัมพันธ์กับครู และเพื่อนในการคิดวางแผน การปฏิบัติ โดยเปิดโอกาสให้ เด็กมีอิสระในการคิดและกระทำและทบทวนผลงานที่ผ่านมาและเสนอผลงาน และครูมีบทบาท สำคัญที่จะนำเด็กทำกิจกรรมในแต่ละขั้นตอนโดยครูเข้าไปปฏิสัมพันธ์แนะนำขณะวางแผน ทบทวน และในโอกาสเหมาะสมในขั้นปฏิบัติ

4.2 ความสำคัญของกระบวนการวางแผน การปฏิบัติและทบทวน

บุราณี สุวรรณภิรมย์ (2537 : 186 - 187) กล่าวว่าได้ประเมินผลการสอนแบบ

ไฮ/สโคป เป็นเวลา 1 ปี พบว่าเด็กกล้าคิด กล้าแสดงออก กล้าตัดสินใจ มีการเลือกภาษาเชิงความหมายมากขึ้น เด็กมีความคิดรวบยอดในคำศัพท์ใหม่ ๆ นอกจากนี้ยังมีผลต่อตัวครูให้กลายเป็นครูที่สนใจเด็กในทุกจุด มีความละเอียดรอบคอบ ต่อพฤติกรรมของเด็ก ครูมีกำลังใจจากการเห็นผลการทำงานของเด็ก เข้าใจเด็ก หาวิธีสอนมาเอื้อต่อการเรียนรู้ของเด็ก

โฮห์แมนน์และไวคาร์ท (Hohmann and Weikart. 1995 : 167 – 241) ได้กล่าวถึงความสำคัญของการวางแผน ปฏิบัติ และทบทวน ดังต่อไปนี้

1. ความสำคัญของการวางแผน มีรายละเอียดประกอบด้วย

1.1 กระตุ้นสนับสนุนให้เด็กได้ผสมผสานความคิดสิ่งที่เด็กเลือกและสิ่งที่เด็กได้ตัดสินใจ

1.2 เป็นการกระตุ้น ความรู้สึกในการควบคุมอารมณ์ มีสมาธิในการทำงาน

1.3 เป็นการสนับสนุนให้เด็กมีพัฒนาการเล่นที่ซับซ้อนขึ้น

1.4 มีความรู้สึกมีสมาธิในการเล่น

2. ความสำคัญของการปฏิบัติ

2.1 ได้มีการฝึกการเรียนรู้โดยการกระทำ

2.2 สนับสนุนกระตุ้นความรู้สึกสนุกกับการเล่น

2.3 ให้เด็กเสริมสร้างความคิดจากประสบการณ์ของตนเอง

2.4 ให้ผู้ใหญ่ได้สามารถสังเกตการณ์ กระตุ้นและสนับสนุนการเล่นของเด็ก

3. ความสำคัญของการทบทวน

3.1 พัฒนาความสามารถของเด็กในการจัดรูปแบบ และพูดคุยเกี่ยวกับภายในความคิดหวังสิ่งของที่เด็กทำในช่วง Work time

3.2 ทำให้ความเข้าใจของเด็กต่อสิ่งที่เขาทำชัดเจนยิ่งขึ้น

3.3 ขยายความรับรู้ของเด็ก ซึ่งไม่ใช่เพียงแค่ปัจจุบัน แต่เป็นอดีต

3.4 ทำให้มีการกระจายประสบการณ์ ผลงานของเด็ก ให้เด็กคนอื่นได้รับรู้

สรุปได้ว่า กระบวนการวางแผน การปฏิบัติ ทบทวน มีความสำคัญต่อเด็กและครูซึ่งเด็กได้รับการพัฒนาในการกระจายประสบการณ์ที่ครูจัดเตรียมไว้ให้ เด็กจะเรียนรู้กระบวนการตัดสินใจของแต่ละคนหรือร่วมกันเป็นกลุ่ม แก้ปัญหา การรับรู้ความต้องการของเพื่อน สิ่งที่เกิดขึ้นเหล่านี้นำไปสู่การเล่นร่วมกันที่ซับซ้อนขึ้น และมีความสำคัญต่อครูคือกระบวนการทำงานแบบมีแบบแผนจะทำให้ครูเห็นเด็กทำงานเป็นกลุ่มร่วมกัน รอบคอบต่อพฤติกรรมเด็ก

4.3 ลักษณะของการวางแผน ปฏิบัติ และทบทวน

โฮห์แมนน์ และคนอื่น ๆ (Hohmann and others) กล่าวถึงหลักสูตรไฮ/สโคป ดังนี้

1. การวางแผน (Plan) เด็กต้องตัดสินใจว่าจะทำอะไร โดยบอกแผนกับครูซึ่งจะช่วยให้เด็กคิดและบันทึกแผนนั้นพร้อมทั้งช่วยเด็กเริ่มต้น

2. ทำงาน (Do) ทำกิจกรรมตามที่วางแผน ครูจะเคลื่อนย้ายไปตามกลุ่มเด็กช่วยเหลือแนะนำ และขยายความคิด คนที่เสร็จแล้วก็วางแผนทำสิ่งอื่นต่อไป

3. ทบทวน (Review) ทำในกลุ่มเล็ก ๆ 5 – 6 คน พร้อมกันกับครูโดยทบทวนและเสนอสิ่งที่ตนทำในช่วงทำงาน มักใช้เวลาในช่วงอาหารว่าง (อรุณี หรดาล. 2537 : 148 – 149 ; อ้างอิงมาจาก Hohmann and others. 1979)

สุทธภา ไซติประดิษฐ์ (2537 : 14 – 15) ได้กล่าวถึงลักษณะของการจัดกิจกรรมการวางแผน การปฏิบัติและการทบทวนไว้ดังต่อไปนี้

การวางแผน เป็นช่วงเวลาที่เด็กมีโอกาสเลือกและตัดสินใจในการทำกิจกรรมที่ครูจะเข้าไปช่วยเหลือในการตัดสินใจเกี่ยวกับรูปแบบวิธีการ การทำให้เป็นจริง และผลที่เกิดขึ้นไม่บ่อยนักในระหว่างการวางแผน เด็กมีโอกาสที่จะแสดงความคิดเห็น การฟังพาดตนเองและการตัดสินใจอย่างอิสระ ที่มีผู้ใหญ่คอยติดตามดูแลก่อนที่เด็กจะลงมือทำกิจกรรม ผู้ใหญ่และเด็กควรร่วมกันพิจารณาแผนของเด็กเพื่อให้เกิดภาพในใจ และนำความคิดนั้นไปปฏิบัติตามแผน สำหรับเด็กที่ไม่ทำตามแผนควรได้รับการช่วยเหลือ และสนับสนุนความคิดโดยให้ทำกิจกรรมที่สามารถประสบความสำเร็จดังที่ได้วางแผนไว้ การสร้างความเข้าใจ ซึ่งจะมีผลต่อเด็กในด้านความรู้สึกร

การปฏิบัติ เป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการวางแผนการปฏิบัติและการทบทวน เป็นการทำงานในช่วงที่เด็กวางแผนเสร็จแล้ว ซึ่งกิจกรรมนี้เป็นส่วนหนึ่งของกิจกรรมประจำวัน และเป็นการดำเนินกิจกรรมร่วมกันระหว่างผู้ใหญ่กับเด็ก การปฏิบัติกิจกรรมเด็กจะทำตามที่วางแผนไว้หรือไม่ขึ้นอยู่กับปฏิบัติตามแผนของเด็ก ครูควรเข้าไปช่วยเหลือ ให้คำแนะนำหรือซักถาม ถ้าพบว่ากิจกรรมของเด็กเปลี่ยนไปจากแผนอย่างมีเหตุผล ครูควรให้โอกาสเด็กเปลี่ยนแผนที่วางไว้ให้ตรงกับงานที่ปฏิบัติ แต่ไม่ควรให้เกิดขึ้นบ่อยนักเพื่อให้เด็กรู้ว่าควรปฏิบัติตามแผนที่วางไว้เสมอ ทั้งนี้เพื่อฝึกให้เด็กมีความรับผิดชอบมากขึ้นอันจะเป็นผลให้เด็กเกิดความเชื่อมั่นในการริเริ่มทำกิจกรรมอย่างอิสระ

การทบทวน เป็นขั้นตอนสุดท้ายของกระบวนการ เด็กสรุปการทำงานว่าได้ทำตามแผนที่วางไว้หรือไม่เพียงใด มีการเปลี่ยนแปลงหรือไม่ ผลงานเป็นไปตามจุดหมายหรือไม่ การวางแผนต่อไปอย่างไร จึงทำให้ได้ผลดียิ่งขึ้น ซึ่งมีผลงานเป็นที่น่าพอใจอันจะช่วยส่งเสริมให้เด็กเกิดความมั่นใจในตนเอง

สรุปได้ว่า ลักษณะของการวางแผน การปฏิบัติ การทบทวน เป็นการคิดและทำงานของเด็กตามที่วางแผนเอาไว้ โดยครูจะมีปฏิสัมพันธ์ด้วยในรูปแบบของการสนับสนุน ส่งเสริมให้เด็กคิดเลือกตัดสินใจทำกิจกรรมต่าง ๆ ด้วยตนเอง ซึ่งการจัดกิจกรรมกลุ่มแบบมีแบบแผนโดยใช้กระบวนการการวางแผน ปฏิบัติ ทบทวน จะส่งเสริมให้เด็กมีการคิดวางแผนร่วมกัน ปฏิบัติ และทบทวนร่วมกัน ทำให้เด็กเกิดทักษะทางสังคมในการร่วมกันทำงานเป็นกลุ่ม

4.4 สถานที่ในการจัดกิจกรรมและบทบาทของครูในการจัดกิจกรรม การวางแผน การปฏิบัติ และการทบทวน

4.4.1 สถานที่ในการจัดกิจกรรมวางแผน การปฏิบัติ และทบทวน

โฮห์แมนน์และไวคาร์ท (Hohmann and Weikart 1995:181,201,203,232,233) ได้กล่าวถึงสถานที่ในการจัดกิจกรรมการวางแผน การปฏิบัติและการทบทวนไว้ ดังนี้

การวางแผน สถานที่วางแผนควรเป็นที่ประจำเป็นสถานที่ที่เด็กสามารถเห็นของเล่นหรือวัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในการเล่นได้

การปฏิบัติ มุมต่าง ๆ ที่จัดให้โดยใช้อุปกรณ์อย่างหลากหลายและปฏิบัติอย่างอิสระในที่ที่เด็กมองของเล่น

การทบทวน ทำขณะเก็บของกับผู้ใหญ่ โดยผู้ใหญ่ฟังและซักถามในสิ่งที่เด็กทำ

4.4.2 บทบาทครูในการจัดกิจกรรม การวางแผน การปฏิบัติ และการทบทวน

1. เข้าใจพัฒนาการเด็ก
2. ให้เด็กเป็นศูนย์กลาง
3. ให้เด็กริเริ่มกิจกรรมด้วยตนเองอย่างอิสระ
4. ให้เด็กแสดงออกตามความคิดเห็นของตน
5. ฝึกให้เด็กคิดและแก้ปัญหาด้วยตนเอง
6. ฝึกให้เด็กเรียนรู้ด้วยตนเอง
7. จัดบรรยากาศให้เป็นประชาธิปไตย
8. มีกติกาและข้อตกลงร่วมกัน
9. ร่วมวางแผนและปฏิบัติกิจกรรมร่วมกับเด็ก
10. กระตุ้นและสนับสนุนให้เด็กวางแผน ปฏิบัติร่วมกันเป็นกลุ่ม
11. กระตุ้นและสนับสนุนให้เด็กวางแผน ปฏิบัติและทบทวน โดยยึดประสบการณ์ไฮสโคป

12. สนับสนุนให้เด็กเรียนรู้จากประสบการณ์หลัก

4.5 ขั้นตอนในการจัดกิจกรรมการวางแผน การปฏิบัติ และการทบทวน

สุทธาภา โชติประดิษฐ์ (2537 : 76 – 79) ได้กล่าวถึงขั้นตอนในการจัดกิจกรรมการวางแผน การปฏิบัติ และการทบทวน ดังนี้

1. ขั้นการวางแผน ในการวางแผนครูจะกระตุ้นหรือวันที่จะทำกิจกรรมหรือการวางแผนทำกิจกรรมด้วยเทคนิคต่าง ๆ ดังนี้

- 1.1 ครูให้เด็กนั่งรวมเป็นกลุ่ม และสนทนาร่วมกันเกี่ยวกับกิจกรรม

ศิลปสร้างสรรค์ และการเล่นตามมุม แล้วชี้ให้เด็กดูภาพสัญลักษณ์กิจกรรมศิลปสร้างสรรค์และการเล่นตามมุม ที่ครูได้นำมาติดบนแผนภูมิ เพื่อให้เด็กวางแผนเลือกทำกิจกรรมตามที่ครูจัดเตรียมไว้ให้

1.2 ครูถามว่าเด็กทำกิจกรรมใดโดยครูถามคำถาม เช่น “วันนี้หนูอยากทำ กิจกรรมอะไร” และตามด้วยคำถามว่า “หลังจากเสร็จกิจกรรมนี้แล้วหนูจะทำกิจกรรมอะไรต่อไป” เพื่อช่วยให้เด็กวางแผนกิจกรรมที่สนใจจะทำตามลำดับ อาจใช้บัตรภาพที่มีความเข้มของสีพื้นแตกต่างกันหรือมีขนาดแตกต่างกันไปติดบนแผนภูมิวางแผน

2. ขั้นปฏิบัติ

2.1 ครูให้เด็กทุกคนแยกย้ายกันไปทำกิจกรรมตามแผนที่วางไว้

2.2 ครูต้องสังเกตและติดตามการทำกิจกรรมของเด็กเพื่อแนะนำและช่วยเหลือในจังหวะที่เหมาะสมเท่าที่จำเป็น ในแต่ละวันครูควรสังเกตเด็กเป็นพิเศษประมาณ 5 – 7 คน แล้วบันทึกลงในบัตรประจำตัวเด็ก

2.3 ก่อนหมดเวลา 5 นาที ครูชักชวนเด็กช่วยกันเก็บอุปกรณ์และของเล่นแล้วช่วยกันทำความสะอาด

3. ขั้นทบทวน

ให้เด็กกลับมานั่งกลุ่มเดิม แล้วสนทนาถึงผลงานที่ทำและทบทวนว่าเด็ก ๆ สามารถปฏิบัติตามแผนที่วางไว้หรือไม่ ทำงานได้สำเร็จแค่ไหน มีการเปลี่ยนแปลงแผนหรือไม่ ถ้าเปลี่ยนแปลงเป็นอะไร ผลงานเป็นที่พอใจของเด็กเพียงใด ทำงานร่วมกันกับผู้อื่นได้หรือไม่ ต้องการปรับปรุงงานให้ดีขึ้นอย่างไร แล้วเด็กแต่ละคนที่วางแผนได้ผลัดกันเสนอผลงานที่ตนประทับใจหรือพอใจในวันนั้นให้เพื่อนฟัง 1 ตัวอย่าง

วรนาท รักสกุลไทย และคนอื่น ๆ (2539 : 29 – 35) ได้กล่าวถึงขั้นตอนในการจัดกิจกรรมและควรคำนึงในการจัดกิจกรรมการวางแผน การปฏิบัติ และการทบทวน ดังนี้

ขั้นตอนในการจัดกิจกรรม การวางแผน การปฏิบัติ และการทบทวน

1. ครูเตรียมอุปกรณ์แต่ละกิจกรรมตามโต๊ะ มุมพื้นห้องอย่างหลากหลาย
2. ให้เด็กนั่งรวมกันในที่ที่กำหนด
3. กิจกรรมใหม่ ครูควรนำอุปกรณ์ ทั้งหมดให้เด็กดูและให้แต่ละคนวางแผนทำกิจกรรมด้วยตนเอง
4. ให้เด็กวางแผนเลือกกิจกรรมตามความสนใจ
5. ให้เด็กปฏิบัติกิจกรรมตามที่ได้วางแผน
6. ครูจดบันทึกการวางแผนของเด็กในวันนั้น
7. ให้เด็กช่วยเก็บของเข้าที่ ให้เรียบร้อยหลังจากเสร็จกิจกรรม
8. ให้เด็กวางแผนออกมาเล่าผลงานให้เพื่อนและครูฟัง
9. ให้เด็กในกลุ่มซักถามเพื่อนเมื่อไม่เข้าใจ

10. ครูต้องไม่ลืมบอกช่วงเวลา เช่นการทำกิจกรรมกับเด็กอาจใช้สัญลักษณ์บอกเวลาเมื่อให้หมดเวลา เพื่อเด็กจะได้เตรียมใจและช่วยกันเก็บอุปกรณ์

ข้อควรคำนึงในการจัดกิจกรรมการวางแผน การปฏิบัติ และการทบทวน

- ครูควรเก็บของบริเวณสำหรับเล่นควรแสดงสัญลักษณ์ให้ชัดเจน อุปกรณ์ในมุมเล่นควรจัดให้เหมาะสม

- การร่วมงานเป็นทีมของครูจะช่วยกันจัดสร้างชั้นเรียน โดยพิจารณาและคำนึงถึงความสนใจของเด็กสภาพแวดล้อมความตั้งใจของเด็ก และการจัดหลักสูตรที่เอื้อต่อการปฏิสัมพันธ์ของเด็ก

- การวางแผนจะเกิดขึ้นก็ต่อเมื่อเด็กเกิดความคุ้นเคยกับสภาพแวดล้อมของห้อง

- เด็กสามารถนำของเล่นมาวางแผนได้

- คำถามที่ครูใช้ เช่น “ใช้อุปกรณ์อะไรในการวางแผนทำกิจกรรม” “ทำอะไร”

- ครูมีหน้าที่ช่วยเหลือเด็กในการจัดกิจกรรม

- เด็กสามารถเปลี่ยนแผนได้แต่ต้องมีเหตุผลที่น่าเชื่อถือ และไม่ควรทำบ่อย

- ครูควรสนทนากับเด็กเสมือนผู้ร่วมงาน

สรุปได้ว่า ขั้นตอนในการวางแผน ปฏิบัติ และทบทวน ครูมีบทบาทในการกระตุ้นให้เด็กคิดและทำกิจกรรมต่าง ๆ ได้ รวมทั้งจัดเตรียมกิจกรรมให้เด็กอย่างเหมาะสม ใช้คำถามปลายเปิด ในขั้นตอนต่าง ๆ ทุกขั้นตอน ครูจึงมีความสำคัญในการดำเนินการวางแผน ปฏิบัติ และทบทวน ให้ลุล่วงทุกกระบวนการ ทำให้เด็กเกิดการพัฒนากระบวนการทำงานได้อย่างเหมาะสม

4.6 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมการวางแผน การปฏิบัติ และการทบทวน

งานวิจัยต่างประเทศ

ชไวน์ฮาร์ท (Schweinhardt.n.d.) ได้กล่าวถึงผลการวิจัยเปรียบเทียบการใช้หลักสูตร 3 รูปแบบ ในเด็กระดับปฐมวัยจนถึงอายุ 15 ปี พบว่า ในกลุ่มที่เรียนหลักสูตรไฮ/สโคป หลักสูตรสถานรับเลี้ยงเด็ก และหลักสูตรเน้นความเป็นผู้สอนโดยตรง พบว่าเด็ก 2 กลุ่มแรกมีพฤติกรรมปัญหาวัยรุ่นเพียงร้อยละ 8 ในขณะที่เด็กซึ่งเรียนหลักสูตรเน้นครูเป็นผู้สอนโดยตรง มีพฤติกรรมที่เน้นปัญหาร้อยละ 44 หลังจากได้ศึกษาต่อจนเด็กอายุ 27 ปี ซึ่งใช้เวลาต่อเนื่องกัน 30 ปี พบว่ากลุ่มที่ได้รับการเรียนในโครงการ ไฮ/สโคป มีปัญหาอาชญากรรมน้อยกว่ากันครึ่งหนึ่ง มีรายได้สูงกว่า มีลูกนอกสมรสน้อยกว่า เด็กที่ไม่ร่วมโครงการ

แยง (Yang 1985 : A) ได้ศึกษาเกี่ยวกับผลของการศึกษาวางแผนและทบทวน ด้วยการสนทนาที่มีต่อความคล่องแคล่วในการคิดของเด็กปฐมวัย โดยศึกษาเด็กปฐมวัยที่ด้อย

โอกาสจำนวน 15 คน ซึ่งเข้าเรียนในโปรแกรมของโรงเรียนการศึกษาปฐมวัยของมหาวิทยาลัย เซาท์เทิร์น แคลิฟอร์เนีย (University of Southern California School for Early Childhood Education SECE) พบว่า การมีส่วนร่วมในการวางแผนและการฝึกทบทวนด้วยวาจา มีผลต่อความฉับไวในการคิดของเด็กปฐมวัยที่ด้อยโอกาสอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งการเข้าร่วมในการวางแผนและการฝึกทบทวนความสามารถในการคิดเป็นกระบวนการที่สามารถส่งเสริมความฉับไวในการคิดของเด็ก

งานวิจัยในประเทศ

สุทธภา โชติประดิษฐ์ (2537 : 80) ได้ศึกษาเปรียบเทียบความเชื่อมั่นในตนเองของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์ การจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ และการเล่นตามมุม โดยให้เด็กเริ่มกิจกรรมอย่างอิสระแบบกลุ่มย่อย แบบกลุ่มใหญ่ กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนอายุระหว่าง 5 – 6 ปี จำนวน 30 คน โดยสุ่มอย่างง่ายแบ่งเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มทดลองที่ 1 และกลุ่มทดลอง 2 ผลการทดลองพบว่า

1. เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์ การจัดกิจกรรมสร้างสรรค์ และเล่นตามมุม โดยให้เด็กเริ่มกิจกรรมอย่างอิสระแบบกลุ่มย่อยมีความเชื่อมั่นในตนเองเพิ่มมากขึ้นก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

2. เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์ การจัดกิจกรรมสร้างสรรค์ และเล่นตามมุม โดยให้เด็กเริ่มกิจกรรมอย่างอิสระแบบกลุ่มย่อย กับแบบกลุ่มใหญ่ มีความเชื่อมั่นในตนเองไม่แตกต่างกัน

ชไมมน ศรีสุรักษ์ (2540 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเปรียบเทียบความสัมพันธ์ทางสังคมของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์เป็นกลุ่มแบบวางแผน ปฏิบัติ ทบทวน และแบบปกติ กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนอายุ ระหว่าง 5 – 6 ปี จำนวน 30 คน โดยใช้วิธีสุ่มอย่างง่าย แบ่งเป็นกลุ่มทดลอง 15 คน กลุ่มควบคุม 15 คน ผลการวิจัยพบว่า

1. เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์เป็นกลุ่มแบบวางแผน ปฏิบัติ ทบทวน ก่อนและหลังการทดลอง มีความสัมพันธ์ทางสังคม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01 โดยหลังจากการทดลองมีความสัมพันธ์ทางสังคมสูงกว่าก่อนการทดลอง

2. เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์เป็นแบบกลุ่มปกติก่อนและหลังการทดลอง มีความสัมพันธ์ทางสังคม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01 โดยหลังจากการทดลองมีความสัมพันธ์ทางสังคมสูงกว่าก่อนการทดลอง

3. เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์เป็นกลุ่มแบบวางแผน ปฏิบัติ ทบทวนและแบบปกติ มีความสัมพันธ์ทางสังคม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01 โดยเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์เป็นกลุ่มแบบวางแผน ปฏิบัติ ทบทวน มี

ความสัมพันธ์ทางสังคมสูงกว่าเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์เป็นกลุ่มแบบปกติ

จินดา น้าเจริญ (2540 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาความมีวินัยในตนเองด้านสิ่งแวดล้อมของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมเสริมลักษณะนิสัยแบบวางแผน ปฏิบัติ และทบทวน กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชาย – หญิง ที่มีวินัยในตนเองในระดับปานกลางและต่ำ อายุระหว่าง 5 – 6 ปี จำนวน 30 คน โดยเริ่มใช้วิธีสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง จำแนกเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มทดลองที่ 1 มีวินัยในตนเองระดับปานกลาง กลุ่มทดลองที่ 2 มีวินัยในตนเองระดับต่ำ ผลการวิจัยพบว่า

1. เด็กปฐมวัยที่มีวินัยในตนเองในระดับกลางและระดับต่ำ ที่ได้รับการจัดกิจกรรมเสริมลักษณะนิสัยแบบวางแผน ปฏิบัติ และทบทวนก่อนและหลังการทดลอง มีวินัยในตนเองด้านสิ่งแวดล้อมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยหลังการทดลองเด็กปฐมวัยมีวินัยในตนเองในด้านสิ่งแวดล้อมสูงกว่าก่อนการทดลอง

2. เด็กปฐมวัยที่มีวินัยในตนเองในระดับกลางและระดับต่ำที่ได้รับการจัดกิจกรรมเสริมลักษณะนิสัยแบบวางแผน ปฏิบัติ และทบทวน มีวินัยในตนเองด้านสิ่งแวดล้อมเพิ่มขึ้นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยเด็กปฐมวัยที่มีวินัยในตนเองระดับต่ำ มีวินัยในตนเองด้านสิ่งแวดล้อมเพิ่มขึ้นสูงกว่าเด็กปฐมวัยที่มีวินัยในตนเองระดับปานกลาง

พิมพิกา กองรุ่งเรือง (2542 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาลักษณะพฤติกรรมความเชื่อมั่นในตนเองของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเคลื่อนไหวและจังหวะตามแกนแห่งการเรียนรู้ของไฮ/สโคป กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียน ชาย – หญิง อายุ 4 - 5 ปี จำนวน 10 คน โดยใช้วิธีสุ่มอย่างง่าย ผลวิจัยพบว่า

1. ปัจจัยตามแกนแห่งการเรียนรู้ของไฮ/สโคป 5 ประการ คือ วัสดุ การกระทำ การเลือก การใช้ภาษาของเด็ก และการสนับสนุนของผู้ใหญ่ ผู้วิจัยมีการใช้ในปริมาณที่แตกต่างกันโดยในระยะเวลาที่ 1 ผู้วิจัยใช้การสนับสนุนของผู้ใหญ่มากที่สุด เพื่อเด็กเกิดความไว้วางใจ ระยะเวลาที่ 2 ผู้วิจัยคงใช้การสนับสนุนมากที่สุด เพื่อกระตุ้นให้เด็กคิด ระยะเวลาที่ 3 ผู้วิจัยใช้ภาษาเด็ก การกระทำ และวัสดุเท่า ๆ กัน เพื่อให้เด็กสามารถเลือกและตัดสินใจด้วยตนเอง

2. เด็กมีการพัฒนาพฤติกรรมความเชื่อมั่นในตนเอง ตามระยะเวลา โดยในระยะเวลาที่ 1 เด็กไม่กล้าคิดทำทางด้วยตนเอง และแสดงออกด้วยท่าทางมากกว่าวาจา ระยะเวลาที่ 2 เด็กเริ่มคิดทำทางด้วยตนเอง สนทนาด้วยความที่ยาวขึ้น ระยะเวลาที่ 3 เด็กแสดงออกด้วยท่าทางที่หลากหลายสนทนาด้วยความที่ยาว กล้าที่จะอาสาสมัครเป็นผู้นำ ทำกิจกรรมเป็นคู่และกลุ่มอย่างมั่นใจ

3. บทบาทของผู้วิจัยที่มีหน้าที่เป็นครูในการจัดกิจกรรม โดยในระยะที่ 1 ผู้วิจัยมีบทบาทมากที่สุด ด้วยการเป็นผู้นำทางความคิด ระยะที่ 2 ผู้วิจัยมีบทบาทกระตุ้นให้เด็กใช้ความคิดในการเลือกและตัดสินใจ ระยะที่ 3 ผู้วิจัยลดบทบาทลงเพราะเด็กสามารถเลือกวัสดุแสดงออกด้วยท่าทาง และวาจาได้อย่างมั่นใจ

ชาติชาย ปิลาวาส์ (2544 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาความแตกต่างและการเปลี่ยนแปลงความสามารถในการแก้ปัญหาของเด็กปฐมวัย โดยเฉลี่ยรวมและแยกเป็นด้านได้แก่ พฤติกรรมการแก้ปัญหาของตนเองที่เกี่ยวข้องกับผู้อื่นและพฤติกรรมแก้ปัญหาของผู้อื่น ที่ได้รับการจัดกิจกรรมโดยใช้กระบวนการวางแผน ปฏิบัติ ทบทวน ก่อนการจัดกิจกรรม และระหว่างการจัดกิจกรรมในแต่ละช่วงสัปดาห์ กลุ่มตัวอย่างเป็นเด็กปฐมวัย ชาย – หญิง อายุ 5 – 6 ปี ที่มีพฤติกรรมแก้ปัญหาค่ำ จำนวน 15 คน โดยวิธีสุ่มอย่างง่าย ผลการศึกษาพบว่า เด็กปฐมวัยก่อนจัดกิจกรรมและระหว่างจัดกิจกรรมโดยใช้กระบวนการวางแผน ปฏิบัติ ทบทวน ในแต่ละช่วงสัปดาห์ มีความสามารถในการแก้ปัญหาโดยเฉลี่ยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยในระหว่างการจัดกิจกรรมในแต่ละช่วงสัปดาห์ เด็กปฐมวัยมีคะแนนเฉลี่ยความสามารถในการแก้ปัญหาสูงกว่าก่อนการจัดกิจกรรมตลอดช่วง 8 สัปดาห์ และเมื่อวิเคราะห์การเปลี่ยนแปลงความสามารถในการแก้ปัญหาของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมโดยใช้กระบวนการวางแผน ปฏิบัติ ทบทวน ระหว่างช่วงสัปดาห์ พบว่า คะแนนความสามารถในการแก้ปัญหาโดยเฉลี่ยรวมของเด็กปฐมวัยมีการเปลี่ยนแปลงในทางที่เพิ่มขึ้นตลอดช่วงเวลา 8 สัปดาห์ ยกเว้นในช่วงสัปดาห์ที่ 7 เท่านั้นที่มีคะแนนความสามารถในการแก้ปัญหาของเด็กปฐมวัยมีการเปลี่ยนแปลงในทางที่ลดลง

เมื่อวิเคราะห์คะแนนเฉลี่ยความสามารถในการแก้ปัญหาของเด็กปฐมวัยแยกเป็นรายด้าน ได้แก่ พฤติกรรมการแก้ปัญหาของตนเองที่เกี่ยวข้องกับผู้อื่น และพฤติกรรมการแก้ปัญหาของผู้อื่น พบว่า คะแนนความสามารถในการแก้ปัญหาทั้งสองด้านมีการเปลี่ยนแปลงไปในลักษณะที่สอดคล้องกับการวิเคราะห์แบบคะแนนรวมทั้งหมด ยกเว้น ช่วงสัปดาห์ที่ 6 เท่านั้น มีความสามารถในการปัญหาของเด็กปฐมวัย ด้านพฤติกรรมการแก้ปัญหาของผู้อื่นมีคะแนนเฉลี่ยเพิ่มขึ้นอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

จากงานวิจัยดังกล่าว จะเห็นได้ว่าเด็กปฐมวัยที่จัดการเรียนรู้ตามแนวทฤษฎีไฮ/สโคป ในรูปแบบการใช้กระบวนการวางแผน ปฏิบัติ และทบทวน ผลปรากฏว่าเด็กมีพัฒนาการด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม สติปัญญา และบุคลิกภาพในทางที่ดีขึ้น ดังนั้นจึงเป็นเหตุผลที่ผู้วิจัยใช้กระบวนการเรียนรู้ วางแผน ปฏิบัติ และทบทวน กับเด็กปัญญาเลิศเพื่อพัฒนาบุคลิกภาพโดยเฉพาะความเชื่อมั่นในตนเองให้สูงขึ้น เพื่อสามารถแก้ไข เผชิญสถานการณ์ต่าง ๆ และดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้สงบสุข

บทที่ 3

วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามลำดับขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการทดลอง
3. การสร้างเครื่องมือ
4. การดำเนินการทดลอง
5. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย เป็นเด็กปัญญาเลิศ (เด็กอัจฉฉลาด) ก่อนวัยเรียนโรงเรียนเทศบาลทำอัฐ จังหวัดอุดรดิตถ์

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ครั้งนี้ เป็นเด็กปัญญาเลิศ (เด็กอัจฉฉลาด) ก่อนวัยเรียน อายุ 4 – 6 ปี โรงเรียนเทศบาลทำอัฐ จังหวัดอุดรดิตถ์ ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2546 จำนวน 10 คน ซึ่งได้มาโดยวิธีเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) โดยตามขั้นตอนต่อไปนี้

1. เฉพาะเจาะจงเลือก โรงเรียนเทศบาลทำอัฐ จังหวัดอุดรดิตถ์
2. เฉพาะเจาะจง เลือกนักเรียนก่อนวัยเรียน
3. ครูเสนอรายชื่อเด็กนักเรียนที่มีการเรียนรู้เร็วกว่านักเรียนปกติ
4. ผู้วิจัยทำการคัดแยก ด้วยเครื่องมือแบบคัดแยกเด็กแป้นหมุน 1 ของ

ศรียา นิยมธรรม เฉพาะเจาะจงเลือกนักเรียนปัญญาเลิศ (เด็กก่อนเข้าฉลาด) ก่อนวัยเรียน จำนวน 10 คน เป็นกลุ่มตัวอย่าง โดยคัดจากกลุ่มเด็กที่ได้คะแนนสูงสุดจากลำดับ 1 – 10 จากการทดสอบใน ข้อ 4

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้เครื่องมือจำนวน 2 ชุด คือ

1. แบบทดสอบความเชื่อมั่นในตนเองของกาญจนา สุวรรณธาร (2537 : 92 – 97) มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.82
2. แผนการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์แบบวางแผน ปฏิบัติและทบทวน

การสร้างเครื่องมือ

1. แบบทดสอบความเชื่อมั่นในตนเอง

1.1 ศึกษาแบบทดสอบวัดความเชื่อมั่นในตนเอง ของ กาญจนา สุวรรณธาร เป็นเครื่องมือในการทดลอง

1.1.1 ลักษณะของแบบทดสอบ แบบทดสอบนี้ใช้วัดความเชื่อมั่นในตนเอง มี 3 พฤติกรรม คือ พฤติกรรมกล้าแสดงออก กล้าพูด กล้ากระทำ กล้าแสดงความสามารถ พฤติกรรมการเป็นตัวของตัวเอง มีเหตุผล ไม่เชื่ออะไรง่าย ๆ โดยไม่มีเหตุผล พฤติกรรมการปรับตัวเข้ากับสิ่งแวดล้อม การมีมนุษยสัมพันธ์ การช่วยเหลือให้ความร่วมมือกับหมู่คณะ ยอมรับสถานการณ์ใหม่

1.1.2 วิธีการให้คะแนน โดยมีเกณฑ์ให้คะแนนดังนี้

2 คะแนน หมายถึง ตอบตรงจุดมุ่งหมายที่ต้องการวัดในแต่ละพฤติกรรม และแสดงถึงความเชื่อมั่นในตนเอง

1 คะแนน หมายถึง ตอบได้ตรงจุดมุ่งหมายเพียงบางส่วน

0 คะแนน หมายถึง ตอบไม่ตรงจุดมุ่งหมายหรือแสดงถึงความไม่เชื่อมั่นในตนเอง

1.2 กรณีปัญหาเกี่ยวกับภาษาและความเข้าใจ ผู้วิจัยปรับสถานที่ท่องเที่ยวให้เหมาะสมกับเด็กในจังหวัดอุดรดิตถ์และแก้ไขเพิ่มเติมเท่าที่จำเป็นเพื่อเกิดความชัดเจนของแบบทดสอบ

1.3 นำแบบทดสอบวัดความเชื่อมั่นในตนเอง เสนอต่อผู้เชี่ยวชาญพิจารณา ตรวจสอบรายละเอียดของเนื้อหาและภาษาที่ใช้เหมาะสมจำนวน 3 ท่าน ประกอบด้วย

ดร. วรนาท รักสกุลไทย

ผู้อำนวยการฝ่ายอนุบาล

โรงเรียนเกษมพิทยา

955 สุขุมวิท 71 แขวงคลองตัน

อาจารย์ศิริวิมล ใจงาม

ประธานโปรแกรมการศึกษาพิเศษ

คณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏพิบูลสงคราม

อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก

อาจารย์สาลิณี มังคลาด

อาจารย์ผู้สอนระดับชั้นอนุบาล

โรงเรียนเทศบาลวัดเกษมจิตตาราม

อำเภอเมือง จังหวัดอุดรดิตถ์

นำคะแนนที่ได้จากการลงความเห็นของผู้เชี่ยวชาญทั้ง 3 ท่าน มาหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับพฤติกรรมซึ่ง IOC มากกว่าหรือเท่ากับ 0.5 จึงถือว่าใช้ได้ (บุญเชิด ภิญญอนันตพงษ์ . 2526 : 89)

1.4 ปรับปรุงและแก้ไขแบบทดสอบวัดความเชื่อมั่นในตนเอง เพื่อให้เหมาะสมต่อการนำไปใช้

2. แผนการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ แบบวางแผน ปฏิบัติ และทบทวน ดำเนินการตามลำดับขั้นตอนดังนี้

2.1 ศึกษาทฤษฎี เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ โดยใช้ กระบวนการวางแผน ปฏิบัติ และทบทวน ของ สุทธาภา โชติประดิษฐ์ (2537) วรนาท รักสกุลไทย (2539) ชไมมณ ศรีสุรักษ์ (2540) พิมพ์กา คงรุ่งเรือง (2542) พัทธี ผลโยธิน และ วรนาท รักสกุลไทย (2545)

2.2 ศึกษาดูงานโรงเรียนที่จัดประสบการณ์ให้เด็กปฐมวัยด้วยกระบวนการวางแผน ปฏิบัติ และทบทวน

2.3 ผู้วิจัยเข้ารับการอบรมเชิงปฏิบัติการเรื่อง ไฮ / สโคป : การประยุกต์สู่การปฏิบัติการสอนสำหรับเด็กปฐมวัย ชมรมการศึกษาปฐมวัยมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

2.4 ผู้วิจัยสร้างแผนจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ ซึ่งกำหนดขั้นตอนการดำเนินเป็น 3 ขั้นตอน คือ ขั้นนำ ขั้นดำเนินการ ขั้นสรุป

2.5 นำแผนการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์โดยกระบวนการวางแผนปฏิบัติ และทบทวน เสนอผู้เชี่ยวชาญ ตรวจสอบพิจารณา เพื่อหาความสอดคล้องกับกระบวนการมีความชัดเจนตามลำดับขั้นตอน ของจุดประสงค์เนื้อหา จำนวน 3 ท่าน คือ

ดร. วรนาท รักสกุลไทย	ผู้อำนวยการฝ่ายอนุบาล โรงเรียนเกษมพิทยา 956 สุขุมวิท 71 แขวงคลองตัน
----------------------	---

อาจารย์ศิริวิมล ใจงาม	ประธานโปรแกรมการศึกษาพิเศษ คณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏพิบูลสงคราม อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก
-----------------------	--

อาจารย์สาลิณี มังคลาด	อาจารย์ผู้สอนระดับชั้นอนุบาล โรงเรียนเทศบาลวัดเกษมจิตตาราม อำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานี
-----------------------	---

2.6 ปรับปรุงแก้ไขแผนการจัดกิจกรรมตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ

การดำเนินการทดลอง

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงทดลอง (Experimental Design) ใช้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 1 กลุ่ม ดำเนินการทดลองโดยใช้การวิจัย One – Grop Time Series Design ซึ่ง เกลและเบอร์โต้กล่าวว่า รูปแบบการทดลองกลุ่มเดียวจะมีความเหมาะสมเป็นพิเศษกับกลุ่มทดลองที่ต้องการเปลี่ยนพฤติกรรม (Barnett & Johnson . 1996 : 31 citting Borg & Gall. 1989. P 31) ดังตารางต่อไปนี้

ตาราง 1 แผนการทดลอง

ก่อนจัดกิจกรรม	ระหว่างจัดกิจกรรม
O ₁	X , O ₂ , X , O ₃ , X , O ₄ , ... X , O ₉

O₁ แทน การประเมินความเชื่อมั่นในตนเอง ก่อนจัดกิจกรรมวางแผนปฏิบัติและ ทบทวน สัปดาห์ที่ 1

X แทน การจัดกิจกรรมการวางแผนปฏิบัติและทบทวน

O₂ - O₉ แทนการประเมินความเชื่อมั่นในตนเอง เป็นระยะเวลา 8 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 1 ครั้ง (8 ครั้ง)

การวิจัยครั้งนี้ ดำเนินการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์แบบวางแผน ปฏิบัติและทบทวน ตามแผนการจัดกิจกรรมเป็นระยะเวลา 8 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 5 วัน คือ วันจันทร์ ถึงวัน ศุกร์ วันละ 1 ชั่วโมง ตั้งแต่เวลา 09.00 น. - 10.00 น. โดยมีวิธีการดำเนินการวิจัย ดังนี้

การเตรียมการก่อนทดลอง เป็นเวลา 1 สัปดาห์ ในสัปดาห์ที่ 1 ของการวิจัย

1. สร้างความคุ้นเคยกับกลุ่มตัวอย่าง
2. จัดเตรียม สื่อ อุปกรณ์ สภาพแวดล้อมภายในสถานที่ทำการทดลองให้เหมาะสม ได้แก่ มุมวาดภาพ สีน้ำ มุมวาดภาพสีเทียน มุมปั้น มุมกิจกรรมพิเศษ ซึ่งแบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม ฉีก - ตัด - ปะ - พับ และ ประดิษฐ์เศษวัสดุ
3. แนะนำสัญลักษณ์ประจำตัวเด็ก แต่ละคน โดยให้เด็กเลือกรูปภาพคนละ 1 ภาพ เป็นสัญลักษณ์ประจำตัว และ ผู้วิจัยแนะนำทุกวัน
4. ให้ช่วยกันเลือกรูปภาพประจำมุม แต่ละมุม ซึ่งทำให้เด็กสามารถจดจำได้ง่าย โดย ผู้วิจัยจะแนะนำทุกวัน
5. แนะนำสถานที่ มุมต่าง ๆ สื่อ อุปกรณ์ และข้อตกลงในการทำกิจกรรมเมื่อจบสัปดาห์ลงต้องช่วยกันเก็บในสภาพเดิม

6. จัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ตามแบบปกติ กับกลุ่มตัวอย่างพร้อมประเมินความเชื่อมั่นในตนเองโดยผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัย แล้วทำการตรวจให้คะแนนตามเกณฑ์ เพื่อนำไปวิเคราะห์ตามวิธีทางสถิติ

การดำเนินการทดลองฝึกปฏิบัติ แบบวางแผน ปฏิบัติและทบทวน

ขั้นนำ 1. นำเด็กมาอยู่ในบริเวณที่จะจัดกิจกรรมโดยนั่งรวมกลุ่มรูปวงกลม
2. นำเด็กเข้าสู่กิจกรรมโดยการเล่านิทาน กิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะการร้องเพลง การทำท่าทางประกอบเพลง การท่องคำคล้องจอง การเล่าเรื่องหรือการใช้สื่อประกอบ

3. ครูแนะนำอุปกรณ์และกิจกรรมที่เตรียมไว้ พร้อมบอกข้อตกลงเบื้องต้น

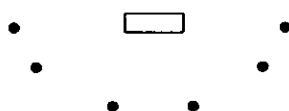
ขั้นดำเนินการกิจกรรม

1. ขั้นวางแผน
2. ปฏิบัติ
3. ทบทวน

การดำเนินการทดลองฝึกปฏิบัติแบบวางแผน ปฏิบัติและทบทวน

ขั้นวางแผน ปฏิบัติดังนี้

1. เด็กและครูนั่งรวมกลุ่มกัน

ภาพประกอบ 1 การนั่งรวมกลุ่มวางแผน

□ สัญลักษณ์ แทนครู • สัญลักษณ์ แทน กลุ่มตัวอย่าง

2. ครูแนะนำมุมกิจกรรมพร้อมสัญลักษณ์มุมต่าง ๆ
3. ครูสนทนากับเด็กเป็นรายบุคคลเกี่ยวกับการวางแผนของพวกเขา
 - ครูช่วยเด็กวางแผนโดยการขึ้นต้นถามว่า “ ทำอะไร ”
 - ครูสนทนากับเด็กในสิ่งที่อาจเป็นการวางแผนของเด็กได้
 - ครูช่วยเด็กวางแผน
 - ครูรับฟังการตอบสนองของเด็กอย่างตั้งใจ
 - ครูสนทนากับเด็กในลักษณะ “ ผู้รับฟัง ” ทั้งภาษาและท่าทาง

- ดีความหมายภาษา ทำทาง และ การกระทำ
- ใช้คำถามปลายเปิด
- บันทึกสิ่งที่ครูเห็นและแสดงความคิดเห็นในสิ่งที่เด็กพูด

4. ครูแนะนำให้เด็กหยิบสัญลักษณ์ประจำตัวเด็ก แล้วนำไปวางบนแผ่นวางแผนโดยให้ตรงกับมุมที่เลือกทำกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ อย่างน้อย 2 กิจกรรม

ขั้นปฏิบัติ ปฏิบัติดังนี้

1. ครูจัดพื้นที่ให้เด็กทำงาน ลงมือปฏิบัติ
 - เด็กทำงานในมุมเล่น
 - เด็กทำงานในพื้นที่น่าเล่น ทำให้อบอุ่นวัสดุที่ใช้มีความนุ่ม อ่อนโยน ไม่แข็งกระด้างมีส่วนโค้งส่วนบน สีสันสบายตา สบายใจ เน้นวัสดุธรรมชาติ และแสงตามธรรมชาติ เป็นมิตร
2. เด็กแยกย้ายไปตามมุมเล่นของตัวเองที่วางแผนไว้
3. เด็กลงมือปฏิบัติกิจกรรม
4. ครูเข้าไปมีปฏิสัมพันธ์กับเด็กขณะลงมือ ปฏิบัติกิจกรรมเพื่อแนะนำ ช่วยเหลือที่เหมาะสมเท่าที่จำเป็น
5. ก่อนหมดเวลา ครูร้องเพลงเก็บของ เด็ก ๆ เมื่อได้ยินเพลงนี้ต้องช่วยกันเก็บของเข้าที่ และทำความสะอาด อุปกรณ์ สถานที่

ขั้นทบทวน ปฏิบัติดังนี้

1. ให้เด็กกับมานั่งแบบเดิม โดยครูร้องเพลง “ รอ ” พร้อมนำผลงานมาให้เพื่อน ๆ และครูชม
2. ครูทบทวนกับเด็กในบริบทที่สงบและอบอุ่น
 - ทบทวนในกลุ่มและสถานที่เดียวกับการวางแผน
 - ทบทวนกับเด็กที่จะแลกเปลี่ยนประสบการณ์
3. ครูสนทนากับเด็กเกี่ยวประสบการณ์ในช่วงปฏิบัติ
 - ครูไม่ควรรีบร้อนหรือเร่งรัดในการทบทวน
 - ครูเชิญชวนให้เด็กพูดคุยถึงสิ่งที่พวกเขาลงมือกระทำ
 - * เริ่มต้นด้วยความคิดเห็นปลายเปิดของเด็กเอง
 - * ใช้คำถามปลายเปิด
 - ครูมองเด็กและรับฟังเด็กอย่างตั้งใจ
 - ครูให้ข้อสังเกตและความคิดเห็น เพื่อให้การสนทนาทบทวนดำเนินต่อไป
 - ครูใช้คำถามอย่างรอบคอบและที่ละน้อย ๆ
 - ครูสนับสนุนคำบอกเล่าของเด็กและความคิดเห็นที่ขัดแย้ง

- ครูชื่นชม ประสบการณ์ของเด็กในช่วงปฏิบัติ
- ครูชี้ประเด็น ความเชื่อมโยงระหว่างคำอธิบายในการทบทวนและการวางแผน

4. เด็กจะผลัดกันออกมานำเสนอผลงานให้เพื่อน ๆ ดู

ขั้นสรุป

สนทนา ชักถาม ร่วมกับเด็กเพื่อสรุปแนวคิดในการทำกิจกรรม ส่งเสริมให้เด็กบอกความรู้สึก ความต้องการของตนเอง มีความเชื่อมั่นในตนเอง กล้าพูด กล้าแสดงออก การปฏิบัติตามข้อตกลงของกลุ่ม เก็บอุปกรณ์เข้าที่เรียบร้อยหรือไม่ และติดผลงานในสิ่งที่เด็กทำเพื่อความภูมิใจในความสำเร็จของตนเอง แสดงความชื่นชมในความสำเร็จของผู้อื่น

ตาราง 2 การดำเนินการทดลอง

ระยะเวลา	กิจกรรม	หมายเหตุ
สัปดาห์ที่ 1	ขั้นเตรียมการ - สร้างความคุ้นเคย - จัดเตรียม สื่อ อุปกรณ์ สภาพแวดล้อมภายในสถานที่ - แนะนำสัญลักษณ์ประจำตัวเด็ก - แนะนำมุมต่าง ๆ และสัญลักษณ์แบบปกติ	- ทดสอบความเชื่อมั่นในตนเองก่อนการทดลอง ในวันศุกร์ของสัปดาห์ที่ 1 หลังทำกิจกรรม
สัปดาห์ที่ 2-9	ขั้นดำเนินการทดลอง * จัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์แบบวางแผนปฏิบัติ และทบทวน	- ทดสอบความเชื่อมั่นในตนเองทุกวันศุกร์ของแต่ละสัปดาห์หลังทำกิจกรรม

หมายเหตุ

ในกิจกรรมขั้นทบทวนให้จัดลำดับ การเข้าร่วมกิจกรรมเช่นเดียวกับกิจกรรมขั้นวางแผนโดยกลุ่มเด็กที่ทำกิจกรรมร่วมวางแผนกับครูให้ทำกิจกรรมขั้นทบทวนร่วมกับครูในวันเดียวกัน

การวิเคราะห์และสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาความเชื่อมั่นในตนเอง โดยการหาค่าสถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าคะแนนเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน และประเมินระดับความเชื่อมั่นในตนเอง

ใช้เกณฑ์ประเมินโดยวิธีพิสัย ดังนี้

คะแนน 26 – 40 หมายถึง มีความเชื่อมั่นในตนเองระดับดี

คะแนน 13 – 25 หมายถึง มีความเชื่อมั่นในตนเองระดับปานกลาง

คะแนน 0 – 12 หมายถึง มีความเชื่อมั่นในตนเองระดับต้องปรับปรุง

1. การเปรียบเทียบอัตราการเปลี่ยนแปลงโดยใช้กราฟแสดงอัตราการเปลี่ยนแปลง
 2. การเปรียบเทียบความเชื่อมั่นในตนเอง เปรียบเทียบคะแนนก่อนและหลัง
- การสอน วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้วิธีการทดสอบแบบ The Wilcoxon Matched Pairs Signed – Ranks Test

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. หาความเที่ยงตรงตามเนื้อหาของแบบประเมินความเชื่อมั่นในตนเองของเด็กโดยใช้วิธีการวิเคราะห์ความสอดคล้องข้อคำถามกับพฤติกรรมซึ่งบ่งโดยใช้สูตรดังนี้ (บุญเชิด ภิญญโญ อนันตพงษ์. 2526 : 89)

$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

เมื่อ

IOC แทน ดัชนี ความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับพฤติกรรมซึ่งบ่ง

R แทน ผลรวมของคะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญเนื้อหาทั้งหมด

N แทน จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

2. ค่าคะแนนเฉลี่ย (Mean) โดยใช้สูตรดังนี้ (ล้วน สายยศและอังคณา สายยศ. 2536 : 59)

$$\bar{X} = \frac{\sum X}{N}$$

เมื่อ

$\bar{X}$ = ค่าคะแนนเฉลี่ย

$\sum X$ = ผลรวม ของคะแนนทั้งหมด

N = จำนวนนักเรียน

3. ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ใช้สูตรดังนี้ (ล้วน สายยศ และ อังคณา สายยศ.
2536 : 64)

$$s = \sqrt{\frac{N \sum x^2 - (\sum x)^2}{N(N-1)}}$$

เมื่อ

S	= ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน
$(\sum x)^2$	= ผลรวมของคะแนนทั้งหมดยกกำลังสอง
$\sum x^2$	= ผลรวมของคะแนนแต่ละจำนวนยกกำลังสอง
N	= จำนวนนักเรียน

4. สถิติที่ใช้ในการเปรียบเทียบความเชื่อมั่นในตนเอง ก่อนและหลังการทดลองใช้วิธีทดสอบแบบ The Wilcoxon Matched Pairs Signed-Ranks Test คำนวณได้จากสูตรดังนี้ (นิภา ศรีไพโรจน์.2528 : 91-95)

$$D = Y - X$$

เมื่อ

- D แทน ความแตกต่างของคะแนน X และ Y ก่อนและหลังทดลอง
X แทน คะแนนความเชื่อมั่นในตนเองก่อนการทดลอง
Y แทน คะแนนความเชื่อมั่นในตนเองหลังการทดลอง

5. แสดงอัตราการเปลี่ยนแปลง โดยใช้กราฟ

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

เพื่อให้ผลการวิเคราะห์ข้อมูลที่ใช้จากการทดลองและแปลความหมายจากการวิเคราะห์ข้อมูลเป็นที่เข้าใจตรงกัน ผู้วิจัยจึงได้กำหนดสัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

N	แทน จำนวนนักเรียนในกลุ่มตัวอย่าง
$\bar{X}$	แทน คะแนนเฉลี่ย
S	แทน ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน
T	แทน ค่าความแตกต่างของข้อมูลในการทดสอบของ Wilcoxon Matched Pairs Signed Ranks Test
X	แทน คะแนนของการทดสอบก่อนการทดลอง
Y	แทน คะแนนของการทดสอบหลังการทดลอง
D	แทน ความแตกต่างของคะแนน X และ Y ก่อนและหลังการทดลอง

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเสนอตามลำดับขั้นตอน ดังต่อไปนี้

1. ศึกษาความเชื่อมั่นในตนเองของเด็กปัญญาเลิศก่อนวัยเรียน ที่ได้รับการจัดกิจกรรมศิลปสร้างสรรค์ โดยมีการดำเนินกิจกรรมแบบวางแผน ปฏิบัติ และ ทบทวน
2. เปรียบเทียบความเชื่อมั่นในตนเองของเด็กปัญญาเลิศ ก่อนวัยเรียนหลังจากได้รับการจัดกิจกรรมศิลปสร้างสรรค์ โดยมีการวางแผน ปฏิบัติและทบทวน กับก่อนได้รับการจัดกิจกรรม

การวิจัยครั้งนี้ได้เสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลดังรายละเอียดที่แสดงปรากฏผลดังตาราง

ตาราง 3 ความเชื่อมั่นในตนเองของเด็กปัญญาเลิศก่อนวัยเรียน โดยจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ตามแบบวางแผน ปฏิบัติและทบทวน ก่อนและหลังการทดลอง

คนที่	ความเชื่อมั่นในตนเอง								
	ก่อนทดลอง	หลังการทดลองครั้งที่							
		1	2	3	4	5	6	7	8
1	27	26	28	29	30	32	34	35	37
2	31	30	32	34	35	36	37	36	38
3	25	26	27	30	33	31	34	35	36
4	26	27	28	29	30	32	34	35	36
5	30	31	33	32	35	36	37	39	40
6	30	30	32	33	35	37	36	38	40
7	28	29	30	33	34	35	36	36	38
8	28	27	29	30	32	33	35	36	37
9	31	32	30	33	34	35	36	37	38
10	29	30	32	33	34	36	37	38	39
$\bar{X}$	28.5	28.8	30.1	31.6	33.2	34.3	35.6	36.5	37.9
S	2.07	2.15	2.08	1.90	1.93	2.11	1.26	1.43	1.45

จากตาราง 3 ความเชื่อมั่นในตนเองของเด็กปัญญาเลิศก่อนวัยเรียนก่อนได้รับการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ตามแบบวางแผน ปฏิบัติ และทบทวน จากคะแนนเต็ม 40 คะแนน มีความเชื่อมั่นในตนเอง คะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 28.5

หลังจากได้รับการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ตามแบบวางแผน ปฏิบัติ และทบทวน

ครั้งที่ 1 มีความเชื่อมั่นในตนเองคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 28.8

ครั้งที่ 2 มีความเชื่อมั่นในตนเองคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 30.1

ครั้งที่ 3 มีความเชื่อมั่นในตนเองคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 31.6

ครั้งที่ 4 มีความเชื่อมั่นในตนเองคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 33.2

ครั้งที่ 5 มีความเชื่อมั่นในตนเองคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 34.3

ครั้งที่ 6 มีความเชื่อมั่นในตนเองคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 35.6

ครั้งที่ 7 มีความเชื่อมั่นในตนเองคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 36.5

ครั้งที่ 8 มีความเชื่อมั่นในตนเองคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 37.9

ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ว่า เด็กปัญญาเลิศก่อนวัยเรียนที่ได้รับการจัดกิจกรรม
สร้างสรรค์อย่างอิสระตามแบบวางแผน ปฏิบัติและทบทวน มีความเชื่อมั่นในตนเองในระดับดี

ตาราง 4 การเปรียบเทียบความแตกต่างความเชื่อมั่นในตนเองของเด็กปัญญาเลิศก่อนวัยเรียน
โดยจัดกิจกรรมศิลปสร้างสรรค์ตามแบบวางแผน ปฏิบัติและทบทวน ก่อนและหลังการ
ทดลองครั้งที่ 1

คนที่	ความเชื่อมั่นในตนเอง		ผลต่างของ		ลำดับตามเครื่องหมาย		ค่า Sign Test
	(คะแนน)		คะแนน	อันดับ	หมาย		
	ก่อนการทดลอง	หลังการทดลองครั้งที่ 1 (Y)			บวก	ลบ	
	(X)		D = Y - X				
1	27	26	-1	5	-	-5	T= 15
2	31	30	-1	5	-	-5	
3	25	26	1	5	+5	-	
4	26	27	1	5	+5	-	
5	30	31	1	5	+5	-	
6	30	30	0	-	-	-	
7	28	29	1	5	+5	-	
8	28	27	-1	5	-	-5	
9	31	32	1	5	+5	-	
10	29	30	1	5	+5	-	
N = 9			T = + 30 T = -15				

T ที่ .05 = 5 เมื่อ N = 9

จากตาราง 4 ความเชื่อมั่นในตนเองของเด็กปัญญาเลิศก่อนวัยเรียน โดยจัดกิจกรรม
ศิลปสร้างสรรค์ตามแบบวางแผน ปฏิบัติ และทบทวน ก่อนทดลองและหลังการทดลองครั้งที่ 1
แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ตาราง 5 การเปรียบเทียบความแตกต่างความเชื่อมั่นในตนเองของเด็กปัญญาเลิศก่อนวัยเรียน
โดยจัดกิจกรรมศิลปสร้างสรรค์ตามแบบวางแผน ปฏิบัติและทบทวน หลังการทดลองครั้งที่
ที่ 1 และหลังการทดลองครั้งที่ 2

คนที่	ความเชื่อมั่นในตนเอง		ผลต่างของ	อันดับ	ลำดับตามเครื่องหมาย		ค่า Sign test	
	(คะแนน)				D = Y - X	หมายเหตุ		
	หลังการทดลองครั้งที่ 1 (X)	หลังการทดลองครั้งที่ 2 (Y)				บวก		ลบ
1	26	28	2	7	+7	-	T = 7*	
2	30	32	2	7	+7	-		
3	26	27	1	2	+2	-		
4	27	28	1	2	+2	-		
5	31	33	2	7	+7	-		
6	30	32	2	7	+7	-		
7	29	30	1	2	+2	-		
8	27	29	2	7	+7	-		
9	32	30	-2	7	-	-7		
10	30	32	2	7	+7	-		
N = 10			T = + 48 T = -7					

T ที่ .05 = 8 เมื่อ N = 10

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 5 ความเชื่อมั่นในตนเอง ของเด็กปัญญาเลิศก่อนวัยเรียนโดยจัดกิจกรรม
ศิลปสร้างสรรค์ตามแบบวางแผน ปฏิบัติ และทบทวน หลังการทดลองครั้งที่ 2 แตกต่างกัน
อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ระดับ .05 มีความเชื่อมั่นในตนเองเพิ่มขึ้น

ตาราง 6 การเปรียบเทียบความแตกต่างความเชื่อมั่นในตนเองของเด็กปัญญาเลิศก่อนวัยเรียนโดยจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ตามแบบวางแผน ปฏิบัติและทบทวน หลังการทดลองครั้งที่ 2 และหลังการทดลองครั้งที่ 3

คนที่	ความเชื่อมั่นในตนเอง (คะแนน)		ผลต่างของ คะแนน		ลำดับตามเครื่องหมาย		ค่า Sign test
	หลังการ ทดลองครั้งที่ 2 (X)	หลังการ ทดลองครั้งที่ 3 (Y)	D = Y - X	อันดับ	บวก	ลบ	
1	28	29	1	3.5	+3.5	-	T= 3.5 *
2	32	34	2	7	+7	-	
3	27	30	3	9	+9	-	
4	28	29	1	3.5	+3.5	-	
5	33	32	-1	3.5	-	-3.5	
6	32	33	1	3.5	+3.5	-	
7	30	33	3	9	+9	-	
8	29	30	1	3.5	+3.5	-	
9	30	33	3	9	+9	-	
10	32	33	1	3.5	+3.5	-	
N = 10					T = + 51.5	T = -3.5	

T ที่ .05 = 8 เมื่อ N = 10

* มีนัยสำคัญทางสถิติ .05

จากตาราง 6 ความเชื่อมั่นในตนเอง ของเด็กปัญญาเลิศก่อนวัยเรียนโดยจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ตามแบบวางแผน ปฏิบัติ และทบทวน หลังการทดลองครั้งที่ 3 แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มีความเชื่อมั่นในตนเองเพิ่มขึ้น

ตาราง 7 การเปรียบเทียบความแตกต่างความเชื่อมั่นในตนเองของเด็กปัญญาเลิศก่อนวัยเรียนโดยจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ตามแบบวางแผน ปฏิบัติและทบทวน หลังการทดลองครั้งที่ 3 และหลังการทดลองครั้งที่ 4

คนที่	ความเชื่อมั่นในตนเอง		ผลต่างของ คะแนน	อันดับ	ลำดับตามเครื่องหมาย		ค่า Sign test
	(คะแนน)				หมาย		
	หลังการ ทดลองครั้งที่ 3 (X)	หลังการ ทดลองครั้งที่ 4 (Y)	D = Y - X		บวก	ลบ	
1	29	30	1	3.5	+3.5	-	T= 0*
2	34	35	1	3.5	+3.5	-	
3	30	33	3	9.5	+9.5	-	
4	29	30	1	3.5	+3.5	-	
5	32	35	3	9.5	+9.5	-	
6	33	35	2	7.5	+7.5	-	
7	33	34	1	3.5	+3.5	-	
8	30	32	2	7.5	+7.5	-	
9	33	34	1	3.5	+3.5	-	
10	33	34	1	3.5	+3.5	-	
N = 10			T = + 55 T = 0				

T ที่ .05 = 8 เมื่อ N = 10

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 7 ความเชื่อมั่นในตนเอง ของเด็กปัญญาเลิศก่อนวัยเรียนโดยจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ตามแบบวางแผน ปฏิบัติ และทบทวน หลังการทดลองครั้งที่ 4 แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มีความเชื่อมั่นในตนเองเพิ่มขึ้น

ตาราง 8 การเปรียบเทียบความแตกต่างความเชื่อมั่นในตนเองของเด็กปัญญาเลิศก่อนวัยเรียน โดยจัดกิจกรรมศิลปสร้างสรรค์ตามแบบวางแผน ปฏิบัติและทบทวน หลังการทดลองครั้งที่ 4 และหลังการทดลองครั้งที่ 5

คนที่	ความเชื่อมั่นในตนเอง		ผลต่างของ คะแนน D = Y - X	อันดับ	ลำดับตามเครื่องหมาย		ค่า Sign test
	(คะแนน)				หมาย		
	หลังการ ทดลองครั้งที่ 4 (X)	หลังการ ทดลองครั้งที่ 5 (Y)			บวก	ลบ	
1	30	32	2	8	+8	-	T= 8*
2	35	36	1	3	+3	-	
3	33	31	-2	8	-	-8	
4	30	32	2	8	+8	-	
5	35	36	1	3	+3	-	
6	35	37	2	8	+8	-	
7	34	35	1	3	+3	-	
8	32	33	1	3	+3	-	
9	34	35	1	3	+3	-	
10	34	36	2	8	+8	-	
N = 10					T = + 47	T = 8	

T ที่ .05 = 8 เมื่อ N = 10

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 8 ความเชื่อมั่นในตนเอง ของเด็กปัญญาเลิศก่อนวัยเรียนโดยจัดกิจกรรมศิลปสร้างสรรค์ตามแบบวางแผน ปฏิบัติ และทบทวน หลังการทดลองครั้งที่ 5 แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มีความเชื่อมั่นในตนเองเพิ่มขึ้น

ตาราง 9 การเปรียบเทียบความแตกต่างความเชื่อมั่นในตนเองของเด็กปัญญาเลิศก่อนวัยเรียน โดยจัดกิจกรรมศิลปสร้างสรรค์ตามแบบวางแผน ปฏิบัติและทบทวน หลังการทดลองครั้งที่ 5 และหลังการทดลองครั้งที่ 6

คนที่	ความเชื่อมั่นในตนเอง		ผลต่างของ		ลำดับตามเครื่องหมาย		ค่า Sign test
	(คะแนน)		คะแนน	อันดับ	หมาย		
	หลังการทดลองครั้งที่ 5 (X)	หลังการทดลองครั้งที่ 6 (Y)			บวก	ลบ	
1	32	34	2	7.5	+7.5	-	T= 3*
2	36	37	1	3	+3	-	
3	31	34	3	10	+10	-	
4	32	34	2	7.5	+7.5	-	
5	36	37	1	3	+3	-	
6	37	36	-1	3	-	-3	
7	35	36	1	3	+3	-	
8	33	35	2	7.5	+7.5	-	
9	35	36	1	3	+3	-	
10	36	38	2	7.5	+7.5	-	
N = 10			T = + 52 T = -3				

T ที่ .05 เมื่อ N = 10

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 9 ความเชื่อมั่นในตนเอง ของเด็กปัญญาเลิศก่อนวัยเรียนโดยจัดกิจกรรมศิลปสร้างสรรค์ตามแบบวางแผน ปฏิบัติ และทบทวน หลังการทดลองครั้งที่ 6 แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มีความเชื่อมั่นในตนเองเพิ่มขึ้น

ตาราง 10 การเปรียบเทียบความแตกต่างความเชื่อมั่นในตนเองของเด็กปัญญาเลิศก่อนวัยเรียนโดยจัดกิจกรรมศิลปสร้างสรรค์ตามแบบวางแผน ปฏิบัติและทบทวน หลังการทดลองครั้งที่ 6 และหลังการทดลองครั้งที่ 7

คนที่	ความเชื่อมั่นในตนเอง (คะแนน)		ผลต่างของ คะแนน		ลำดับตามเครื่องหมาย		ค่า Sign test
	หลังการ ทดลองครั้งที่ ที่ 6 (X)	หลังการ ทดลองครั้งที่ ที่ 7 (Y)	D = Y - X	อันดับ	บวก	ลบ	
1	34	35	1	4	+4	-	T= 4*
2	37	36	-1	4	-	-4	
3	34	35	1	4	+4	-	
4	34	35	1	4	+4	-	
5	37	39	2	8.5	+8.5	-	
6	36	38	2	8.5	+8.5	-	
7	36	36	0	-	-	-	
8	35	36	1	4	+4	-	
9	36	37	1	4	+4	-	
10	37	38	1	4	+4	-	
N = 9			T = + 41		T = -4		

T ที่ .05 เมื่อ N = 9

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 10 ความเชื่อมั่นในตนเอง ของเด็กปัญญาเลิศก่อนวัยเรียนโดยจัดกิจกรรมศิลปสร้างสรรค์ตามแบบวางแผน ปฏิบัติ และทบทวน หลังการทดลองครั้งที่ 7 แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มีความเชื่อมั่นในตนเองเพิ่มขึ้น

ตาราง 11 การเปรียบเทียบความแตกต่างความเชื่อมั่นในตนเองของเด็กปัญญาเลิศก่อนวัยเรียนโดยจัดกิจกรรมศิลปสร้างสรรค์ตามแบบวางแผน ปฏิบัติและทบทวน หลังการทดลองครั้งที่ 7 และหลังการทดลองครั้งที่ 8

คนที่	ความเชื่อมั่นในตนเอง (คะแนน)		ผลต่างของ คะแนน		ลำดับตามเครื่องหมาย		ค่า Sign test
	หลังการ ทดลองครั้งที่ 7 (X)	หลังการ ทดลองครั้งที่ 8 (Y)	D = Y - X	อันดับ	บวก	ลบ	
1	35	37	2	8.5	+8.5	-	T= 0*
2	36	38	2	8.5	+8.5	-	
3	35	36	1	3.5	+3.5	-	
4	35	36	1	3.5	+3.5	-	
5	39	40	1	3.5	+3.5	-	
6	38	40	2	8.5	+8.5	-	
7	36	38	2	8.5	+8.5	-	
8	36	37	1	3.5	+3.5	-	
9	37	38	1	3.5	+3.5	-	
10	38	39	1	3.5	+3.5	-	
N = 10			T = + 55 T = 0				

T ที่ .05 = 8 เมื่อ N = 10

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 11 ความเชื่อมั่นในตนเอง ของเด็กปัญญาเลิศก่อนวัยเรียนโดยจัดกิจกรรมศิลปสร้างสรรค์ตามแบบวางแผน ปฏิบัติ และทบทวน หลังการทดลองครั้งที่ 8 แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มีความเชื่อมั่นในตนเองเพิ่มขึ้น

ตาราง 12 การเปรียบเทียบความแตกต่างความเชื่อมั่นในตนเองของเด็กปัญญาเลิศก่อนวัยเรียนโดยจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ตามแบบวางแผน ปฏิบัติและทบทวน ก่อนและหลังการทดลอง

คนที่	ความเชื่อมั่นในตนเอง (คะแนน)		ผลต่างของ คะแนน	อันดับ	ลำดับตามเครื่องหมาย		ค่า Sign test
	หลังการ ทดลอง (X)	หลังการ ทดลอง (Y)	D = Y - X		บวก	ลบ	
1	27	37	10	6.5	+6.5	-	T= 0*
2	31	38	7	1.5	+1.5	-	
3	25	36	11	10	+10	-	
4	26	36	10	6.5	+6.5	-	
5	30	40	10	6.5	+6.5	-	
6	30	40	10	6.5	+6.5	-	
7	28	38	10	6.5	+6.5	-	
8	28	37	9	3	+3	-	
9	31	38	7	1.5	+1.5	-	
10	29	39	10	6.5	+6.5	-	
N = 10			T = + 55 T = 0				

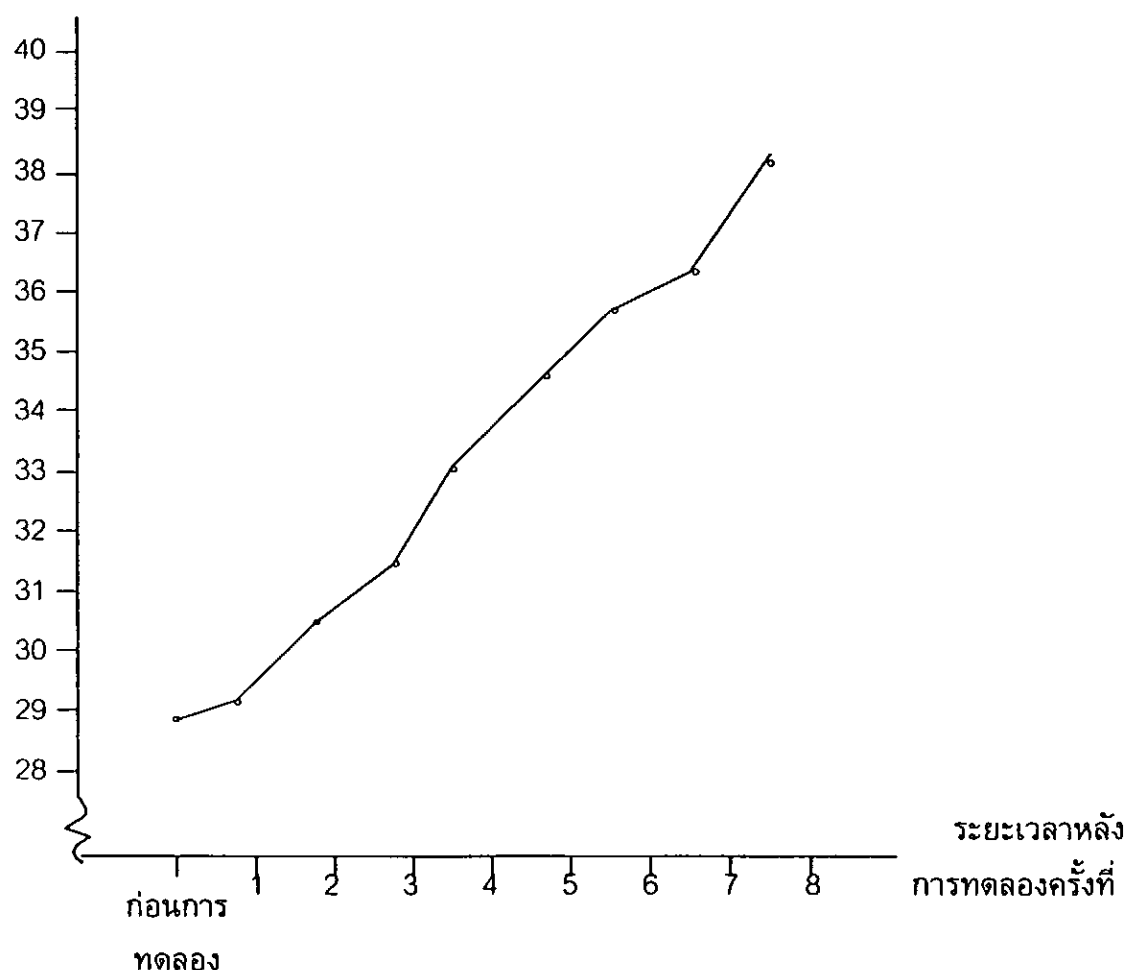
T ที่ .05 = 8 เมื่อ N = 10

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตาราง 12 ความเชื่อมั่นในตนเอง ของเด็กปัญญาเลิศก่อนวัยเรียนโดยจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ตามแบบวางแผน ปฏิบัติ และทบทวน มีความแตกต่างจากก่อนได้รับการจัดกิจกรรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างความเชื่อมั่นในตนเองของเด็กปัญญาเลิศก่อนวัยเรียน โดยการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ตามแบบวางแผน ปฏิบัติ และทบทวนก่อนและหลังการจัดกิจกรรมสอดคล้องกับสมมติฐานทางการวิจัยที่ว่า เด็กปัญญาเลิศก่อนวัยเรียนที่ได้รับการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์อย่างอิสระตามแบบวางแผน ปฏิบัติ และทบทวน มีความเชื่อมั่นในตนเองเพิ่มขึ้น

กราฟแสดงอัตราการเปลี่ยนแปลงความเชื่อมั่นในตนเองของเด็กปัญญาเลิศ โดยจัดกิจกรรมศิลปสร้างสรรค์ตามแบบวางแผน ปฏิบัติ และทบทวน ก่อนและหลังการทดลอง

คะแนนเฉลี่ยความเชื่อมั่นในตนเอง

ภาพประกอบ 2 กราฟแสดงอัตราการเปลี่ยนแปลงความเชื่อมั่นในตนเองของเด็กปัญญาเลิศ โดยจัดกิจกรรมศิลปสร้างสรรค์ตามแบบวางแผน ปฏิบัติ และทบทวน ก่อนและหลังการทดลอง

จากภาพประกอบ 2 ความเชื่อมั่นในตนเองของเด็กปัญญาเลิศก่อนวัยเรียน โดยจัดกิจกรรมศิลปสร้างสรรค์ตามแบบวางแผน ปฏิบัติ และทบทวน ก่อนการทดลองและหลังการทดลอง มีความเชื่อมั่นในตนเองแตกต่างกัน โดยหลังการทดลองมีความเชื่อมั่นในตนเองเพิ่มขึ้น กว่าก่อนการทดลองเมื่อระยะเวลามากขึ้นเด็กปัญญาเลิศก่อนวัยเรียนมีความเชื่อมั่นในตนเองเพิ่มขึ้น

บทที่ 5

สรุปผล อภิปราย และข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงทดลอง เพื่อศึกษาความเชื่อมั่นในตนเองของเด็กปัญญาเลิศก่อนวัยเรียน โดยการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ตามแบบ วางแผน ปฏิบัติ และ ทบทวน ซึ่งมีลำดับขั้นตอนของการวิจัยและผลโดยสรุปดังนี้

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อศึกษาความเชื่อมั่นในตนเองของเด็กกลุ่มปัญญาเลิศก่อนวัยเรียน ที่ได้รับการกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ โดยมีการดำเนินกิจกรรมแบบวางแผน ปฏิบัติ และทบทวน
2. เพื่อเปรียบเทียบความเชื่อมั่นในตนเองของเด็กกลุ่มปัญญาเลิศก่อนวัยเรียนหลังจากได้รับการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ โดยมีการวางแผน ปฏิบัติทบทวน กับ ก่อนได้รับการจัดกิจกรรม

สมมติฐานของการศึกษาค้นคว้า

เด็กปัญญาเลิศก่อนวัยเรียนที่ได้รับการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์อย่างอิสระตามแบบวางแผน ปฏิบัติ และทบทวน มีความเชื่อมั่นในตนเองเพิ่มขึ้น

วิธีการดำเนินการศึกษาค้นคว้า

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย เป็นกลุ่มเด็กปัญญาเลิศ (เด็กก่อนข้างฉลาด) ก่อนวัยเรียน โรงเรียนเทศบาลท่าอิฐ จังหวัดอุตรดิตถ์

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นเด็กปัญญาเลิศ (เด็กก่อนข้างฉลาด) ก่อนวัยเรียนอายุ 4 – 6 ปี โรงเรียนเทศบาลท่าอิฐ จังหวัดอุตรดิตถ์ ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2546 จำนวน 10 คน ซึ่งได้มาโดยวิธีเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) โดยตามขั้นตอนต่อไปนี้

1. เฉพาะเจาะจงเลือก โรงเรียนเทศบาลท่าอิฐ จังหวัดอุตรดิตถ์
2. เฉพาะเจาะจงเลือกนักเรียนก่อนวัยเรียน
3. ครูเสนอรายชื่อนักเรียนที่มีการเรียนรู้เร็วกว่านักเรียนปกติ
4. ผู้วิจัยทำการคัดแยก ด้วยเครื่องมือ แบบคัดแยกเด็กแป้นหมุน 1 ของ

ศรียา นิยมธรรม

5. เฉพาะเจาะจง เลือกนักเรียนปัญญาเลิศ (เด็กก่อนข้างฉลาด) ก่อนวัยเรียน จำนวน 10 คน เป็นกลุ่มตัวอย่าง

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้ามี่ดังนี้

1. แบบทดสอบความเชื่อมั่นในตนเองของ กาญจนา สุวรรณธาร
2. แผนการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ตามแบบวางแผน ปฏิบัติ และทบทวน

วิธีดำเนินการทดลอง

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงทดลอง (Experimental Design) ใช้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 1 กลุ่ม ดำเนินการทดลองโดยใช้การวิจัย One – Group Time Series Design

1. ก่อนดำเนินการ จัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์แบบปกติ 1 สัปดาห์ ผู้วิจัยทดสอบความเชื่อมั่นในตนเอง ของ กาญจนา สุวรรณธาร
2. ดำเนินการทดลอง จัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ตามแบบวางแผน ปฏิบัติ และ ทบทวน

การทดลองครั้งนี้ดำเนินการในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2546 เป็นเวลา 8 สัปดาห์ สัปดาห์ ละ 5 วัน วันละ 1 ชั่วโมง รวม 40 ครั้ง ของการดำเนินการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ตามแบบวางแผน ปฏิบัติ และทบทวนของเด็กปัญญาเลิศ

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. ศึกษาความเชื่อมั่นในตนเอง ของเด็กปัญญาเลิศก่อนวัยเรียน ที่ได้รับการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ โดยมีการดำเนินกิจกรรมแบบวางแผน ปฏิบัติ และทบทวน วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าสถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าคะแนนเฉลี่ย (Mean) ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) และประเมินความเชื่อมั่นในตนเองแสดงอัตราการเปลี่ยนแปลงโดยใช้กราฟ
2. การเปรียบเทียบความเชื่อมั่นในตนเองของกลุ่มปัญญาเลิศก่อนวัยเรียนหลังจากได้รับการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ โดยมีการวางแผน ปฏิบัติ และทบทวน กับก่อนได้รับการจัดกิจกรรม วิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้วิธีการทดสอบแบบ The Wilcoxon Matched Pairs Signed Ranks Test

สรุปผลการศึกษาค้นคว้า

จากการศึกษาความเชื่อมั่นในตนเองของเด็กปัญญาเลิศก่อนวัยเรียน โดยการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ตามแบบวางแผน ปฏิบัติ และทบทวน พบว่า

1. เมื่อศึกษา ความเชื่อมั่นในตนเองของเด็กปัญญาเลิศก่อนวัยเรียน โดยการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ตามแบบวางแผน ปฏิบัติ และ ทบทวน ก่อนและหลังการทดลอง พบว่า โดยคะแนนเฉลี่ยก่อนทดลองเท่ากับ 28.5 ซึ่งมีความเชื่อมั่นในตนเองระดับดีและคะแนนเฉลี่ย หลังการทดลองเท่ากับ 37.9 คือความเชื่อมั่นในตนเองระดับดี

2. เมื่อเปรียบเทียบความเชื่อมั่นในตนเองของกลุ่มปัญญาเลิศก่อนวัยเรียน หลังจากได้รับการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ โดยมีการวางแผน ปฏิบัติ และทบทวน กับก่อนได้รับการจัดกิจกรรม พบว่า ความเชื่อมั่นในตนเองหลังการจัดกิจกรรมแตกต่างกันโดยหลังการทดลอง ความเชื่อมั่นในตนเองเพิ่มขึ้นกว่าก่อนจัดกิจกรรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อภิปรายผลการทดลอง

จากการศึกษาความเชื่อมั่นในตนเอง ของเด็กปัญญาเลิศก่อนวัยเรียน โดยการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ตามแบบวางแผน ปฏิบัติ และทบทวน พบว่า เด็กปัญญาเลิศที่ได้รับการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ตามแบบวางแผน ปฏิบัติ และทบทวน มีความเชื่อมั่นในตนเองเพิ่มขึ้นจากก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐาน แสดงให้เห็นว่าการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ตามแบบวางแผน ปฏิบัติ และทบทวน สามารถส่งเสริมให้เด็กมีความเชื่อมั่นในตนเองเพิ่มขึ้น

การจัดกิจกรรมด้วยกระบวนการวางแผน ปฏิบัติ และทบทวน (Plan / Do / Review) ช่วยส่งเสริมให้เด็ก กล้าคิด กล้าตัดสินใจ มีโอกาสเลือกทำกิจกรรมอย่างหลากหลาย และสามารถวางแผนกิจกรรมของตนเองตามความสนใจ ทำให้การเรียนรู้เกิดขึ้นกับเด็ก ได้รับการสนับสนุนจากครูและเพื่อน ตลอดจนถึงแวดล้อมรอบตัว เมื่อเด็กได้รับปฏิบัติกิจกรรมแล้วกลับมาทบทวน ทำให้เด็กเรียนรู้การปฏิบัติตามที่วางไว้หรือไม่มีการเปลี่ยนแปลงการทำงานแต่ละครั้งทำให้เด็กได้รับการพัฒนาความเป็นตัวของตัวเองอันจะนำไปสู่ความเชื่อมั่นในตนเองมากขึ้นซึ่ง ชไวน์ฮาร์ท (Schweinhart . 1988 : 20) กล่าวว่า การให้เด็กได้ริเริ่มกิจกรรมอย่างอิสระด้วยตนเองช่วยให้เด็กมีโอกาสพัฒนาความเป็นตัวของตัวเอง (Autonomy) ได้อย่างเต็มที่ การพัฒนาให้เด็กมีความเชื่อมั่นในตนเองต้องขึ้นอยู่กับครูผู้สอนที่ให้โอกาสเด็กในการเลือกทำกิจกรรมอย่างอิสระ ตามความสนใจของเด็ก มีการวางแผนการดำเนินกิจกรรมอย่างมีความสุขกับการทำงาน สามารถสรุปทบทวนผลงานที่ได้ทำให้ครูและเพื่อนฟัง ได้รับกำลังใจจากครูและเพื่อนเสมอ จัดบรรยากาศให้เป็นกันเอง และผ่อนคลายจะช่วยส่งเสริมให้เด็กเกิดความเชื่อมั่นในตนเองเพิ่มขึ้น

ดังนั้นการจัดกิจกรรมดังกล่าวในการวางแผน ปฏิบัติ และทบทวน ที่ครูจัดเตรียมอุปกรณ์หลากหลายให้เด็กได้มีโอกาสตัดสินใจ เลือกและทำกิจกรรมที่สนใจ เป็นการช่วยให้เด็กได้เรียนรู้จากประสบการณ์ตรง ดังที่ วิรุณ ตั้งเจริญ (2526 : 63 – 68) ได้กล่าวว่า การเรียนโดยลงมือปฏิบัติทำให้เกิดความเคยชิน ซึ่งจะกลายเป็นกระบวนการที่ต่อเนื่องทำให้เด็กรัก

การทำงาน เกิดความขยันหมั่นเพียร และผลงานของความสำเร็จทำให้เด็กเกิดความภาคภูมิใจ เมื่อพบความสำเร็จอยู่เสมอ จะทำให้เกิดความมั่นใจในการทำงาน ส่งผลให้เด็กมีความเชื่อมั่นในตนเองเพิ่มขึ้น การช่วยให้เด็กได้แสดงความคิด ความเชื่อมั่นในตนเอง การตัดสินใจด้วยตนเอง ความสามารถในการแสดงออกการพยายามทำงานให้ดีขึ้นและพยายาม แก้ปัญหาด้วยตนเอง จากการจัดกิจกรรมด้วยกระบวนการดังกล่าว สอดคล้องกับความคิดเห็นของ ชไวน์ฮาร์ท (Schweinhardt, 1988 : 20) การให้เด็กได้มีโอกาสเลือกทำกิจกรรมจากสื่อ วัสดุ อุปกรณ์ที่หลากหลายด้วยตนเอง โดยไม่เร่งเวลาในการทำกิจกรรม และ ครูคอยให้คำแนะนำ เมื่อเด็กต้องการ จะช่วยให้เด็กเกิดการเรียนรู้ได้อย่างแท้จริง

จากการศึกษาความเชื่อมั่นในตนเอง ของเด็กปัญญาเลิศก่อนวัยเรียน โดยจัดกิจกรรม ศิลปสร้างสรรค์ตามแบบวางแผน ปฏิบัติ และทบทวน ทำให้เด็กได้รับการพัฒนาความเชื่อมั่นในตนเองเพิ่มขึ้น

ข้อสังเกตที่ได้จากการศึกษา

จากการศึกษาความเชื่อมั่นในตนเอง ของเด็กปัญญาเลิศ โดยจัดกิจกรรมศิลปสร้างสรรค์ตามแบบวางแผน ปฏิบัติ และทบทวน พบข้อสังเกต ดังนี้

1. ในสัปดาห์แรกก่อนการทดลองเด็กทำกิจกรรมอย่างสนุกสนานกับกิจกรรม เมื่อหลังการทดลองครั้งที่ 1 เด็กรู้สึกมีความวิตกกังวล เครียดทำกิจกรรมเลียนแบบเพื่อน ไม่สนุกกับกระบวนการวางแผน ปฏิบัติ และทบทวน เมื่อระยะเวลาผ่านไปได้ระยะหนึ่ง เด็กเริ่มมีความสุขกับการทำกิจกรรมตามความคิดของตนเอง กล้าเลือก กล้าตัดสินใจ เป็นตัวของตัวเองมากขึ้น

2. เด็กมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์จากการสร้างผลงานของตนเอง

3. เด็กมีทักษะทางสังคมที่ดีขึ้น ด้านความรับผิดชอบ และวินัยในตนเองมากขึ้น

สังเกตได้จากการปฏิบัติกิจกรรม เด็กจะทำงานของตนตามที่วางแผนไว้ตรงต่อเวลา เก็บของเข้าที่ทุกครั้ง รู้จักแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น

4. กระบวนการวางแผน ปฏิบัติ และทบทวน เปิดโอกาสให้เด็กมีปฏิสัมพันธ์กับครู และเพื่อน

5. เด็กมีพัฒนาทักษะความคิดมากขึ้น ลักษณะการคิดของเด็กจะคิดได้เร็วมีความคิดหลากหลาย มีระบบเป็นขั้นเป็นตอน มีศักยภาพในการคิดเป็น ทำเป็น แก้ปัญหาเป็น

6. เด็กมีพัฒนาทักษะความคิดมากขึ้น สังเกตจากการใช้คำพูดของเด็กพูดประโยคที่ยาว ใช้คำศัพท์ในวงกว้าง สนทนาเป็นเรื่องราวและซับซ้อน

7. การให้เด็กคิด เลือก และตัดสินใจด้วยตนเอง ทำให้เด็กเกิดความกล้าพูด กล้าแสดงออก เพราะเด็กได้มีความเป็นอิสระ และเกิดความไว้วางใจ

8. เด็กมีพัฒนาความเชื่อมั่นในตนเองเพิ่มขึ้น พฤติกรรมที่แสดงให้เห็น เช่น กล้าแสดงความคิดเห็น กล้าตัดสินใจ กล้าแสดงออก แสดงความรู้สึกภาคภูมิใจในผลงาน

9. การดำเนินกิจกรรมแต่ละครั้ง พฤติกรรมของเด็กมีการเปลี่ยนแปลงและมีความแตกต่างกันตลอดเวลาทำให้ครูต้องคิดแก้ปัญหาให้เหมาะสมกับพฤติกรรมของเด็ก เช่น คำถามของครูที่เตรียมไว้ อาจต้องปรับเปลี่ยนให้เหมาะสมกับพฤติกรรมของเด็กในขณะปฏิบัติกิจกรรม

ข้อเสนอแนะทั่วไป

1. ก่อนจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ตามกระบวนการวางแผน ปฏิบัติ และทบทวน เด็กควรได้รับการเตรียมเกี่ยวกับการทำกิจกรรมศิลปะที่หลากหลาย
2. บุคลากรที่เกี่ยวข้องควรมีการฝึกฝนในเรื่องการระดมความคิด วางแผนในการทำสิ่งต่าง ๆ รอบตัว เพื่อถ่ายทอดทักษะให้แก่เด็กด้านการเป็นนักวางแผน และฝึกเป็นพนักงานอย่างเป็นขั้นตอน
3. บุคลากรที่เกี่ยวข้องควรศึกษาการดำเนินกิจกรรมและมีความเข้าใจในหลักการ กระบวนการ แนวปฏิบัติการจัดกิจกรรม วางแผน ปฏิบัติ และทบทวนให้กระจ่างชัด เพื่อนำกระบวนการวางแผน ปฏิบัติ และทบทวนมาพัฒนาเด็กให้สอดคล้องกับจุดมุ่งหมาย
4. ครูผู้สอนควรให้โอกาสเด็กในการเลือกทำกิจกรรมอย่างอิสระ ตามความสนใจของเด็ก ในบรรยากาศที่เป็นกันเอง อบอุ่นและผ่อนคลาย ให้กำลังใจเสมอจะทำให้เด็กได้พัฒนาความเชื่อมั่นในตนเองเพิ่มขึ้น
5. การส่งเสริมความเชื่อมั่นในตนเองของเด็ก ครูผู้สอนหรือผู้ที่เกี่ยวข้องควรตระหนักเสมอว่าไม่ควรเร่งให้เด็กคิดหรือตอบคำถามของครูให้ได้ เพราะเด็กแต่ละคนมีความแตกต่างกัน หรือบางครั้งเด็กไม่คุ้นเคยกับกิจกรรมทำให้เด็กต้องใช้เวลาคิดนาน จึงควรให้เวลาเด็กได้คิดตามความเหมาะสม เพื่อให้เด็กรู้สึกไว้วางใจ และเกิดความเชื่อมั่นในความคิดของตนเอง
6. ครูควรสร้างสถานการณ์ในการสังเกตพฤติกรรมความเชื่อมั่นในตนเองข้อมูลจะได้มีความเชื่อมั่นมากยิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัย

1. ควรศึกษาอย่างต่อเนื่อง เพื่อติดตามผลการทดลองให้เห็นค่าเด่นชัดว่าส่งผลการพัฒนาบุคลิกภาพของเด็กอย่างไร
2. ควรมีการศึกษาใช้กระบวนการวางแผน ปฏิบัติ และทบทวน กับกิจกรรมอื่น ๆ เช่น กิจกรรมเล่นเสรี กิจกรรมในวงกลม กิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะ กิจกรรมเล่นกลางแจ้ง เกมการศึกษา เพื่อศึกษาความเชื่อมั่นในตนเอง
3. ควรศึกษาการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ตามแบบ วางแผน ปฏิบัติ และทบทวน ที่ส่งผลต่อลักษณะที่พึงประสงค์ด้านอื่น ๆ เช่น การมีระเบียบวินัย ความคิดสร้างสรรค์ การแก้ปัญหาด้วยตนเอง ทักษะทางสังคม ความรับผิดชอบ ทักษะทางภาษา
4. ควรศึกษาโปรแกรมการเรียนรู้ ไฮ / สโคป ตามแบบวางแผน ปฏิบัติ และทบทวน กับเด็กพิเศษประเภทอื่น ๆ

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กรมวิชาการ. (2537). **คู่มือและสื่อการพัฒนาความเชื่อมั่นในตนเองสำหรับเด็กก่อนประถมศึกษาศึกษา**. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์การศาสนา.
- กาญจนา สุวรรณธาร. (2537). **ความเชื่อมั่นในตนเองและความสามารถทางภาษาของเด็กปฐมวัยที่ได้รับ การจัดประสบการณ์การเล่นสร้างสรรค์ที่ครูมีปฏิสัมพันธ์ และไม่มีปฏิสัมพันธ์กับเด็ก**. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. อัดสำเนา.
- คนธรส รสหวาน. (2539). **การพัฒนารูปแบบการสอนขบวนการแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ เรื่อง การแก้โจทย์ปัญหาการบวก ลบ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 ในโรงเรียนโครงการนำร่อง ศูนย์พัฒนาอัจฉริยะภาพเด็กและเยาวชน**. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. อัดสำเนา.
- คณะกรรมการประถมศึกษาแห่งชาติ,สำนักงาน. (2523). **การจัดศูนย์เด็กก่อนวัยเรียน**. กรุงเทพฯ : เอรวิฒนาการพิมพ์.
- คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ,สำนักงาน. (2535). **สำนักนายกรัฐมนตรี. แผนการศึกษาแห่งชาติพุทธศักราช 2535**. กรุงเทพฯ : พันนี้ พับลิชชิ่ง.
- คณะกรรมการประถมศึกษาแห่งชาติ,สำนักงาน กองวิชาการ. **คู่มือดำเนินการสอบความเชื่อมั่นในตนเองสำหรับเด็กก่อนประถมศึกษา**. ม.ป.ท., ม.ป.ป.
- คณะกรรมการศึกษาแห่งชาติ, สำนักงาน. (2522). **เด็กก่อนวัยเรียนกับการเรียนรู้และหลัก การสำคัญบางประการ**. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์เจริญผล.
- จงใจ ขจรศิลป์. การศึกษาลักษณะ : (2532). **การจัดกิจกรรมศิลปสร้างสรรค์ และเล่นตามมุมที่มีต่อความคิด สร้างสรรค์ และความเชื่อมั่นในตนเอง ของเด็กปฐมวัย**. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. อัดสำเนา.
- จินดา น้าเจริญ. (2540). **การศึกษาความมีวินัยในตนเองด้านสิ่งแวดล้อมของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมเสริมลักษณะ : นิสัยแบบวางแผน ปฏิบัติและ ทบทวน**. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. อัดสำเนา.

- แจ่มจันทร์ เกียรติกุล. (2531). การศึกษาความเชื่อมั่นในตนเองและวินัยในตนเองของ
เด็กปฐมวัยที่ได้รับ การเลี้ยงดูต่างกัน และอยู่ในชั้นเรียนของครูที่มีพฤติกรรม
ทางวาจาและท่าทางแตกต่างกัน. ปรินญาณพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ :
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. อัดสำเนา.
- ฉันทนา ภาคบงกช. (2538). เอกสารประกอบการอบรมเรื่อง “เทคนิคการปฏิสัมพันธ์”.
ชไมมน ศรีสุรักษ์. (2540). การศึกษาความสัมพันธ์ทางสังคมของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการ
จัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์เป็นกลุ่มแบบวางแผน ปฏิบัติ ทบทวน และแบบปกติ.
ปรินญาณพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาปฐมวัย). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. อัดสำเนา.
- ชาติชาย ปิลวาสน์. (2544). การศึกษาความสามารถในการแก้ปัญหาของเด็กปฐมวัย
โดยการใช้กระบวนการวางแผนปฏิบัติ และทบทวน. ปรินญาณพนธ์ กศ.ม.
(การศึกษาปฐมวัย). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
อัดสำเนา.
- ดนุ จีระเดชากุล. (2541). นันทนาการสำหรับเด็ก. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช
จำกัด.
- นวลศิริ เปาโรหิตย์. (2536). “การสร้าง ความเชื่อมั่นในตัวเองของเด็ก” แนวแนว.
นิภา ศรีโพธิ์จัน. (2528). สถิติอนุพาราเมตริก. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ มหาสารคาม.
- นิรมล ช่างวันชัย. (2539). เอกสารประกอบการอบรมเรื่อง “แนวคิดและยุทธศาสตร์
การสอนทันสมัยตามเกณฑ์มาตรฐานสากล”. ระหว่างวันที่ 10 – 16 กรกฎาคม.
บุญเชิด ภิญโญนันตพงษ์. (2526). การทดสอบแบบอิงเกณฑ์ : แนวคิดและวิธีการ.
กรุงเทพฯ : ภาควิชาพื้นฐานการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทร
วิโรฒประสานมิตร.
- บุราณี สุวรรณภิรมณ์. (2537). คู่มือสอนศิลปะเด็ก. กรุงเทพฯ.
ประดิษฐ์ อุปรนัย. (2524). “การพัฒนาพฤติกรรมเด็กปฐมวัย,” ในเอกสารการสอนชุด
วิชาพฤติกรรมสอนปฐมวัยศึกษาหน่วยที่ 6. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยสุโขทัย
ธรรมาธิราช.
- ผดุง อารยะวิญญู. (2533). การศึกษาสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ. กรุงเทพฯ :
โรงพิมพ์กรุงเทพพัฒนา.
- _____. (2537). การศึกษาสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ. กรุงเทพฯ :
โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- พจมาน เทียนมนัส. (2539). **ความเชื่อมั่นในตนเองของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์เล่นบทบาทสมมติและการแสดงละครสร้างสรรค์และประกอบวาดภาพ**. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. อัดสำเนา.
- พรรณี ช. เจนจิต. (2528). **จิตวิทยาการเรียนการสอน**. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : อมรินทร์การพิมพ์.
- พวงทอง ไสยวรรณ. (2534). **การเรียนรู้ของเด็กพิเศษ**. พิษณุโลก : วิทยาลัยครูพิบูลสงคราม.
- พัชรี ผลโยธิน และ คณะ. (2543). **การเรียนรู้ของเด็กปฐมวัยไทยตามแนวคิดไฮ / สโคป**. พิมพ์ครั้งที่ 1 กรุงเทพฯ : อัมรินทร์พรินต์ติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง.
- พัชรี ผลโยธิน และวรนาท รักสกุลไทย. (25-26 เมษายน 2545). **ไฮ / สโคป : การประยุกต์สู่การปฏิบัติการสอนสำหรับเด็กปฐมวัย**. เอกสารประกอบการอบรมเชิงปฏิบัติการ.
- พิมพ์ภา คงรุ่งเรือง. (2542). **การศึกษาลักษณะพฤติกรรมความเชื่อมั่นในตนเองของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเคลื่อนไหวและจังหวะตามแผนแห่งการเรียนรู้ของไฮ / สโคป**. ปรินญานิพนธ์. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. อัดสำเนา.
- เยาวพา เดชะคุปต์. (2528). **กิจกรรมสำหรับเด็กก่อนวัยเรียน**. กรุงเทพฯ : โอเดียนสโตร์.
- รุ่ง แก้วแดง. (2543). **การเรียนรู้ของเด็กปฐมวัยไทยตามแนวคิดไฮ / สโคป**. กรุงเทพฯ : อัมรินทร์พรินต์ติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง จำกัด (มหาชน).
- โรงเรียนอนุบาลรักลูก. (ม.ป.ป.) **เอกสารเรื่อง The High / scope Educational Research Foundation**. กรุงเทพฯ : โรงเรียนอนุบาลรักลูก.
- ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. (2536). **เทคนิคการวิจัยทางการศึกษา**. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : ศูนย์ส่งเสริมวิชาการ.
- ละม้ายมาศ ศรีทนต์ และจรรยา สุวรรณทัต. **อิทธิพลของสังคมต่อพัฒนาการของเด็กที่ดาวน์ซินโดรม** อ. เมือง จ.ชลบุรี. รายงานการวิจัยฉบับที่ 9.
- ลัดดา สุวรรณรัตน์. (2513). **แรงจูงใจในการเข้าศึกษาวิชาชีพเฉพาะและความมั่นใจที่จะออกไปประกอบอาชีพในโรงเรียนประเภทช่างอุตสาหกรรม**. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. อัดสำเนา.
- เลิศ อานันท์. (2519). **" การสอนศิลปแบบสร้างสรรค์"**, วิทยาสาร.
- วรนาท รักสกุลไทย. (2530). **" การเปรียบเทียบหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย 3 แบบรายงานการวิจัยของมูลนิธิการวิจัยการศึกษาไฮ / สโคป มิชิแกน"**, อนุสรณ์ในงานฌาปนกิจ.

- วรรณาท รักษกุลไทย และคณะครูโรงเรียนเกษมพิทยาแผนอนุบาล. (2539). เอกสารประกอบการอบรม เรื่อง “ การสอนกระบวนการ : การวางแผน / ปฏิบัติ / ทบทวน” ระหว่างวันที่ 29-30 มีนาคม 2539. อัดสำเนา.
- วารุณี เจริญรัตนโชติ. (2543). แนวโน้มและอัตราการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมความเชื่อมั่นในตนเองของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์แบบปฏิบัติการทดลอง. ปรินูญานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. อัดสำเนา.
- วารี ถิระจิตร. (2537). การศึกษาสำหรับเด็กพิเศษ. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วิรุณ ตั้งเจริญ. (2526). “ การสร้างเสริมลักษณะนิสัยเด็กปฐมวัยด้านศิลปะ ; “เอกสารประกอบการสอนวิชาการ สร้างเสริมลักษณะนิสัยเด็กปฐมวัยศึกษา. หน่วยที่ 1-7 . นนทบุรี : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- ศรียา นิยมธรรม. (2535). เด็กปัญญาเลิศและเด็กที่มีความสามารถเฉพาะทาง. กรุงเทพฯ : ภาควิชาการศึกษาพิเศษ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ศุภที ศรีสุคนธ์. (2539). การศึกษาความเชื่อมั่นในตนเองของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเคลื่อนไหวและจังหวะโดยใช้ดนตรีไทย. ปรินูญานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. อัดสำเนา.
- สนธยา อ่อนน้อม. (2538). ผลของการเสริมแรงในการเล่าเรื่องที่มีความเชื่อมั่นในตนเองของเด็กปฐมวัย. ปรินูญานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. อัดสำเนา.
- สมพงษ์ ดิรพัฒน์. (2517). ความสัมพันธ์ระหว่างวิธีการอบรมเลี้ยงดูความเชื่อมั่นในตนเองและความรับผิดชอบ. ปรินูญานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. อัดสำเนา.
- สมพร พลอยงาม. (2518). การทดลองสอนความเชื่อมั่นในตนเองแก่เด็กที่มีระดับพัฒนาการสติปัญญาต่างกันโดยวิธีกลุ่มสัมพันธ์. ปรินูญานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. อัดสำเนา.
- สวนา พรพัฒน์กุล. (2520). ความสำนึกในหน้าที่พลเมืองของเด็กไทย : รายงานการวิจัยฉบับที่ 22 สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. อัดสำเนา.
- สัมพันธ์ บุญเกิด. (2522). ความเชื่อเกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูที่มีความเชื่อมั่นในตนเองของเด็กก่อนวัยเรียนในจังหวัดภาคเหนือ. ปรินูญานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. อัดสำเนา.

- สาตินี บุโรตม. (2523). การสร้างแบบฝึกวาดภาพเพื่อส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์.
วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ ฯ : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย.
อัสสำเนา.
- สายพิน ประสูวรรณ. (2538). การศึกษาความมีวินัยในตนเองของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการ
จัดประสบการณ์ศิลปสร้างสรรค์และเล่นตามมุมโดยครูสร้างกฎเกณฑ์และ
และเด็กสร้างกฎเกณฑ์. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ ฯ : บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. อัสสำเนา.
- สุชา จันทร์เอม. (2536). จิตวิทยาเด็ก. กรุงเทพฯ ฯ : ไทยวัฒนาพานิช.
- สุทธิพรรณ ชีรพงศ์. (2534). การศึกษาพฤติกรรมการร่วมมือของเด็กปฐมวัยที่ทำ
กิจกรรมศิลปสร้างสรรค์เป็นกลุ่มแบบมีครูมีส่วนร่วมกับแบบครูไม่มีส่วนร่วม.
วิทยานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ ฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ. อัสสำเนา.
- สุทธาภา โชติประดิษฐ์. (2537). การศึกษาความเชื่อมั่นในตนเองของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการ
จัดกิจกรรมศิลปสร้างสรรค์และการเล่นตามมุมที่เด็กริเริ่มกิจกรรมอย่าง
อิสระ กลุ่มย่อยและกลุ่มใหญ่. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ ฯ : บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. อัสสำเนา.
- สุนิรัตน์ ฤทธิ์ธวัชเลิศ. (2530). ผลการใช้กิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ในการพัฒนาความเชื่อ
มั่นในตนเองของนักเรียนชั้นป. 5 ที่มีผลสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนแตกต่างกัน.
วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ ฯ : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
อัสสำเนา.
- สุโขทัย ธรรมมาธิราช, มหาวิทยาลัย. (2537). แนวการศึกษาชุดวิชา หลักการและแนวทาง
ปฐมวัยศึกษาหน่วยที่ 1-8 . นนทบุรี : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- องค์การ อินทรมพรรย์ และ คนอื่น ๆ. (2526). " กิจกรรมสร้างเสริมลักษณะนิสัยเด็ก
ปฐมวัยศิลป " ในเอกสารประกอบการสอนชุดวิชาการสร้างเสริมลักษณะ
นิสัยระดับปฐมวัยเด็กศึกษาหน่วยที่ 1-2. กรุงเทพฯ ฯ : มหาวิทยาลัยสุโขทัย
ธรรมมาธิราช.
- อรพิน หงวนศิริ. (2534). " การจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษาในทศวรรษหน้า ",
ในรายงานการวิจัยการจัดการศึกษาระดับประถมศึกษา มัธยม และ
อาชีวศึกษาของไทยในทศวรรษหน้าที่สอดคล้องกับลักษณะการเปลี่ยนแปลง
ทางสังคมเอกสารการวิจัยทางการศึกษา อันดับที่ 126/2534. กรุงเทพฯ ฯ :
โรงพิมพ์ศาสนา.

- อรุณี หรดาล. (2537). "แนวการจัดประสบการณ์ระดับปฐมวัยศึกษา." ในเอกสารการสอน
ชุดวิชาสัมมนาการศึกษาปฐมวัย หน่วยที่ 4. กรุงเทพฯ ฯ : มหาวิทยาลัยสุโขทัย
ธรรมาธิราช.
- อารี เกษมรติ. (2533). ผลการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์เป็นกลุ่มและกิจกรรมศิลปะ
สร้างสรรค์ปกติที่มีต่อความเชื่อมั่นในตนเองของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการอบรม
เลี้ยงดูแบบเข้มงวดก่อนและแบบทะนุถนอม. ปรินญาณินพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ :
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. อัดสำเนา.
- Barnett, Susan I & Johnson Gary. (1996). **Further Evidence on the
Relationship Between Participation in Nutrition Education Program and
Changes In Dietary Behavior** Journal of Family and Consumer
Sciences. 55 (1) : 31. December.
- Child Study Association of Amereca. (1952). **Our children Today**. New York :
The Viking Press.
- Erikson , E.H. (1975). **Childhood and Society**. New York : Morton.
- Goor , A. (1974) " Problem Solving Process of Creative and Non Creative
Students, " **Dissertation Abstracts International**. 37 : 3514 – A ; December.
- Hohmann , M. and Weikart D.P. (1995). **Educating Young Children**. United
States of America : High/Scope Press.
- Huchingson and Robert. Rober. (1990). " A Comparative Study Between the
Behaviors of Students in A Public School Program for the Gifted and
Those in Walldaof Schooling Term of Renzulli " s Gifted Beaviors
(Art – oriented Education , Steinve) " **Dissertation Abstracts
International**.
- Kirk, Samuel A. (1965). **Educating Exceptional Children**. Boston : Houghton Mifflin.
- Maslow , A. H. (1954). **Motivation and Personality** . New York : Hanban.
- Mussen , F.M. (1969). **The Psychological Development of the Child**. New Jersey
: prentice Hall.
- Radke, M.J. (1964). **The Relation of Parental Authority to Children Behavior
And Attitude**. Miniapolis University of Minnesota Press.
- Ruskin , Ellen and others. (1992-1995). **Object Masstery Motivation of Children
With Down Syndrome**. (On Line) Available ERIC.

- Schweinhart, J.L. (1987). **" Child – Initated Ac tity "** : How Important is Early Childhood Education ? High / Scope Resource. U.S. A. Spring - Summer.
- Shoban , E.J. (1950). **" The Assessment of Parental Attiudes In Relation to Child Adjustment ,** Journal of Psuchology : 148.
- Stapp , R.Y. (1964). **" Relationship of Measures of Creativity General Intelligence and Memory"** Dissertation Abstracts International. 24 : 52 - 58 ; June.
- Sumonds , A.F. (1964). **Teaching Yourself : Personality Efficiency.** London : The English University Press.
- Wejkart , P.D. and others. (1979). **Young Children In Action.** New York L High Scope Educational Resarch Foundation.
- Yang , O.S. (1985). **" The Effect of Verbal Plan Review Training on Preschoolers Reflectivity ."** Dissertation Abstracts International.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก
เครื่องมือคัดแยกเด็กเป็นหมูน 1

แบบคัดแยกเด็กเป็นหมูน

เครื่องมือนี้ดัดแปลงมาจากแบบทดสอบ DIAL – R (Delelopmental Indicators for the Assenment of Learning - Revised) ซึ่งสร้างโดย Carol Czudnowski และ Dorothea Goldenberg ในปี ค.ศ. 1983 เป็นแบบวัดพัฒนาการของเด็กอายุ 4-7 ขวบ การทดสอบใช้เวลาประมาณ 20-30 นาที โดยเฉลี่ยต่อนักเรียน 1 คน และเป็นการทดสอบรายบุคคล เพื่อวัดพัฒนาการของเด็กใน 3 ด้าน คือ ด้านการเคลื่อนไหว ด้านความคิดรวบยอด และด้านภาษา

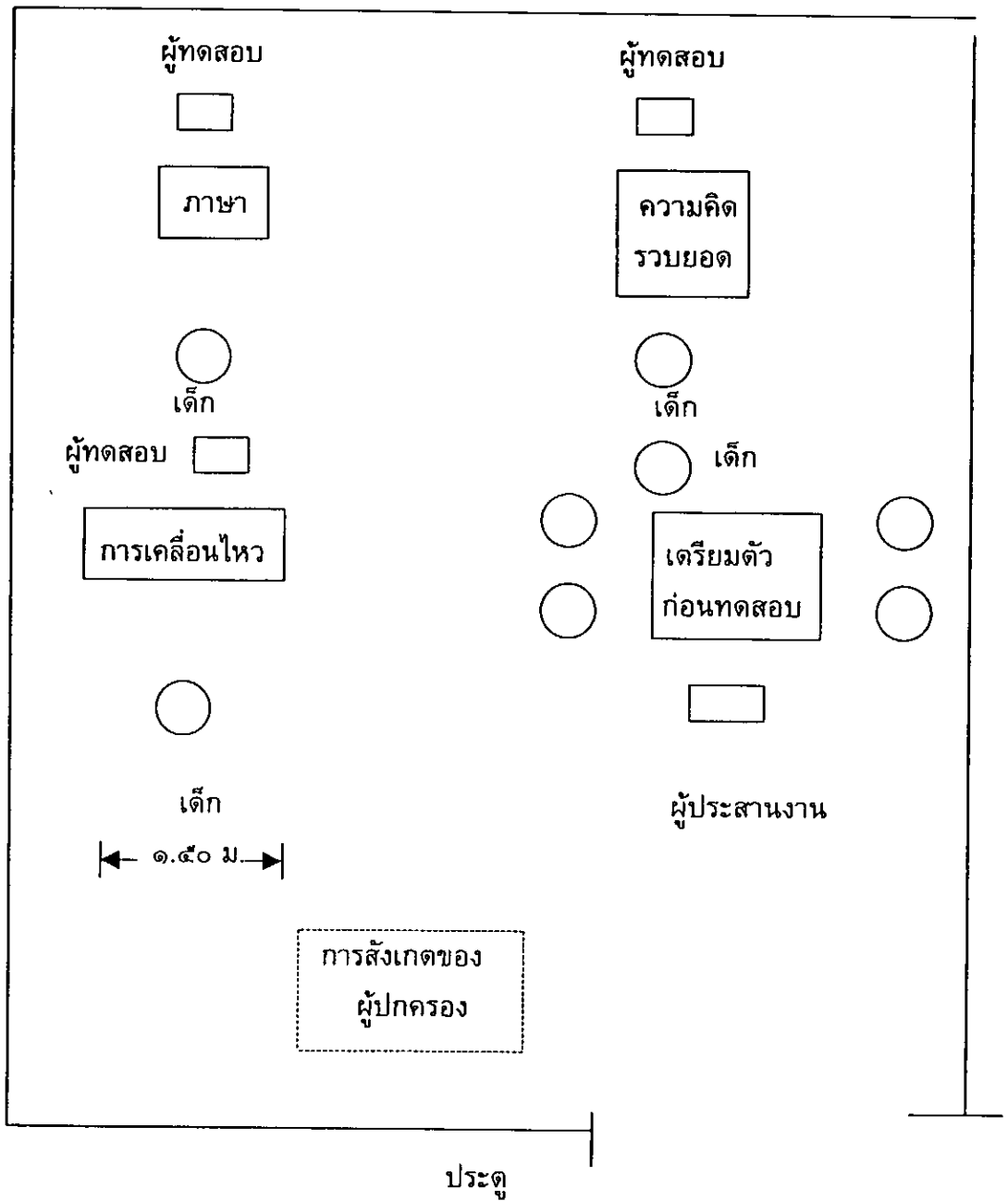
เครื่องมือนี้ใช้สำหรับคัดแยกเด็ก แต่ไม่ใช่การวินิจฉัย การคัดแยกนี้จะบ่งชี้ให้ทราบถึงพัฒนาการของเด็กอยู่ในระดับใดใน 3 ระดับ คือ 1. ระดับปกติ 2. ต่ำกว่าปกติซึ่งอาจเป็นเด็กมีปัญหา หรือ 3. สูงกว่าปกติซึ่งอาจเป็นเด็กฉลาด หากเด็กคนใดอยู่ในสองกลุ่มหลังควรนำไปทดสอบเพิ่มเติม

บุคลากรที่ทำหน้าที่ทดสอบ

ผู้ที่ทำหน้าที่ทดสอบเด็กมี 3 ประเภท คือ ผู้ประสานงาน ผู้ทดสอบ และผู้ช่วยผู้ทดสอบ

ห้องทดสอบ

ควรเป็นห้องเงียบ มีความกว้างพอควร อาจใช้ห้องเรียนได้ มีโต๊ะ เก้าอี้ เฉพาะที่จะใช้ในการทดสอบ 3 ชุด เนื้อที่ในห้องต้องกว้างขวางพอที่จะให้เด็กกระโดด ขณะทำการทดสอบการเคลื่อนไหว (ดังภาพประกอบ)

ภาพประกอบ 1 การจัดเตรียมสถานที่ก่อนทดสอบ

ห้องเตรียมตัวเด็กก่อนทดสอบ

ควรเป็นอีกห้องหนึ่งที่อยู่ใกล้กับห้องทดสอบเพื่อเป็นที่ให้เด็กและผู้ปกครองนั่งรอภายในห้องเรียนมีเก้าอี้หลายตัวและโต๊ะ 1 ตัว สำหรับวางอุปกรณ์ที่จะเตรียมก่อนการทดสอบ คือ

1. กระดาษแบบกรอกคะแนนทดสอบ
2. ที่หนีบกระดาษ
3. ป้ายชื่อเด็ก
4. ดินน้ำมัน
5. กล้องถ่ายรูป

การทดสอบด้านการเคลื่อนไหว

เครื่องมือ

1. ลูกทราย
2. แท่งไม้ (สีแดง 6 อัน , สีขาว 6 อัน)
3. แป้นหมุนการจับคู่ 1 และแป้นหมุนการจับคู่ 2

การทดสอบ	การใช้คำพูด	การให้คะแนน
1. การโยน – รับ	1.1 สวัสดี (เรียกชื่อนักเรียน) เราจะมาเล่นโยน – รับลูกทรายกัน (เรียกชื่อนักเรียน) หนูยืนตรงนี้นะ 1.2 “ เอ้า (เรียกชื่อเด็ก) รับลูกนี้นะ 1.3 “ (เรียกชื่อเด็ก) มองที่ลูกทรายนี้ กลับมาให้ครูนะ “	ให้ 1 คะแนนหากรับลูกทรายได้ 1 ครั้ง ซึ่งอาจรับด้วยมือ หรือรับได้ด้วยส่วนอื่นของร่างกายก็ได้ (คะแนนสูงสุดเท่ากับ 3)
2. การกระโดดสูง	2.1 “ (เรียกชื่อเด็ก) มองที่ลูกทรายนี้ นะ “ “ หนูกระโดดเอามือแตะลูกทรายนี้ซิ” กระโดดอย่างนี้นะ “	ให้ 1 คะแนน เมื่อเด็กกระโดดที่เท้าทั้งสองสูงจากพื้น โดยที่เด็กอาจจะเอื้อมแตะลูกทรายได้หรือไม่ก็ตาม (คะแนนสูงสุด เท่ากับ 1)
กระโดดขาเดียว	2.2 “ (เรียกชื่อเด็ก) กระโดดขาเดียวโดยใช้ขาหนึ่งกระโดดก่อนอย่างนี้นะ ทำไปจนกว่าครูจะบอกให้หยุด “ “ (เรียกชื่อเด็ก) คราวนี้กระโดดขานี้ “ “ ดีมาก (เรียกชื่อเด็ก) หยุดได้ “	ให้ 1 คะแนน เมื่อเด็กกระโดดได้ 1 ครั้ง (6 คะแนนสำหรับการกระโดดด้วยขาซ้าย และ 6 คะแนนสำหรับการกระโดดด้วยขาขวา คะแนนสูงสุดเท่ากับ 6) หากเด็กกระโดดด้วยขาใดขาหนึ่ง น้อยกว่า 2 ครั้ง ให้ผู้ทดสอบข้ามไปทดสอบข้อ 3 การต่อแท่งไม้ได้เลย

การทดสอบ	การใช้คำพูด	การให้คะแนน
การวิ่งก้าวกระโดด 3. การต่อแท่งไม้ 4. การเล่นปลายนิ้ว	3.2 “ (การเรียกชื่อเด็ก) วิ่งก้าวกระโดดอย่างนั้นะ” 3.1 “ (เรียกชื่อเด็ก) ต่อให้เหมือนครูสิ ” 3.2 “ (เรียกชื่อเด็ก) ดูครูนะครูจะต่ออีกแบบหนึ่ง แล้วให้หนูต่อให้เหมือนครู ” 3.3 “คราวนี้ หนูต่อให้เหมือนครูต่อเมื่อ กี่นี้” “ (เรียกชื่อเด็ก) ดูมือครูนะ ดูว่า ครูทำอะไร ” “คราวนี้หนูทำนะ” “คราวนี้ทำมืออีกข้างหนึ่ง	ให้ 3 คะแนน สำหรับการวิ่งก้าวกระโดดที่ถูกต้อง ให้ 2 คะแนน สำหรับการกระโดดด้วยขาข้างเดียว ให้ 1 คะแนน สำหรับการก้าวเท้าได้ และ ให้ 0 คะแนน สำหรับเด็กที่ไม่ได้ทำ (คะแนนสูงสุดเท่ากับ 3) ให้ 1 คะแนน เมื่อเด็กต่อรูปทรงได้โดยไม่พังลงมาหาเด็กต่อรูปทรงสะพานรูปปริมาตรได้ (โดยไม่พัง) เด็กก็จะต้องได้คะแนนสำหรับการต่อรูปทรงในขั้นต้นด้วย (คะแนนสูงสุดเท่ากับ 4) ให้ 4 คะแนน หากเด็กแตะปลายนิ้วของทุกนิ้วที่หัวแม่มือตามลำดับ (อาจเริ่มจากนิ้วก้อย นิ้วนาง นิ้วกลาง และนิ้วชี้ หรือเริ่มที่นิ้วชี้ก่อนเรื่อยมาจนถึงนิ้วก้อยก็ได้ แต่จะต้องกระทำตามลำดับทั้งสองมือ ให้ 3 คะแนน หากเด็กแตะนิ้วได้ครบทุกนิ้วตามลำดับเพียงมือเดียว ให้ 2 คะแนน หากเด็กแตะนิ้วครบทุกนิ้วทั้งสองมือแต่ไม่ตามลำดับ

การทดสอบ	การใช้คำพูด	การให้คะแนน
5. การตัดกระดาษ	5.1 " ดูครูนะ" " (เรียกชื่อเด็ก) ตัดกระดาษ ตามเส้นนี้ นะ"	ให้ 1 คะแนน หากเด็กแตงนิ้ว ได้ทุกนิ้ว มือเดียวแต่ไม่ตาม ลำดับ ให้ 4 คะแนน หากเด็กตัด กระดาษตามแนวเส้นโค้งได้ ให้ 3 คะแนน หากเด็กตัด กระดาษตามแนวเส้นตรงได้ ให้ 2 คะแนน หากเด็กตัด กระดาษขาดจากกัน 1-3 ชิ้น ให้ 1 คะแนน หากเด็กขยับ ขากรรไกรได้แต่ตัดกระดาษไม่ ขาด (คะแนนสูงสุดเท่ากับ 4) ให้ 1 คะแนน ถ้าเด็กตอบถูก (คะแนนสูงสุดเท่ากับ 12)
6. การจับคู่ภาพ เหมือน	6.1 " (เรียกชื่อเด็ก) ดูครูนะ" " ดูรูปนั้น แล้วหาซิว่ารูปนั้นอยู่ที่ไหนในแป้นหมูน จับคู่ 2" " ไหนรูปนั้นอยู่ที่ไหน" หากเด็กไม่ ตอบ"อยู่ไหนละคราวนี้หนูเป็นคนหาคะ"	
7. การลอกแบบรูป ทรงและตัวอักษร	7.1 " (เรียกชื่อเด็ก) ดูรูปนี้แล้ววาดรูป นี้ทีนี้ "	ให้คะแนนตั้งแต่ 0 ถึง 2 ขึ้น อยู่กับลักษณะของการที่เด็ก วาด (คะแนนสูงสุดเท่ากับ 24) ให้ 2 คะแนน หากเด็กเขียน ชื่อตนเองได้ (ไม่นับนามสกุล) หรือ อาจเป็นชื่อเล่นก็ได้
8. การเขียนชื่อตน เอง	8.1 " (เรียกชื่อเด็ก) เขียนชื่อของหนูที่ นี้นะ"	โดยสะกดไม่ผิดเกิน 1 แห่ง (อาจจะผิดเพราะเขียนตัว อักษรกลับกัน เขียนตัวอักษร ซ้อนกันหรือเขียนตก) ให้ 1 คะแนน หากเด็กเขียน

การทดสอบ	การใช้คำพูด	การให้คะแนน
		ตัวอักษรได้เพียง 1 ตัว อักษรได้เพียง 1 ตัวอักษร นั้นจะต้องถูกต้อง (คะแนน สูงสุดเท่ากับ 2)

หมายเหตุ

ผู้ทดสอบจะต้องคอยสังเกตพฤติกรรมของเด็กด้วยและจะต้องวงกลมรอบตัวเลขให้ตรงตามพฤติกรรมที่แสดงออกในช่องสุดท้ายของกระดาษแบบกรอกคะแนนทดสอบ

พฤติกรรมของเด็กที่ควรสังเกตมีดังนี้

1. ไม่สามารถแยกจากผู้ใหญ่ได้
2. ร้องไห้งอแง
3. ไม่อยากตอบคำถาม
4. มักทำอะไร ๆ ช้า
5. หันเหความสนใจง่าย ไม่ให้ความสนใจในการตอบคำถาม
6. เคลื่อนไหวอยู่เสมอ นั่งเฉยไม่ได้ โยกตัวไปมาตลอดเวลา
7. ไม่ให้ความร่วมมือ ไม่ยอมตอบคำถามใด ๆ ทั้งสิ้น
8. ก่อความวุ่นวาย ทำให้การทดสอบไม่สามารถดำเนินไปอย่างราบรื่น

การทดสอบด้านความคิดรวบยอด

เครื่องมือ

1. แท่งไม้สีต่าง ๆ 9 แท่ง ๆ ละ 1 สี (สีแดง สีขาว สีส้ม สีขาว สีดำ สีเหลือง สีน้ำเงิน สีน้ำตาล สีม่วง)
2. แท่งไม้สีเขียว 10 แท่ง
3. แท่งไม้สีเขียว 1 แท่ง ใส่ไว้ในกล่อง
4. เป็นหมุนความคิดรวบยอด
5. แผ่นพลาสติก 18 ชิ้น รูปสามเหลี่ยม สีเหลี่ยม และวงกลม (มีทั้งหมด 3 สี ๆ ละ 6 ชิ้น ทั้ง 2 ขนาด)
6. บัตรตัวพยัญชนะ

การทดสอบ	การใช้คำพูด	การให้คะแนน
1. บอกชื่อสีต่าง ๆ	1.1 "(เรียกชื่อเด็ก)" บอกครูชื่อนี้ สีอะไร" 1.2 หากเด็กตอบไม่ได้ " (เรียกชื่อเด็ก) บอกครูชื่อนี้ สี (ที่นักเรียนตอบไม่ได้).....อยู่ที่ไหน	ให้ 2 คะแนน สำหรับสีที่อยู่ในวงกลม (คะแนนสูงสุดเท่ากับ 18) ให้ 1 คะแนน สำหรับสีที่ขีดเส้นใต้ (คะแนนสูงสุดเท่ากับ 9) ให้ 1 คะแนน หากเด็กตอบถูก (คะแนนสูงสุดเท่ากับ 18)
2. การบอกชื่อส่วนต่าง ๆ ของร่างกาย	2.1 "หนูยืนอยู่ตรงไหน" 2.2 " (เรียกชื่อเด็ก) บอกครูชื่อนี้ นิ้วมือของหนูอยู่ที่ไหน " " นิ้วไหนนิ้วมือ " " นิ้วมืออยู่ที่ไหน" " เก่ง " 2.3 " (เรียกชื่อเด็ก) คราวนี้ให้เอานิ้วมือแตะที่ปากซิ" " ดา "	ให้ 1 คะแนน สำหรับ 1 จำนวนที่เด็กนับได้ตามลำดับ (คะแนนสูงสุดเท่ากับ 11)
3. การนับเลข (ปากเปล่า)	3.1 " (เรียกชื่อเด็ก) นับเลขให้ครูฟังหน่อยซิคะ " 3.2 " หนูนับเลขนะ 1,2,....." " เก่งมาก "	

การทดสอบ	การใช้คำพูด	การให้คะแนน																
4. การนับเลข	4.1 “ (เรียกชื่อเด็ก) หยิบแท่งไม้มา 1 แท่งแล้วนำมาวางตรงนี้” 4.2 “(เรียกชื่อเด็ก) หยิบแท่งไม้มา 3 แท่ง แล้วนำมาวางตรงนี้นะ “ 4.3 “(เรียกชื่อเด็ก)” หยิบแท่งไม้มา 5 แท่ง แล้ววางลงตรงนี้นะ” 2.4 “(เรียกชื่อเด็ก)” หยิบแท่งไม้มา 7 แท่งแล้ววางลงตรงนี้นะ 2.5 “(เรียกชื่อเด็ก)” หยิบแท่งไม้มา 9 แท่ง แล้ววางลงตรงนี้นะ”	ให้คะแนนเท่ากับจำนวนสูงสุดที่เด็กนับแท่งไม้ได้ (คะแนนสูงสุดเท่ากับ 9)																
5. การวางตำแหน่ง	5.1 “เรียกชื่อเด็ก “ 5.2 “ (เรียกชื่อเด็ก) เอาแท่งไม้วางบนกล่องนะคะ “ 5.3 “วางแท่งไม้ไว้ใต้กล่องสิคะ “ 5.4 วางแท่งไม้ไว้ที่มุมกล่องด้านบนสิคะ” 5.5 “วางแท่งไม้ระหว่างกล่องกับฝากล่องสิคะ” 5.6 “บอกครูซิว่าอันไหนอยู่ตรงกลาง” 6.1 “ (เรียกชื่อเด็ก “ บอกครูซิว่าอันไหนใหญ่ที่สุด “	ให้ 1 คะแนน สำหรับทุกตำแหน่งที่เด็กวางแท่งไม้ได้ถูกต้อง (คะแนนสูงสุดเท่ากับ 5)																
6. การมีความคิดรวบยอด	* ใช้คำในชุดที่ 1 ก่อนหาก เด็กตอบคำว่าที่สุดไม่ได้ ให้ใช้คำในชุดที่ 2 <table><tr><td>คำในชุดที่ 1</td><td>คำในชุดที่ 2</td></tr><tr><td>ใหญ่ที่สุด</td><td>(ใหญ่)</td></tr><tr><td>ร้อน</td><td></td></tr><tr><td>ว่างเปล่า</td><td></td></tr><tr><td>กลางคืน</td><td></td></tr><tr><td>ยาวที่สุด</td><td>(ยาว)</td></tr><tr><td>มากที่สุด</td><td>(มาก)</td></tr><tr><td>เร็วที่สุด</td><td>(เร็ว)</td></tr></table>	คำในชุดที่ 1	คำในชุดที่ 2	ใหญ่ที่สุด	(ใหญ่)	ร้อน		ว่างเปล่า		กลางคืน		ยาวที่สุด	(ยาว)	มากที่สุด	(มาก)	เร็วที่สุด	(เร็ว)	ให้ 2 คะแนน สำหรับทุกคำตอบที่ขีดเส้นใต้ในชุดที่ 1 (คะแนนสูงสุดเท่ากับ 28) ให้ 1 คะแนน สำหรับทุกคำตอบที่ขีดเส้นใต้ในชุดที่ 2 (คะแนนสูงสุดเท่ากับ 14)
คำในชุดที่ 1	คำในชุดที่ 2																	
ใหญ่ที่สุด	(ใหญ่)																	
ร้อน																		
ว่างเปล่า																		
กลางคืน																		
ยาวที่สุด	(ยาว)																	
มากที่สุด	(มาก)																	
เร็วที่สุด	(เร็ว)																	

การทดสอบ	การใช้คำพูด	การให้คะแนน
7. การบอกชื่อ พยานะ	7.1 “ (เรียกชื่อเด็ก) บอกครูชื่อนี้ พยานะอะไร” 7.2 “ (เรียกชื่อเด็ก) บอกครูชื่อว่า อยู่ที่ไหน	ให้ 2 คะแนน สำหรับ พยานะในวงกลม (คะแนนสูงสุดเท่ากับ 16) และ ให้ 1 คะแนน สำหรับ พยานะที่ขีดเส้นใต้ (คะแนนสูงสุดเท่ากับ 8)
8. การคัดแยกรูปทรง	8.1 “ (เรียกชื่อเด็ก) ดูครุ่นแล้วหนูทำ ตามอย่างครุ่น 8.2 “ (เรียกชื่อเด็ก) คราวนี้ทำตามที่คุณ ทำเมื่อกันั้น” 8.3 “ (เรียกชื่อเด็ก) ดูครุ่นแล้วหนูทำ ตามอย่างครุ่น”	ให้ 1 คะแนน สำหรับ การ จำแนกได้ถูกต้อง (จำแนก ตามสีได้ 3 คะแนน จำแนก ตามขนาดได้ 2 คะแนน จำแนกตามรูปทรงได้ 3 คะแนน คะแนนสูงสุดเท่ากับ 8)

หมายเหตุ

ผู้ทดสอบจะต้องคอยสังเกตพฤติกรรมของเด็กด้วยและจะต้องวงกลมรอบตัวเลขให้ตรงตามพฤติกรรมที่แสดงออกในช่องสุดท้ายของกระดาษแบบกรอกคะแนนทดสอบ

พฤติกรรมของเด็กที่ควรสังเกตมีดังนี้

1. ไม่สามารถแยกจากผู้ใหญ่ได้
2. ร้องไห้แง
3. ไม่อยากตอบคำถาม
4. มักทำอะไร ๆ ช้า
5. หันเหความสนใจง่าย ไม่ให้ความสนใจในการตอบคำถาม
6. เคลื่อนไหวอยู่เสมอ นั่งเฉยไม่ได้ โยกตัวไปมาตลอดเวลา
7. ไม่ให้ความร่วมมือ ไม่ยอมตอบคำถามใด ๆ ทั้งสิ้น
8. ก่อความวุ่นวาย ทำให้การทดสอบไม่สามารถดำเนินไปอย่างราบรื่น

การทดสอบด้านภาษา

เครื่องมือ

1. เป็นหมุนสำหรับทดสอบการเปล่งเสียง
2. เป็นหมุนภาษา 1 และเป็นหมุนภาษา 2

การทดสอบ	การใช้คำพูด	การให้คะแนน
1. การเปล่งเสียงพูด	1.1 “ (เรียกชื่อเด็ก) ดูรูปนี้ะ บอกชื่อนี้เป็นรูปอะไร 1.2 เริ่มต้นด้วยรูป “ ฟัน” หากเด็กไม่ ตอบ ผู้ทดสอบจะพูดว่า “ หนูพูดคำ ว่า ชี	ให้ 1 คะแนน ถ้าเด็กออก เสียงได้ถูกต้องโดยไม่มีตัว อย่าง (คะแนนสูงสุดเท่ากับ 29) และให้ ½ คะแนนถ้า เด็กออกเสียงได้ถูกต้องเมื่อมี ตัวอย่าง (ออกเสียงตามผู้ ทดสอบ) (คะแนนสูงสุดเท่า กับ 15)
2. การให้ข้อมูลเกี่ยว กับตนเอง	2.1 “ หนูรูปนี้ชี” 2.2 “ รูปใครอยู่ในกระจก” 2.3 “ หนูชื่ออะไร” ถ้าเด็กตอบชื่อเล่นให้ ถามว่า “ ชื่อจริงชื่ออะไรคะ” 2.4 “ (เรียกชื่อเด็ก) นามสกุลอะไร” 2.5 “(เรียกชื่อเด็ก) อายุเท่าไร” 2.6 ถ้าเด็กเป็นเด็กชายถามว่า “ หนูเป็นผู้ ชายหรือผู้หญิง” ถ้าเป็นเด็กหญิง ถามว่า “ หนูเป็นผู้หญิงหรือผู้ชาย” 2.7 “ บ้านหนูเลขที่เท่าไร จังหวัดอะไร “ 2.8 “ โทรศัพท์ที่บ้านหนูหมายเลขอะไร”	ให้ 1 คะแนน สำหรับคำ ตอบที่ถูกต้อง (คะแนนสูงสุด เท่ากับ 7)
3. การจำ	3.1 “ (เรียกชื่อเด็ก) คุณนะ ครูจะทำ อะไรให้ดู ให้หนูทำตาม แต่ต้องรอให้ครู หยุดทำเสียก่อนนะ” 3.2 “ เอาถึงตาหนูแล้วนะ “ 3.3 “(เรียกชื่อเด็ก) พูดตามครูนะรอให้ครู พูดให้จบเสียก่อน จึงพูดตาม”	ให้ 1 คะแนนสำหรับคำตอบ วงรอบ (คะแนนสูงสุดเท่ากับ 9)

การทดสอบ	การใช้คำพูด	การให้คะแนน
4. การบอกคำนาม 3. การบอกคำกริยา 6. การเรียกชื่ออาหาร	“ถึงตาหนูแล้วนะ” 3.4 “ 5-3 , 7-1-4 , 6-8-2-9 ก่อนที่จะอ่านเลขชุดต่อไป ผู้ทดสอบต้องพูดว่า “ รอให้ครูพูดจบเสียก่อนนะ” 3.5 “(เรียกชื่อเด็ก) พูดตามครูนะ” “ หนูเอ๋ย” “พูดตามครู” “หนูเอ๋ยขอให้เธอโชคดี” “พูดตามครู “ เล่นในสนามสนุกดีถ้าฝนไม่ตก “ 4.1 “ (เรียกชื่อนักเรียน) บอกครูชื่อนี้รูปอะไร” ถ้าเด็กไม่ตอบคำถามผู้ทดสอบจะต้องพูดต่อไปว่า “ นี่คือรูปแรก” “ พูดคำว่าหมาชิ” 4.2 หากเด็กตอบคำถามใดไม่ได้หรือตอบผิด ให้ใช้แป้นหมุน ภาษา 2 ผู้ทดสอบพูดว่า “ (เรียกชื่อเด็ก) บอกครูชื่อว่า (คำตอบที่เด็กตอบไม่ได้) อยู่ที่ไหน” 5.1 “(เรียกชื่อเด็ก) บอกครูชื่อว่าหมากำลังทำอะไร” หากเด็กไม่ตอบ ผู้ทดสอบพูดว่า “กินข้าวหมากินข้าว พูดคำว่า “ กินชิ” 5.2 “ เรามีสิ่งนี้ไว้ทำไม” 5.3 หากเด็กตอบคำถามใดไม่ได้หรือตอบผิด ให้ใช้แป้นหมุนภาษา 2 ผู้ทดสอบพูดว่า “หนูบอกครูชื่อว่า ภาพไหนที่” ให้ผู้ทดสอบเริ่มต้นด้วยคำว่า “นำคนเจ็บส่งโรงพยาบาล” และ “นอนหลับ “ 6.1 “(เรียกชื่อเด็ก) บอกครูชื่อว่า อาหารที่หนูกินมีอะไรบ้าง” หาก เด็กยังไม่ผู้ทดสอบพูดว่า “บอกครูชื่อว่าหนูกินอะไรบ้าง เช่น กินข้าว 6.2 “ มีอะไรอีก “	ให้ 2 คะแนน สำหรับทุกคำในวงกลม (คะแนนสูงสุดเท่ากับ 18 และ ให้ 1 คะแนน สำหรับคำที่ขีดเส้นใต้ (คะแนนสูงสุดเท่ากับ 9) ให้ 2 คะแนน สำหรับทุกคำในวงกลม (คะแนนสูงสุดเท่ากับ 18) ให้ 2 คะแนน สำหรับคำตอบทุกคำที่ขีดเส้นใต้ (คะแนนสูงสุดเท่ากับ 9) ให้ 1 คะแนน สำหรับชื่ออาหารทุกชื่อที่เด็กบอกถูก (คะแนนสูงสุดเท่ากับ 8)

การทดสอบ	การใช้คำพูด	การให้คะแนน
7. การแก้ปัญหา	7.1 “(เรียกชื่อเด็ก) เวลาหนูหิว หนูทำอย่างไร” หากเด็กไม่ตอบผู้ทดสอบพูดต่อว่า “หนูทำอย่างไรเวลาหนูหิว” 7.2 “ ถ้าหนูจะเข้าไปในห้องที่มีดหนูจะทำอย่างไร “ “ ถ้าหนูจะออกไปข้างนอก แต่ฝนกำลังตกหนูจะทำอย่างไร “ “ถ้าหนูทำข้าวของของคนอื่นตกแตก หนูจะทำอย่างไร “	ให้ 2 คะแนน สำหรับทุกคำตอบที่เป็นการแก้ปัญหาที่ดีที่สุด (คะแนนสูงสุดเท่ากับ 4)
8. ความยาวของประโยค	ผู้ทดสอบนับจำนวนคำในประโยคที่ยาวที่สุดที่เด็กตอบในข้อ 7	ให้ค่าละ 1 คะแนน (คะแนนสูงสุดเท่ากับ 8)

หมายเหตุ

ผู้ทดสอบจะต้องคอยพฤติกรรมของเด็กด้วยและจะต้องวงกลมรอบตัวเลขให้ตรงพฤติกรรมที่แสดงออกในช่องสุดท้ายของกระดาษแบบกรอกคะแนนทดสอบ

พฤติกรรมของเด็กที่ควรสังเกตมีดังนี้

1. ไม่สามารถแยกจากผู้ใหญ่ได้
2. ร้องไห้งอแง
3. ไม่อยากตอบคำถาม
4. มักทำอะไร ๆ ช้า
5. หันเหความสนใจง่าย ไม่ให้ความสนใจในการตอบคำถาม
6. เคลื่อนไหวอยู่เสมอ นั่งเฉยไม่ได้ โยกตัวไปมาตลอดเวลา
7. ไม่ให้ความร่วมมือ ไม่ยอมตอบคำถามใด ๆ ทั้งสิ้น
8. ก่อความวุ่นวาย ทำให้การทดสอบไม่สามารถดำเนินไปอย่างราบรื่น

การแปลผล

1. การแปลผลคะแนนการทดสอบ

ในใบกรอกคะแนนแบบทดสอบ จะมีคะแนนในแต่ละด้านและคะแนนรวมทั้งหมดในการแปลผลให้ดูที่คะแนนรวมทั้งหมดแล้วเปรียบเทียบกับคะแนนในตารางเกณฑ์การตัดสินตามความเหมาะสมจาก ตารางที่ 1,2 หรือ 3 หากเด็กได้คะแนนรวมต่ำกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ (คะแนนต่ำกว่าคะแนนเฉลี่ยที่ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน +1.5) ให้จัดว่าเป็นเด็กที่มีปัญหาสมควรส่งเด็กเพื่อทำการวินิจฉัยต่อไป

ในกรณีของเด็กบางคนที่ไม่ยอมตอบคำถามครู ครูควรตัดสินว่า “ ไม่อาจทดสอบได้” มากกว่าที่จะระบุว่าเป็นเด็กมีปัญหา

ส่วนเด็กที่ได้คะแนนรวมอยู่ในช่วงกลางเป็นคะแนนเฉลี่ยที่อยู่ในช่วงความเบี่ยงเบนมาตรฐาน + 1.5 เป็นเด็กที่มีพัฒนาการโดยเฉลี่ยอยู่ในระดับเดียวกับเด็กที่อยู่ในวัยเดียวกัน

เด็กที่มีคะแนนรวมจากแบบทดสอบสูงกว่าคะแนนเฉลี่ยที่ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน + 1.5 จะเป็นเด็กที่ได้รับการตัดสินว่าเป็น “ เด็กฉลาด” ควรตรวจวัดสติปัญญาเพื่อหาทางส่งเสริมความฉลาดและความสามารถพิเศษของเด็กต่อไป

2. การแปลผลการสังเกตพฤติกรรม

จากการบันทึกการสังเกตพฤติกรรม 8 รายการ ขณะทำการทดสอบจะทำให้ทราบว่าเด็กมีพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ด้านใด พฤติกรรมเหล่านี้มีความสัมพันธ์ในทางบวกกับคะแนนรวมที่ได้จากแบบทดสอบกล่าวคือ เมื่อคะแนนรวมที่ได้จากแบบทดสอบสูง จำนวนพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์จะต่ำ แต่ถ้าคะแนนรวมจากแบบทดสอบต่อพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์จะสูง หากใช้เกณฑ์ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน 1.5 เป็นตัวกำหนด จะได้เกณฑ์การตัดสิน ดังนี้

อายุ	จำนวนเครื่องหมาย ✓ ในพฤติกรรม
2.0 – 2.11	8 หรือมากกว่า
1.0 - 3.11	5 หรือมากกว่า
1.0 - 4.11	2 หรือมากกว่า
5.0 ขึ้นไป	1 หรือมากกว่า

เกณฑ์นี้เป็นเกณฑ์เฉลี่ย หากเด็กมีจำนวนพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ (จำนวนเครื่องหมาย ✓) เกินกว่าจำนวนที่กำหนดไว้นี้

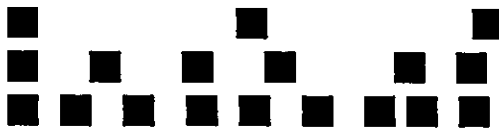
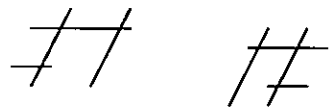
แสดงว่าเด็กมีแนวโน้มที่จะมีปัญหาทางพฤติกรรม ควรนำเด็กไปวัดหรือตรวจสอบพฤติกรรมต่อไป

ตารางที่ 1 เกณฑ์การตัดสินสำหรับเด็กในเขตเมือง

อายุตามปฏิทิน	คะแนนเฉลี่ย	
	ที่ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน	ที่ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน
	+ ๑.๕	- ๑.๕
๔-๐ ถึง ๔-๒	๒๕	๕๐
๔-๓ ถึง ๔-๕	๒๖	๕๓
๔-๖ ถึง ๔-๘	๒๘	๕๕
๔-๙ ถึง ๔-๑๑	๓๓	๕๗
๕-๐ ถึง ๕-๒	๓๖	๕๙
๕-๓ ถึง ๕-๕	๓๘	๖๐
๕-๖ ถึง ๕-๘	๓๙	๖๑
๕-๙ ถึง ๕-๑๑	๔๑	๖๒
๖-๐ ถึง ๖-๒	๔๕	๖๓
๖-๓ ถึง ๖-๕	๔๙	๖๒
๖-๖ ถึง ๖-๘	๕๑	๖๔
๖-๙ ถึง ๖-๑๑	๕๓	๖๕

ตารางที่ ๒ เกณฑ์การตัดสินสำหรับเด็กที่อยู่นอกเขตเมือง

อายุตาม(ปฏิทิน)	คะแนนเฉลี่ย	
	ที่ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน + ๑.๕	ที่ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน - ๑.๕
๔-๐ ถึง ๔-๒	๒๕	๔๙
๔-๓ ถึง ๔-๕	๒๖	๕๑
๔-๖ ถึง ๔-๘	๒๘	๕๔
๔-๙ ถึง ๔-๑๑	๓๑	๕๖
๕-๐ ถึง ๕-๒	๓๔	๕๘
๕-๓ ถึง ๕-๕	๓๗	๖๐
๕-๖ ถึง ๕-๘	๓๙	๖๒
๕-๙ ถึง ๕-๑๑	๔๑	๖๓
๖-๐ ถึง ๖-๒	๔๖	๖๔
๖-๓ ถึง ๖-๕	๔๗	๖๕
๖-๖ ถึง ๖-๘	๕๘	๖๘
๖-๙ ถึง ๖-๑๑	๕๙	๗๐

การเคลื่อนไหว	คะแนน					
	0	1	2	3	4	รวม
3. การต่อแท่งไม้ 	0	1	2	3	4	
4. การเล่นปลายนิ้ว	0	1	2	3	4	
5. การตัดกระดาษ	0-1	2	3	4		
6. การจับคู่เหมือน	0	1-7	8-9	10-11	12	
 N D S 						
7. การลอกแบบ 1 0 1 2 E 0 1 2 0 0 1 2 N 0 1 2 + 0 1 2 D 0 1 2 0 1 2 S 0 1 2 0 1 2 0 1 2 0 1 2 0 1 2		1-7	8-11	12-18	19-24	
8. การเขียนชื่อตนเอง	0	-	-	1	2	
รวมคะแนน (สูงสุด 31)	การสังเกต 1 2 3 4 5 6 7 8 พฤติกรรมของเด็ก					

2. แบบกรอกคะแนนทดสอบด้านความคิดรวบยอด

ชื่อ (เด็กชาย , เด็กหญิง) ชื่อเล่น

โรงเรียน ชั้น

วัน / เดือน / ปี / เกิด/

อายุ//

การได้ยิน + - สายตา + -

ที่อยู่บ้านเลขที่ อำเภอ จังหวัด โทรศัพท์

ชื่อบิดา ชื่อมารดา

ชื่อผู้ปกครอง.....

ข้อมูลเพิ่มเติม.....

1	2	3
อาจเป็น เด็กมี ปัญหา	เป็น เด็ก ปกติ	อาจเป็น เด็ก ฉลาด

ความคิดรวบยอด	คะแนน					
	0	1	2	3	4	รวม
1. การบอกชื่อสีต่าง ๆ ขาว ส้ม เขียว ดำ เหลือง น้ำเงิน น้ำตาล ม่วง	0	1-7	8-15	16-18		
2. การบอกส่วนต่าง ๆ ของร่างกาย จมูก ฝ่ามือ ฟัน ลิ้น คอ ท้อง เข่า หัวแม่มือ ข้อศอก คาง ไหล่ หน้าผาก สันเท้า ข้อมือ ข้อเท้า สะโพก เอว	0	1-9	10-12	13-15	16-18	
3. การนับเลข (ปากเปล่า)	0-2	3-4	5-8	9-10	11	
4. การนับเลข (อย่างมีความหมาย) 1 3 5 7 9	0	1	3	5-7	9	
5. การวางตำแหน่ง บน ใต้ มุม ระหว่าง กลาง	0	1-2	3	4	5	
6. การมีความคิดรวบยอด ใหญ่ที่สุด (ใหญ่) ร้อน , ว่าง / เปล่า , กลางคืน , ยาวที่สุด(ยาว) มากที่สุด(มากกว่า) , เร็วที่สุด(เร็ว) เล็กที่สุด(เล็ก) , เย็น , เต็ม,กลางวัน, สั้นที่สุด (สั้น) , น้อยที่สุด (น้อย) , ช้าที่สุด (ช้า)	0	1-14	15-20	21-26	27-28	
7. การบอกชื่ออักษร อ พ ย ก ง บ ว จ	0	-	-	1-10	11-16	
8. การตัดแยกรูปทรงเรขาคณิต แยกสี แดง น้ำเงิน เหลือง แยกขนาน ใหญ่ เล็ก แยกรูปทรง ○ □ △	0	-	-	1-4	5-8	
รวมคะแนน (สูงสุด 31)	การสังเกต 1 2 3 4 5 6 7 8 พฤติกรรมของเด็ก					

การทดสอบด้านการเคลื่อนไหว (ข้อ 7)

ชื่อ.....

	รูปเส้นตรง			
	รูปสามเหลี่ยม			
	รูปวงกลม			
	รูปสี่เหลี่ยมผืนผ้า			
	รูปดาว			
	รูปหัวใจ			
	รูปสี่เหลี่ยมจัตุรัส			
	รูปวงรี			
	รูปดาว			
	รูปสามเหลี่ยม			
	รูปวงกลม			
	รูปสี่เหลี่ยมผืนผ้า			
	รูปดาว			
	รูปหัวใจ			
	รูปสี่เหลี่ยมจัตุรัส			
	รูปวงรี			

3. แบบกรอกคะแนนทดสอบด้านภาษา

ชื่อ (เด็กชาย , เด็กหญิง) ชื่อเล่น
โรงเรียนชั้น
วัน / เดือน / ปี / เกิด/
อายุ//
การได้ยิน + - สายตา + -
ที่อยู่บ้านเลขที่ อำเภอจังหวัด โทรศัพท์
ชื่อบิดา ชื่อมารดา
ชื่อผู้ปกครอง.....
ข้อมูลเพิ่มเติม.....

1	2	3
อาจเป็น เด็กมี ปัญหา	เป็น เด็ก ปกติ	อาจเป็น เด็ก ฉลาด

ภาษา	คะแนน					
	0	1	2	3	4	รวม
1. การเปล่งเสียงพูด ฟัน ปลา กบ ช้าง ไม้กวาด กระเป๋ จักรยาน ตุเรียน บ้าน ขวาน ว่าว พัดลม ส้ม นกฮูก ฝูงนก	0	1-14	141/2	27-29		
2. การให้ข้อมูลเกี่ยวกับตนเอง ชื่อ นามสกุล อายุ	0	1-3	26 1/2	5	6-7	
เพศ บ้านเลขที่ จังหวัด หมายเลขโทรศัพท์	0	1-3	4-5	6-7	8-9	
3. การจำ						
การตอบมี 1 2 3						
การอ่านเลข 1 2 3						
ประโยค 1 2 3	0	0-15	16	17	18	
4. การบอกชื่อคำนาม แมว เครื่องบิน รถ โทรศัพท์ ทวี นาฬิกา หวี ดินสอ รถพยาบาล	0	1-9	10-14	15-16	17-18	
5. การบอกชื่อคำกริยา นอน บิน ขับ เรียก ดู (เปิดปิด) ดูเวลา หวีผม เขียน ไปโรงพยาบาล	0	1-2	3-4	5-6	7-8	
6. การเรียกชื่ออาหาร	0	1	2-3	4-5	6-7	
7. การแก้ปัญหา						
หิว 0 1 2						
ห้อยมิด 0 1 2						
ฝนตก 0 1 2						
ของแตก 0 1 2	0	1-3	3	4	5-8	
8. ความยาวของประโยค						
รวมคะแนน (สูงสุด 31)	การสังเกต 1 2 3 4 5 6 7 8 พฤติกรรมของเด็ก					

การสังเกตพฤติกรรมของเด็กมีดังนี้

1. ไม่สามารถแยกจากผู้ใหญ่ได้
2. ร้องไห้งอแง
3. ไม่อยากตอบคำถาม
4. มักทำอะไรซ้ำ ๆ
5. หันเหความสนใจง่าย ไม่ให้ความสนใจในการตอบคำถาม
6. เคลื่อนไหวอยู่เสมอ ไม่อยู่นิ่ง โยกตัวไปมาตลอดเวลา
7. ไม่ให้ความร่วมมือ ไม่ยอมตอบคำถามใด ๆ ทั้งสิ้น
8. ก่อความวุ่นวาย ทำให้การทดสอบไม่สามารถดำเนินไปอย่างราบรื่น

ขีด	✓
	1
	2
	3
	4
	5
	6
	7
	8

ภาคผนวก ข

แผนการจัดกิจกรรมศิลปสร้างสรรค์แบบวางแผน ปฏิบัติ และทบทวน

แผนการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ตามแบบวางแผน ปฏิบัติและทบทวน

หลักการและเหตุผล

การจัดกิจกรรมทางการศึกษาโปรแกรมไฮ / สโคป (High / Scope Educational Research Foundation) ตามแนวคิดของเปียเจต์ (Piaget) เน้นให้เด็กเรียนรู้ด้วยการลงมือกระทำ (Active Learning) และตามแนวคิดของอีริกสัน (Erikson) เปิดโอกาสเด็กเป็นผู้ริเริ่มการเล่นหรือกิจกรรมต่าง ๆ อย่างอิสระ

การจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ ได้แก่ วาดภาพสีเทียน วาดภาพสีน้ำ ปั้น ฉีก - ตัด ปะ - พับ ประดิษฐ์เศษวัสดุ โดยเด็กเป็นผู้เลือกตัดสินใจ ลงมือกระทำ เป็นการจัดประสบการณ์ตรงแก่เด็กเพื่อส่งเสริมให้เด็กมีความคิดสร้างสรรค์ กล้าตัดสินใจ มีความเป็นตัวของตัวเอง สามารถแก้ปัญหาเฉพาะหน้า ภูมิใจในผลงานที่ทำ เป็นการส่งเสริมความเชื่อมั่นในตนเองซึ่งทำให้เด็กมีสุขภาพจิตดี สามารถปรับตัวเข้ากับสิ่งแวดล้อม มองโลกในแง่ดี ซึ่งนำไปสู่การพัฒนาบุคลิกภาพที่ดี

ความมุ่งหมาย

เพื่อส่งเสริมความเชื่อมั่นในตนเองของเด็กปัญญาเลิศก่อนวัยเรียน

ขั้นตอนการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ตามแบบวางแผน ปฏิบัติ ทบทวน

1. ขั้นเตรียม

1.1 เตรียมตัวครู

1.1.1 ศึกษาหลักการและขั้นตอนในการจัดกิจกรรมตามแบบวางแผน ปฏิบัติ ทบทวน

1.1.2 จัดเตรียมสื่อ อุปกรณ์ สิ่งแวดล้อมการเรียนรู้ให้เหมาะสมสำหรับกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ในพื้นที่ ที่น่าเล่น อบอุ่น เป็นมิตร ได้แก่ มุมวาดภาพสีน้ำ มุมวาดภาพสีเทียน มุมปั้น มุมกิจกรรมพิเศษแบ่งเป็น 2 กลุ่ม ฉีก - ตัด - ปะ - พับ และประดิษฐ์เศษวัสดุ เพื่อให้เด็กมีโอกาสดำเนินกิจกรรมได้อย่างหลากหลาย

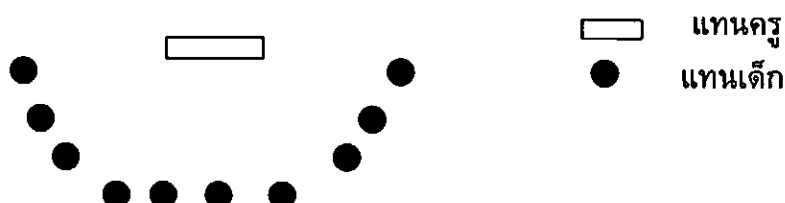
1.2 เตรียมตัวเด็ก

1.2.1 สร้างความคุ้นเคยกับเด็กกลุ่มตัวอย่าง

1.2.2 แนะนำสัญลักษณ์ประจำตัวเด็ก สัญลักษณ์ ประจำมุมกิจกรรมสถานที่ ทำกิจกรรมมุมต่าง ๆ สื่อ อุปกรณ์ และข้อตกลงในการทำกิจกรรม

2. ขั้นตอนการ

2.1 ขั้นวางแผน (Plan) เด็กและครูนั่งรวมกลุ่มดังภาพ

- 2.1.1 ครูแนะนำมุขกิจกรรม พร้อมสัญลักษณ์มุขต่าง ๆ
- 2.1.2 ครูสนทนากับเด็กเป็นรายบุคคลเกี่ยวกับการวางแผนของพวกเขา
 - ครูช่วยเด็กวางแผน โดยตามคำถาม เช่น “วันนี้หนูจะทำกิจกรรมอะไร และตามด้วยคำถาม “หลังจากเสร็จกิจกรรมนี้แล้วหนูจะทำกิจกรรมอะไรต่อไป”
 - ครูสนทนากับเด็กในสิ่งที่อาจเป็นการวางแผนของเด็กได้
 - ครูช่วยเด็กวางแผนโดยใช้เทคนิคต่าง ๆ เช่น สื่อประกอบ
 - ครูรับฟังการตอบสนองของเด็กอย่างตั้งใจ
 - ครูสนทนากับเด็กในลักษณะ “ผู้รับฟัง” ทั้งภาษาและท่าทาง
 - ดีความหมายภาษา ท่าทาง และการกระทำ
 - ใช้คำถามปลายเปิด
 - บันทึกสิ่งที่ครูเห็นและแสดงความคิดเห็นในสิ่งที่เด็กพูด
- 2.1.3 เด็กเลือกกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์อย่างน้อย 2 กิจกรรม โดยการหยิบสัญลักษณ์ประจำตัวเด็ก ไปติดบนแผ่นชาร์ตวางแผนและครูบันทึกการวางแผนของเด็ก

2.2 ขั้นปฏิบัติ (Do)

- 2.2.1 ครูให้เด็กแยกย้ายกันไปทำกิจกรรมตามแผนที่วางไว้
- 2.2.2 ครูเข้าไปมีปฏิสัมพันธ์กับเด็กขณะลงมือปฏิบัติกิจกรรมเพื่อแนะนำช่วยเหลือที่เหมาะสมเท่าที่จำเป็น
- 2.2.3 ก่อนหมดเวลา ครูร้องเพลงเก็บของ เด็ก ๆ เมื่อได้ยินเพลงนี้ต้องช่วยกันเก็บของเข้าที่ และทำความสะอาด อุปกรณ์ สถานที่

2.3 ขั้นทบทวน (Review)

2.3.1 ให้เด็กกับมานั่งรวมกลุ่มแบบเดิมด้วย ครูร้องเพลง “ รอ ” พร้อมกับนำผลงานที่ตนเองประทับใจในวันนั้นมา

2.3.2 ครูสนทนากับเด็กถึงผลงานที่ทำและทบทวนว่าเด็กสามารถปฏิบัติ ตามที่วางแผนไว้หรือเปล่า ถ้าเปลี่ยนแปลงเปลี่ยนเป็นอะไร ผลงานที่ทำเสร็จแค่ไหน ต้องการปรับปรุงให้ดีขึ้น อย่างไร โดยให้เด็กออกมาแนะนำเสนอผลงาน

กลุ่มละ 1 วัน ผลัดกันออกมาแนะนำผลงานที่ตนเองประทับใจ หรือพอใจให้เพื่อนฟัง 1 ตัวอย่าง

3. **ขั้นสรุป** สนทนา ซักถาม ร่วมกับเด็กเพื่อสรุปแนวคิดในการทำกิจกรรมส่งเสริมให้เด็กบอกความรู้สึก ความต้องการของตนเอง มีความมั่นใจในตนเอง กล้าพูด กล้าแสดงออก การปฏิบัติตามข้อตกลงของกลุ่ม เก็บอุปกรณ์เข้าที่เรียบร้อยหรือไม่ และติดผลงานในสิ่งที่เด็กทำเพื่อความภูมิใจในการความสำเร็จของตนเอง แสดงความชื่นชมในความสำเร็จของผู้อื่น

บทบาทครู

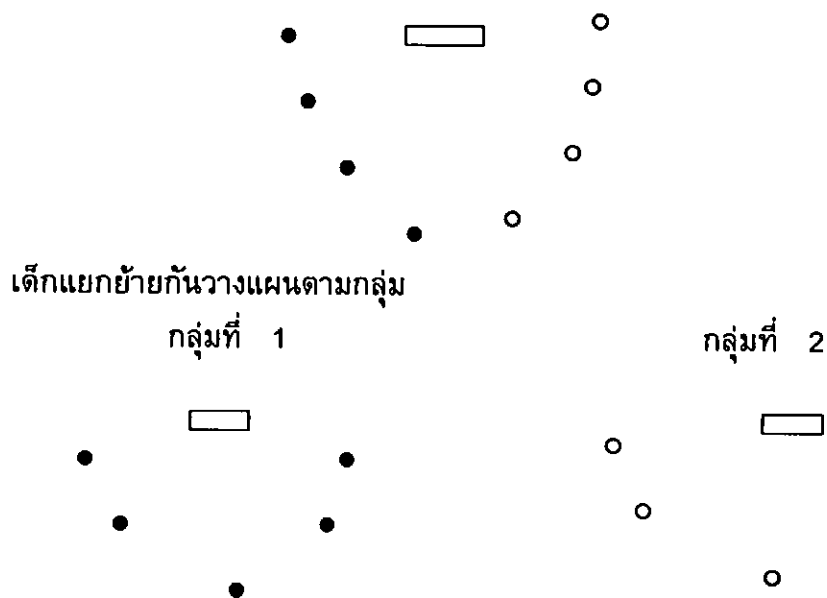
1. ครูอธิบายข้อตกลง เบื้องต้นเกี่ยวกับการทำศิลปะสร้างสรรค์
2. ครูใช้คำพูดหรือคำถามกระตุ้นให้เด็กวางแผนในลักษณะต่อไปนี้
“ วันนี้หนูอยากทำกิจกรรมอะไรคะ ”
“ หลังจากเสร็จกิจกรรมนี้แล้ว หนูจะทำกิจกรรมอะไรต่อไปนี้ ”
3. ครูใช้คำพูดหรือคำถามเพื่อให้เด็กสนทนาในขั้นทบทวนในลักษณะต่อไปนี้
“ หนูคิดว่าได้ทำตามแผนที่วางไว้อย่างไร ”
“ หนูเปลี่ยนแผนงานที่วางไว้ไหม ” (ถ้าเปลี่ยนหนูเปลี่ยนเป็นกิจกรรมอะไร)
“ ผลงานที่ทำออกมาเป็นที่พอใจหรือไม่ ” (ถ้าไม่พอใจ ต้องการปรับปรุงให้ดีขึ้นอย่างไร ”
4. ครูใช้สื่อประกอบการสนทนาเพื่อกระตุ้นให้เด็กวางแผน การทบทวน เช่น หุ่นมือ
5. ครูเข้าไปมีปฏิสัมพันธ์และช่วยเหลือในขณะเด็กลงมือปฏิบัติ
6. ครูบันทึกการวางแผนและคำพูดของเด็กเป็นรายบุคคลในขณะเข้าร่วมกิจกรรม

รูปแบบการร่วมกิจกรรมวางแผน

สัญลักษณ์

- แทนครู
- แทนเด็กกลุ่มที่ 1
- แทนเด็กกลุ่มที่ 2

เด็กและครูนั่งรวมกลุ่มวางแผน โดยครูแนะนำมุมกิจกรรมต่าง ๆ พร้อมสัญลักษณ์
ดังภาพ

หมายเหตุ โดยครูจะร่วมการวางแผนกลุ่มละ 1 วัน ซึ่งกลุ่มที่ครูร่วมวางแผนจะออกมานำเสนอผลงานให้เพื่อนกลุ่มอื่นฟัง ส่วนกลุ่มที่ไม่ได้ร่วมวางแผนจะบันทึกการวางแผนจากแผ่นชาร์ตที่วางแผน

กิจกรรมศิลปสร้างสรรค์

กิจกรรมศิลปสร้างสรรค์เป็นพื้นฐานของการเรียนรู้ที่สำคัญ ระดับปฐมวัย คือเป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมให้เด็กได้แสดงออกทางความคิดสร้างสรรค์และจินตนาการ พัฒนากล้ามเนื้อมือให้สัมพันธ์กับสายตา การปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่นและฝึกการทำงานเป็นกลุ่ม กิจกรรมสร้างสรรค์ประกอบด้วย การปั้น การวาดภาพด้วยสีเทียน สีน้ำ การพับ การตัดการฉีกปะ การพิมพ์ภาพ การประดิษฐ์ เศษวัสดุ การร้อย

1. มุมบ้าน

จุดประสงค์

1. พัฒนากล้ามเนื้อมือประสานสัมพันธ์
2. ส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์และจินตนาการ
3. ส่งเสริมพัฒนาการด้านภาษาและการสื่อความหมาย
4. พัฒนาการเรียนรู้เกี่ยวกับ 3 มิติ
5. ให้เด็กได้พักผ่อนคลายความเครียดและระบายอารมณ์ของเด็ก

อุปกรณ์ได้แก่

1. แป้งปั้น
2. ดินน้ำมัน
3. ดินเหนียว
4. แผ่นรอง
5. ไม้กลึง
6. อุปกรณ์การตกแต่ง เศษวัสดุ

2. มุมวาดภาพสีเทียน

วัตถุประสงค์

1. พัฒนากล้ามเนื้อมือประสานสัมพันธ์มือกับตา
2. ส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์และจินตนาการ
3. ส่งเสริมการทำงานร่วมกัน
4. ส่งเสริมพัฒนาการด้านสังคม การเอื้อเฟื้อ แบ่งปัน
5. ส่งเสริมพัฒนาการด้านภาษา และการสื่อความถ่ายทอดความรู้สึก

อุปกรณ์ได้แก่

1. สีเทียนแท่งขนาดใหญ่
2. กระดาษ A 4
3. ดินสอ
4. ยางลบ

3. มุมวาดภาพสีน้ำ

วัตถุประสงค์

1. พัฒนากล้ามเนื้อมือประสานสัมพันธ์มือกับตา
2. ส่งเสริมความคิดริเริ่มสร้างสรรค์และจินตนาการ
3. ส่งเสริมพัฒนาการด้านภาษาและสื่อความหมายเพื่อถ่ายทอดความรู้สึก
4. ส่งเสริมพัฒนาการด้านสังคม การเอื้อเฟื้อแบ่งปัน

อุปกรณ์ได้แก่

1. กระดาษ A 4
2. สีน้ำชนิดต่าง ๆ
3. พู่กัน
4. จานผสมสี

4. มุมฉีก - ตัด - ปะ - พับ

วัตถุประสงค์

1. พัฒนากล้ามเนื้อมือประสานสัมพันธ์มือกับตา
2. ส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์และจินตนาการ
3. ส่งเสริมพัฒนาการทางภาษาและการสื่อความหมาย

อุปกรณ์ได้แก่

1. กระดาษสีต่าง ๆ
2. กระดาษนิตยสาร วารสาร
3. หนังสือพิมพ์
4. กาว
5. กรรไกร
6. กระดาษ A 4

5. มุมประดิษฐ์เศษวัสดุ

วัตถุประสงค์

1. พัฒนากล้ามเนื้อมือประสานสัมพันธ์มือกับตา
2. ส่งเสริมความคิดริเริ่มสร้างสรรค์และจินตนาการ
3. ส่งเสริมพัฒนาการทางภาษาและการสื่อความหมาย

อุปกรณ์ได้แก่

1. วัสดุหรือของใช้ต่าง ๆ เช่น หลอด ฝาจาก กระดาษสี หลอดใต้ กล้องต่าง ๆ ขวดน้ำ ขวดนม
2. กาว เชือก
3. กรรไกร

หมายเหตุ

มุมกิจกรรม 1 – 5 จัดให้เด็กได้เลือกทุกวัน โดยมีอิสระในการเลือกทำกิจกรรมตามความสนใจ

การจัดสถานที่

ห้องเรียนอนุบาล 1 ห้อง จัดกิจกรรม 5 มุม ได้แก่ มุมวาดภาพสีน้ำ มุมวาดภาพสี
เทียน มุมปั้น มุม ฉีก – ตัด – ปะ – พับ มุมประดิษฐ์เศษวัสดุ แต่ละมุมกิจกรรม มีโต๊ะ 1 ตัว
จัดที่นั่ง 4 ที่ ส่วนมุมวาดภาพสีน้ำ จัดให้เด็กทำกิจกรรม 2 ที่ จัดโต๊ะ 5 กิจกรรมวางใน
ระยะที่ห่างพอสมควร เพื่อให้เด็กได้สลับเปลี่ยนทำกิจกรรมที่ตนได้วางแผนไว้ได้สะดวก

ภาคผนวก ค
แบบทดสอบความเชื่อมั่นในตนเอง
ตารางวิเคราะห์ค่า IOC

แบบทดสอบความเชื่อมั่นในตนเอง

คำสั่ง ให้หนูตอบคำถามที่หนูเห็นว่าถูกต้องตามความเป็นจริงของหนูให้มากที่สุด

การให้คะแนน

1. ถ้าตอบตรงจุดมุ่งหมายที่ต้องการวัดในแต่ละพฤติกรรมและแสดงถึงความเชื่อมั่นในตนเองให้ 2 คะแนน
2. ถ้าตอบได้ตรงจุดมุ่งหมายเพียงบางส่วนให้ 1 คะแนน
3. ถ้าตอบไม่ตรงจุดมุ่งหมายหรือแสดงว่าไม่มีความเชื่อมั่นในตนเองให้ 0 คะแนน

พฤติกรรมการกล้าแสดงออก กล้าพูด กล้ากระทำ กล้าแสดงความสามารถ

รายการคำถาม	2 คะแนน	1 คะแนน	0 คะแนน
1. ถ้าคุณครูให้หนูออกมาหน้าชั้น เล่านิทานเรื่องที่หนูเคยฟัง เคยมาแล้วหนูจะอย่างไร	- เดินออกไปเล่า	- ออกไปเล่าแต่ ต้องให้คุณครู บอกหลาย ๆ ครั้ง - ออกไปแต่ไม่ เล่า	- ไม่ตอบ นั่งเฉย ๆ
2. ถ้าครูอธิบายวิธีตอบลือกกับ หนูแต่หนูยังไม่เข้าใจหนูจะ อย่างไร	- ถามคุณครูถึงวิธี ตอบลือก - ทดลองต่อให้ คุณครูดู	- ถ้าทำไม่เป็นก็ จะถามเพื่อน - ให้เพื่อนถาม คุณครูอีกครั้ง เพราะทำไม่ เป็น	- ไม่ตอบ นั่งเฉย ๆ
3. ในวันปีใหม่มีการแสดงบน เวที ถ้าครูชวนให้หนูออกมา แสดงหนูจะอย่างไร	- ออกไปแสดง ทันที - แสดงอะไรก็ได้ เช่น เดิน รำ ร้องเพลง	- ต้องชวนเพื่อน ออกไปแสดง ด้วย	- ไม่ตอบ นั่งเฉย ๆ

รายการคำถาม	2 คะแนน	1 คะแนน	0 คะแนน
4. ขณะที่คุณครูไม่อยู่แล้วหนูเป็นคนทำแจกันของคุณครูแตกเมื่อคุณครูถามหนูจะทำอย่างไร	- บอกคุณครูว่าเป็นคนทำแตก แต่ไม่ได้ตั้งใจ - บอกคุณครูว่าเป็นคนทำแตกและบอกสาเหตุที่ทำให้แตก	- ถ้าคุณครูถามหลาย ๆ ครั้งจะบอกว่าเป็นคนทำแจกันแตกหรือขอโทษคุณครู	- ไม่ตอบ นั่งเฉย ๆ
5. ถ้าหนูเข้าห้องส้วมแล้วไม่ราด น้ำ เมื่อคุณครูถามว่ามีใครเข้า ห้องส้วมแล้วไม่ราดน้ำบ้างหนูจะทำอย่างไร	- บอกคุณครูว่าลืมราดน้ำ - เดินกลับไปราดน้ำ	- นั่งเฝ้าจนคุณครูถามหลาย ๆ ครั้งจึงบอก	- ไม่ตอบ นั่ง เฉย ๆ
6. ถ้าหนูเข้าห้องน้ำแล้วเปิดประตู ห้องน้ำออกมาไม่ได้ หนูจะทำอย่างไร	- เรียกให้คนมาช่วย - จดคุณแจออก - หาอะไรมาจัดออกพยายามเปิดโดยเขย่าประตูหรือแกะกลอกออก	- ร้องให้ด้วยเสียงอันดัง - ทูปประตูดัง ๆ หรือตะโกนให้คนมาช่วย	- ไม่ตอบ นั่งเฉย ๆ
7. เมื่อโรงเรียนเลิกแล้วคุณแม่รับแต่หนูมองหาคู่แม่ไม่พบหนู จะทำอย่างไร	- เดินหาอยู่ในบริเวณโรงเรียน - บอกคุณครูว่าหาคู่แม่ไม่เจอ	- ยืนคอยที่เดิม	- ไม่ตอบ นั่งเฉย ๆ
8. เวลาหนูไปเดินห้างสรรพสินค้าฟรายเดย์ คุณแม่จะซื้อ เสื้อผ้าใหม่ให้ หนูจะให้ใครเลือก	- เลือกเองแต่ให้คุณพ่อ คุณแม่ช่วยดูอีกที	- เลือกด้วยตนเอง	- ไม่ตอบ นั่งเฉย ๆ
9. ถ้าหนูไปเที่ยวน้ำตกแม่พูลกับคุณพ่อ คุณแม่ หนูจะทำอย่างไร	- เดินไปบอกตำรวจให้ - ช่วยประกาศหา - ยืนตามจุดที่คุณแม่สั่ง - ไปขอร้องให้ผู้ใหญ่ช่วย - เดินไปบอกยาม	- ยืนคอยอยู่แถวนั้น - เดินไปเรื่อย ๆ เพื่อค้นหา	- ไม่ตอบ นั่งเฉย ๆ

รายการคำถาม	2 คะแนน	1 คะแนน	0 คะแนน
10. ถ้าคุณแม่ให้เงินแล้วหนูรับ ประทานขนม หนูจะทำ อย่างไร	- ขอให้คุณแม่พาไป ซื้อขนม	- ไปซื้อขนม ด้วยตนเอง	- ไม่ตอบ นั่งเฉย ๆ

พฤติกรรมการเป็นตัวเอง มีเหตุผล ไม่เชื่ออะไรง่าย ๆ โดยไม่มีเหตุผล

รายการคำถาม	2 คะแนน	1 คะแนน	0 คะแนน
11. ขณะที่หนูกำลังวาดภาพอยู่ คุณครูมายืนดูนักเรียนวาด ภาพอยู่ใกล้ ๆ หนูจะทำ อย่างไร	- วาดภาพต่อไปให้ เสร็จ	- วาดต่อไปแต่ คอยเอามือปิด ไว้วาดไป ดูคุณครูไป	- ไม่ตอบ นั่งเฉย ๆ
12. ขณะที่หนูกำลังเก็บของเล่น อยู่แล้วคุณครูเรียกให้ไปพบ หนูจะทำอย่างไร	- รีบเก็บของเล่นให้ - รีบเก็บของเล่นให้ เรียบร้อย แล้วเดิน ไปหาคุณครู	- บอกให้เพื่อน เก็บให้แล้ว เดินไปหาคุณ ครู	- ไม่ตอบ นั่งเฉย ๆ
13. ถ้าหนูออกมาเล่าเรื่องซึ่งเป็น เรื่องจริง แต่เพื่อนบอกไม่ เชื่อ หนูจะทำอย่างไร	- บอกเพื่อนว่าเป็น เรื่องจริงเพราะดูมา จากโทรทัศน์ - บอกให้เพื่อนไปดู ในโทรทัศน์	- หยุดชั่วคราว แล้วเล่าต่อไป	- ไม่ตอบ นั่งเฉย ๆ
14. ขณะที่หนูกำลังวาดภาพอยู่ แล้วมีเพื่อนมาว่าภาพที่หนู วาดไม่สวย หนูจะทำอย่างไร	- เฉย ๆ วาดต่อไปให้ เสร็จ - พูดกับเพื่อนว่าเรา วาดสวยแล้ว	- เอามือปิดไว้ รอให้เพื่อนไป ที่อื่นจึงวาดต่อ - วาดใหม่ เพราะอันเก่า ไม่สวยหรือ เปลี่ยนเป็น วาดรูปอื่น	- ไม่ตอบ นั่งเฉย ๆ
15. ถ้ามีคนเล่าเรื่องผี ให้หนูฟัง หนูรู้สึกอย่างไร	- ไม่กลัว - เฉย ๆ	- กลัว	- ไม่ตอบ นั่งเฉย ๆ

**พฤติกรรมการปรับตัวเข้ากับสิ่งแวดล้อม การมีมนุษยสัมพันธ์ การช่วยเหลือให้
ความร่วมมือกับหมู่คณะ ยอมรับสถานการณ์ใหม่**

รายการคำถาม	2 คะแนน	1 คะแนน	0 คะแนน
16. ถ้าคุณแม่ไปทำธุระนอกบ้าน แล้วเอาหนูไปฝากกับคุณป้า ข้างบ้าน หนูจะอย่างไร	- ยอมอยู่กับคุณป้า ข้างบ้าน	- ขอไปกับแม่ ด้วย - ขอไปอยู่กับ ยาย	- ไม่ตอบ นั่งเฉย ๆ
17. ขณะที่หนูกำลังเล่นของเล่น อยู่แล้วมีเพื่อนใหม่มาขอเล่น ด้วยหนูจะอย่างไร	- แบ่งให้เพื่อนใหม่ เล่นด้วย	- แบ่งให้ไปเล่น ต่างหาก	- ไม่ตอบ นั่งเฉย ๆ
18. ถ้านักเรียนกับน้องมีของเล่น ใหม่คนละ 1 ชิ้นแต่น้อง อยากได้ของเล่นใหม่ ของ หนูหนูจะอย่างไร	- แลกของเล่นกับ น้อง - ให้น้องมาเล่นของ เล่นด้วย	- ขอเล่นของ ใหม่ของหนู ก่อนแล้วจึงจะ ให้น้องเล่น	- ไม่ตอบ นั่งเฉย ๆ
19. ถ้าคุณครูประจำชั้นของ หนูป่วยไม่มาโรงเรียน หลายวันแล้วหนูต้องไป เรียนร่วมกับเพื่อนห้องอื่น หนู จะอย่างไร	- ไปเรียนกับเพื่อน ห้องอื่น - มาเรียนตามปกติ ทุกวัน	- มาแต่ไม่อยาก ไปอยู่ห้องอื่น - ไม่อยากเรียน ด้วยแต่จำเป็น ต้องเรียน	- ไม่ตอบ นั่งเฉย ๆ
20. ขณะที่หนูกำลังเล่นอยู่แล้ว คุณครูบอกให้ทุกคนไปช่วย กันเก็บบล็อกรที่วางเกะกะให้ เข้าที่ให้เรียบร้อยหนูจะทำ อย่างไร	- เดินไปช่วยเก็บให้ เรียบร้อย	- รอให้เพื่อน เก็บก่อนแล้ว จึงไปช่วยเก็บ - เรียกเพื่อนให้ ไปช่วยเก็บ	- ไม่ตอบ นั่งเฉย ๆ

ตาราง 13 วิเคราะห์ค่า IOC

ข้อคำถามที่	ผู้เชี่ยวชาญ			คะแนน	IOC	สรุปผล
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3			
1	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
2	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
3	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
4	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
5	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
6	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
7	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
8	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
9	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
10	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
11	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
12	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
13	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
14	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
15	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
16	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
17	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
18	+1	0	+1	2	0.06	ใช้ได้
19	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
20	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้

$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

เมื่อ IOC แทน ดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับพฤติกรรมซึ่ง

R แทน ผลรวมของคะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญของเนื้อหา
ทั้งหมด

N แทน จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

จากตารางแสดงว่า ข้อถามทั้ง 20 ข้อ มีค่า IOC มากกว่า หรือ เท่ากับ 0.05 ถือว่ามี
ความเที่ยงตรงเป็นที่ยอมรับ

ภาคผนวก ง
บัญชีรายชื่อผู้เชี่ยวชาญ

บัญชีรายชื่อผู้เชี่ยวชาญ

1. ดร. วรรณาท รักสกุลไทย	ผู้อำนวยการฝ่ายอนุบาล
โรงเรียนเกษมพิทยา
955 สุขุมวิท 71 แขวงคลองตัน
เขตพระโขนง
2. อาจารย์ศิริวิมล ใจงาม	ประธานโปรแกรมการศึกษาพิเศษ
คณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏพิบูลสงคราม
อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก
3. อาจารย์สาลินี มังคลาด	อาจารย์โรงเรียนเทศบาลวัดเกษมจิตตาราม
อำเภอเมือง จังหวัดอุดรดิตถ์

ประวัติย่อผู้วิจัย

ชื่อ นางสาวสุภาพ มีสุข

สถานที่อยู่ปัจจุบัน 4 หมู่ 3 ตำบลป่าเช่า อำเภอเมือง จังหวัดอุดรธานี 53000

โทรศัพท์ (055) 441174

สถานที่ทำงาน โรงเรียนเทศบาลวัดเกษมจิตตาราม ตำบลท่าอิฐ อำเภอเมือง

จังหวัดอุดรธานี 53000 โทรศัพท์ (055) 411855

ประวัติการศึกษา

พ.ศ. 2530 ประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนดิฐราษฎร์ อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก

พ.ศ. 2536 มัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนจ่านกร้อง จังหวัดพิษณุโลก

พ.ศ. 2540 ครุศาสตรบัณฑิต (วิชาเอกการศึกษาปฐมวัย) สถาบันราชภัฏ
พิบูลสงคราม

พ.ศ. 2547 การศึกษามหาบัณฑิต (วิชาเอกการศึกษาพิเศษ สาขาการเรียนร่วม)
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร